

hors la rue

ASSOCIATION LOI 1901
SOUTIEN AUX MINEURS ÉTRANGERS EN DIFFICULTÉ

HORS LA RUE
FRANȚA

 Terre des hommes

ajutor copiilor - www.tdh.ch

TERRE DES HOMMES

CENTRUL
JUDEȚEAN DE RESURSE ȘI DE
ASISTENȚĂ EDUCAȚIONALĂ
DOLJ - ROMÂNIA

Liberté - Égalité - Fraternité
RÉPUBLIQUE FRANÇAISE

Ambassade de France en Roumanie

AMBASSADE DE FRANCE
EN ROUMANIE

Proiect realizat cu sprijinul:
AMBASADEI FRANȚEI DIN ROMÂNIA
FUNDAȚIEI ROMÂNE PENTRU COPII, COMUNITATE ȘI FAMILIE
ASOCIAȚIEI STEA

GHIDUL MEDIATORULUI ȘCOLAR ÎN ROMÂNIA

COORDONATORI

OLIVIER PEYROUX

ADRIANA MARIA ROTARU

ECHIPA DE LUCRU**HORS LA RUE**

OLIVIER PEYROUX

CJRAE DOLJ

ADRIANA MARIA ROTARU

MIHAI GRUIA

AU COLABORAT- MEDIATORI ȘCOLARI

MARIAN NEDELICĂ

IONUȚ DOLOFAN

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României**PEYROUX, OLIVIER****Ghidul mediatorului școlar** / Olivier Peyroux, Adriana Maria Rotaru, Mihai Gruia; colab.: mediatori școlari Marian Nedelică, Ionuț Dolofan. -

Craiova: Reprograph, 2011

Bibliogr.

ISBN 978-973-671-316-3

I. Rotaru, Adriana Maria

II. Gruia, Mihai

III. Nedelică, Mariana

IV. Dolofan, Ionuț

316.485.6:371

CAPITOLUL I

ANALIZA FENOMENULUI DE ABANDON ȘCOLAR

1. Ce este abandonul școlar?

Cadrul legal în vigoare nu oferă o definiție unitară a fenomenului de abandon școlar. În „*Raportul asupra stării învățământului, 2009*”, Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, consideră situația de abandon la nivelul unei unități școlare ca fiind „*diferența între numărul elevilor înscriși la începutul anului școlar și cel aflat în evidență la sfârșitul aceluiași an școlar*”.

Raportată la situația individuală a unui elev, se poate declara situația de abandon dacă elevul „*nu frecventează cursurile de zi ale unei clase din învățământul obligatoriu, depășind cu mai mult de doi ani vârsta clasei respective*”, conform prevederilor Regulamentului de Organizare și Funcționare a Unităților de Învățământ Preuniversitar.

Conform Legii Educației Naționale (Nr. 1/ 2011), până în anul 2020, învățământul general de **10 clase este obligatoriu** și cuprinde învățământul primar (clasa pregătitoare și clasele I-IV) și gimnazial (clasele V- IX). Obligația de a frecventa cele 10 clase la forma cu frecvență, încetează la vârsta de 18 ani.

Se consideră că **un elev este în situația de abandon școlar** dacă **nu frecventează cursurile de zi ale unei clase din învățământul obligatoriu, și depășește cu mai mult de doi ani vârsta clasei respective**. Elevul aflat în situația de abandon școlar poate fi înscris, la cerere, în forme de învățământ seral, cu frecvență redusă sau la distanță. (cf. *Regulamentului de organizare și funcționare a unităților de învățământ preuniversitar, Art. 68 alin. 5*).

Calitatea de elev încetează în următoarele situații (cf. *Art.150 din Regulamentului de organizare și funcționare a unităților de învățământ preuniversitar*):

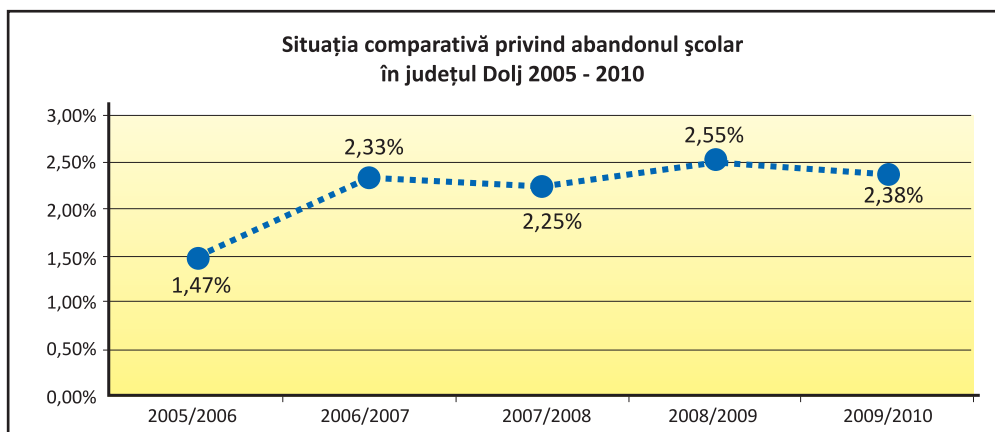
- a) la absolvirea studiilor învățământului obligatoriu, liceal, postliceal sau profesional;
- b) în cazul exmatriculării;
- c) **în cazul abandonului școlar;**
- d) la cererea scrisă a elevului major/ a părintelui/tutorei legal, caz în care se consideră retras;
- e) în cazul în care elevul înscris/ admis la învățământul secundar superior și postliceal nu se prezintă la cursuri în termen de 20 de zile de la începerea lor fără să justifice absențele. (Art. 150 lit. b) și d) nu se aplică în învățământul obligatoriu).

Raportul MECTS asupra stării învățământului în România, 2009, prezintă următoarele valori pentru abandonul școlar:

Indice	Rata abandonului școlar la nivel național
Rural	2,2%
Urban	1,7%
Fete	1,7%
Băieți	2,2 %
Total	1,9%

Valoarea indicilor de abandon școlar variază în diferitele zone ale țării. Un studiu efectuat în județul Dolj, relevă tendința de creștere constantă a fenomenului, de la an la an. Pentru anul școlar 2009- 2010 se înregistrează o valoare comparabilă cu datele de la nivel național. Situația comparativă privind abandonul școlar din județul Dolj în perioada 2005 – 2010 se prezintă astfel:

- 2005 - 2006 = 1,47 %
- 2006 - 2007 = 2,33 %
- 2007 - 2008 = 2,25 %
- 2008 - 2009 = 2,55 %
- 2009 - 2010 = 2,38 %

Situația comparativă privind abandonul școlar din județul Dolj pe cicluri de învățământ în perioada 2005-2010

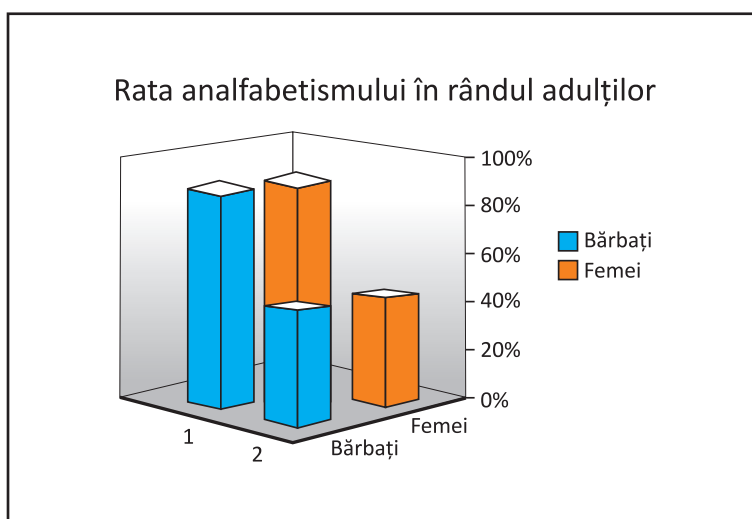
Ciclu	2005/2006	2006/2007	2007/2008	2008/2009	2009/2010
primar	0,62	1,63	2,08	1,92	1,43
gimnaziu	2,25	3,0	3,4	3,43	3,39
liceu	0,79	0,98	1,17	1,57	1,72
liceu tehnologic (fost SAM)	3,99	7,3	2,83	5,5	4,82

Raportat la mediul de rezidență se remarcă o pondere mai mare a cazurilor de abandon școlar în mediul rural pentru ciclurile de învățământ primar și gimnazial.

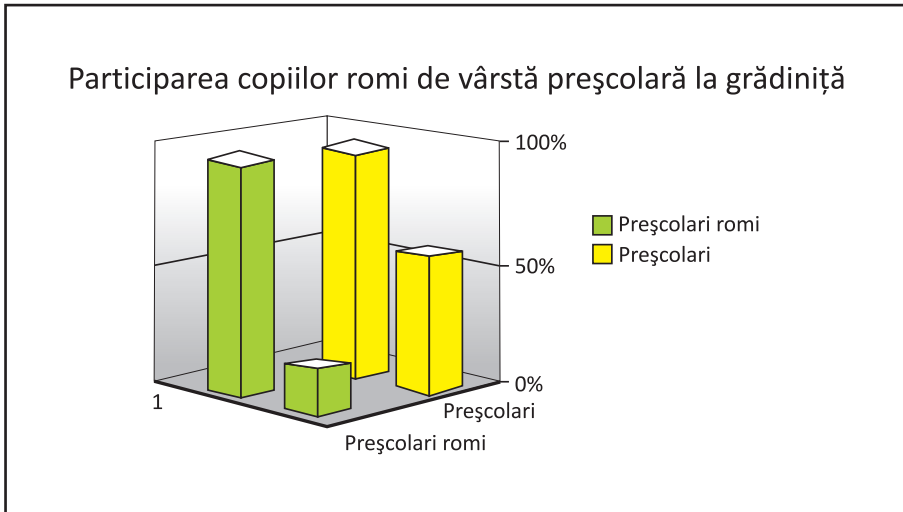
	URBAN		RURAL	
Ciclul primar	100 cazuri	1,20%	146 cazuri	1,65%
Ciclul gimnazial	219 cazuri	2,57%	387 cazuri	4,15%
Ciclul liceal	196 cazuri	1,78%	21 cazuri	1,35%
Ciclul liceal tehnologic (fost SAM)	102 cazuri	5,11%	28 cazuri	3,98%

Conform *Raportul MECTS asupra stării învățământului în România, 2009*, 76% dintre copiii în situație de abandon școlar sunt romi (79% din fete și 73% din băieți), iar dintre copiii romi declarați în situație de abandon școlar 54% sunt fete. Mihai Neacșu (op. cit.1) apreciază că: „Accesul copiilor romi la sistemul de învățământ este limitat. Una din 5 familii de romi nu își poate trimite copiii la școală din lipsă de îmbrăcăminte decentă. Lipsa actelor de identitate este folosită drept pretext pentru a nu da dreptul copiilor romi să urmeze o școală. Există școli care refuză înscrierea copiilor romi, dacă părinții acestora nu au domiciliul stabil în localitatea respectivă.... Obligați să muncească de la vârste fragede, pentru a asigura supraviețuirea familiei, copiii romi abandonează cel mai frecvent școala.” Se apreciază că aproximativ 27% din populația de etnie roma fie nu a urmat niciodată cursurile vreunei școli, fie a făcut-o doar pentru câțiva ani.

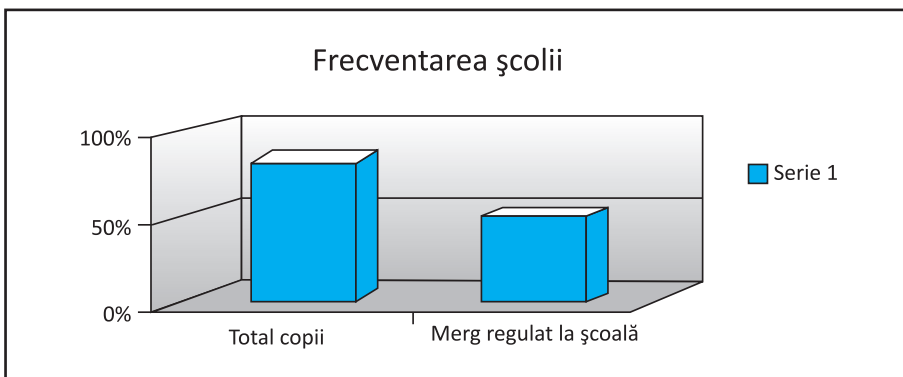
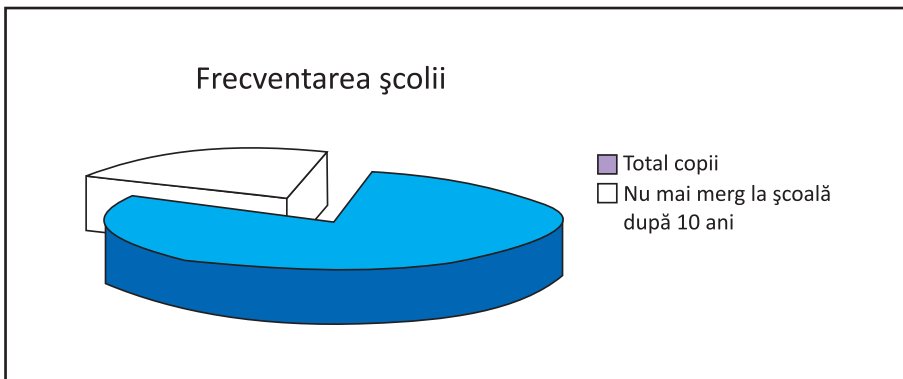
Deși gradul de alfabetizare la adulți este aproape complet la nivelul țării, în rândul populației rome analfabetismul era estimat, la începutul perioadei de tranziție, la 44% la bărbați și 59% la femei.

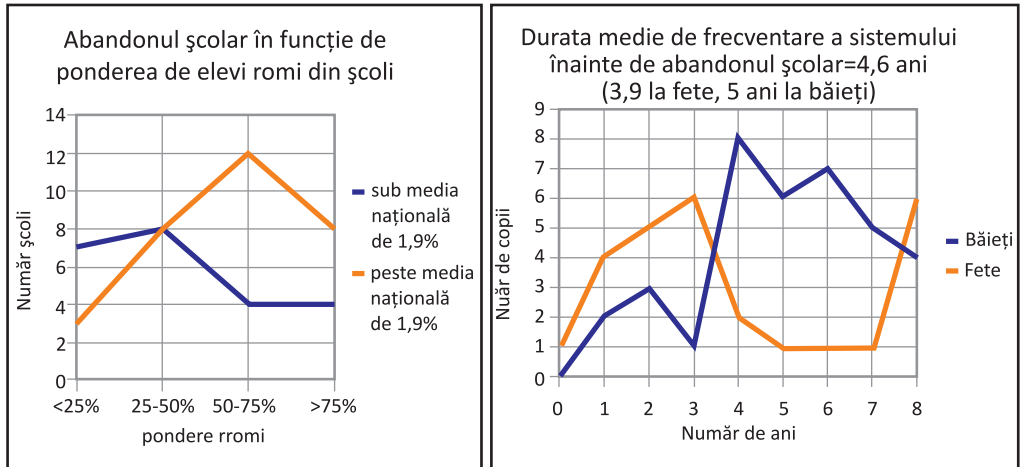
Participarea copiilor romi de vârstă preșcolară (3-6 ani) la grădiniță este mult mai scăzută - 20 % decât a copiilor de aceeași vârstă, pe ansamblul populației României - 67% (cf. *Anuarului Statistic al României, 1999*).

80% dintre copiii neșcolarizați sunt romi și doar 50% dintre ei merg regulat la școală. 25% dintre cei cu vârsta de peste 10 ani nu mai merg deloc la școală. În privința nivelului de studii, doar 8, 9% dintre romi au absolvit studii medii și 0,3% studii superioare. (C.Zamfir, M.Preda, op. cit. 5)

Un studiu privind abandonul școlar (*aprilie 2009 – aprilie 2010*) realizat în 70 de comunități de romi din 77 școli, de către Agenția de Dezvoltare Comunitară „Împreună” cu sprijinul UNICEF, a constatat că la nivel național nu există date oficiale despre abandonul școlar la romi. Dintre rezultatele acestei cercetări reținem:

2. Care sunt cauzele abandonului școlar?

În cadrul aceluiași studiu (*realizat de Agenția de Dezvoltare Comunitară „Împreună” cu sprijinul UNICEF*) răspunsurile copiilor la chestionarele aplicate au identificat ca principală cauză a abandonului școlar - sărăcia **și lipsurile materiale**:

- 24% - lipsuri materiale
- 20% - activități lucrative, îngrijire a fraților mai mici
- 16% - rezultate nesatisfăcătoare (corijențe, repetenții multiple)
- 12% - „nu au mai dorit” să meargă la școală
- 9% - din cauza părinților
- 7% - motive de sănătate
- 4% - distanță mare față de școală

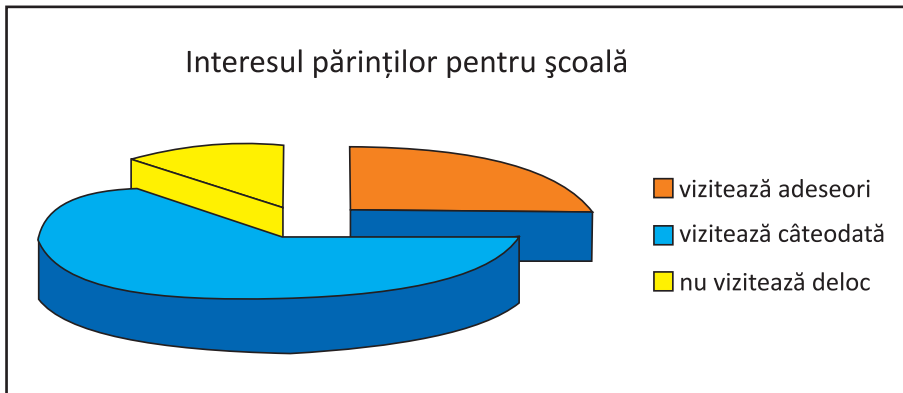
Datele acestui studiu invalidează două mari stereotipuri, și anume: „Romii nu-și trimit copiii la școală” și „Fetele rome se căsătoresc devreme și de aceea abandonează școala”.

91% dintre copii afirmă că părinții îi încurajează să învețe mai bine și doar 9% au abandonat școala din cauza părinților.

„Educația de la egal la egal, mai mult decât un simplu concept”, activități din cadrul programului „Școală după Școală”, Băilești, Noiembrie 2010

Atitudinea familiilor copiilor romi față de școală este prezentată în diagrama următoare:

Ca o apreciere generală, **abandonul școlar** este o consecință a fenomenului de **neparticipare / nefrecvențare a școlii**. Cele mai frecvente **cauze** ale fenomenului **neparticipării** la educație sunt:

a. la nivelul elevilor

- lipsa actelor de identitate;
- situația materială precară, lipsa strictului necesar pentru a se încadra cerințelor școlare;
- volumul redus de cunoștințe dobândite de copii în mediul familial;
- proveniența din familii dezorganizate sau reconstituite din persoane divorțate, sau fără tutore legal;
- folosirea copiilor de către familii pentru diverse activități gospodărești;
- diferența de vârstă față de vârsta normală a clasei în care se află înscriși;
- căsătoriile premature, nașterea unui copil, părăsirea domiciliului părinților – concubinaj;
- lipsa deprinderilor pentru păstrarea manualelor școlare și dezinteres pentru cultivarea deprinderilor de activitate școlară;
- necunoașterea limbii române și dificultăți de încadrare în programul de școală a copiilor romi.
- părăsirea de către copiii romi a localității, pentru perioade lungi de timp și însoțirea părinților în migrația în țară și în străinătate.

b. la nivelul unității școlare

- lipsa coeziunii și a legăturii firești dintre cadrele didactice și părinți;
- insuficiența asistenței psihopedagogice și sociale, dată fiind problematica specială a lucrului cu acești copii;
- insuficiența materialelor didactice /dicționare /cărți care să vină în sprijinul cadrelor didactice care predau limba romani și care participă la educația incluzivă;
- prezența nesemnificativă a învățătorilor și a educatoarelor care cunosc limba romani sau care sunt pregătiți pentru educația incluzivă;

Familie în așteptarea lui Moș Crăciun, activitate din cadrul unei campanii organizată de copii, profesori, autorități locale cu ocazia sărbătorilor de iarnă pentru a aduce spiritul Crăciunului și în casele celor mai vulnerabile familii, Băilești, Decembrie 2011

c. la nivelul comunității

- marginalizarea copiilor proveniți din medii dezavantajate socio-economic;
- lipsa interesului și a respectului părinților pentru educație/școală;
- slaba colaborare dintre toți factorii implicați în educație;
- slaba implicare și colaborare a comunității rome cu instituțiile de învățământ;
- inițiative precare din partea comunităților de romi pentru integrarea în societate, pentru cunoașterea limbii române, pentru reconsiderarea tradițiilor culturale;
- prezența nesemnificativă/ eterogenă a ONG-urilor la nivel local.

Analiza fenomenului de neparticipare la educație și respectiv, de abandon școlar relevă următoarele aspecte:

● **Accesul redus al copiilor la diferite forme de educație** este generat de incidența mai multor factori și circumstanțe:

- antrenarea copiilor în migrația externă/ internă a părinților;
- lipsa de instruire a părinților/ tutorilor legali pentru a înțelege importanța înscrierii la grădiniță, în clasa/ grupa pregătitoare, la școală - a copiilor;
- prejudecățile și mentalitățile care împiedică /conduc la neparticiparea la educația de tip școlar, în special a fetelor.
- starea de sănătate fizică și psihică a copilului;
- situațiile conflictuale apărute între copil/ părinți și colegi/ angajații unității școlare;
- afilierea copiilor la așa numitele grupuri "găști de cartier"

● **Slaba frecvență/ nefrecventarea/ abandonul școlar** apare ca rezultat direct al:

- nefrecventării grupelor de educație preșcolară, în special a claselor pregătitoare;
- necunoașterea limbii române în cazul copiilor romi;
- dificultăților de deplasare până și de la școală, în comunitățile izolate;
- retragerii precoce din școală a fetelor roma.

● **Pregătirea necorespunzătoare și insuficiența numerică a cadrelor didactice** necesare unei educații incluzive eficiente:

- insuficiența/lipsa profesorilor de sprijin și de limba romani în grădinițele și școlile publice;
- cadrele didactice insuficient pregătite pentru a aborda diferențiat instruirea copiilor din grupurile dezavantajate;
- lipsa experienței în integrarea acestor categorii de elevi, necunoașterea suficientă a specificului acestui demers.

● **Organizarea și funcționarea instituțiilor/ comunităților implicate** în educația incluzivă:

- școli insuficient pregătite, neprimitoare/ inaccesibile copiilor;
- lipsa unor servicii locale de sprijin și consiliere a cadrelor didactice și a familiilor;
- marginalizarea în cadrul clasei/ școlii/ comunității a copiilor proveniți din medii defavorizate socio- economic;
- colaborarea ineficientă a tuturor instituțiilor și a actorilor implicați în rezolvarea problemelor minoritarilor și a copiilor cu CES;
- insuficienta atragere a ONG-urilor în rezolvarea problemelor specifice grupurilor dezavantajate.

O analiză cumulativă a cauzelor care stau la baza a abandonului ne prezintă în prim plan **situația economico-socială precară a familiilor**. La aceasta, contribuie **lipsa de educație a părinților**, fapt care afectează participarea la educație a copiilor, prin generarea unui **climat nefavorabil educație**. În mod special, pentru familiile de romi, putem lua în considerare și **consecințele statutului istorico-social și tradițional** al acestor etnici, cum ar fi: **fenomenele de marginalizare și automarginalizare, diferențele rasiale și culturale, segregarea naturală** și o anume tradiție negativă provenită din **comunicarea insuficientă**, specifică comunităților izolate.

„Prin labirintul cifrelor”, activități din cadrul programului „Școală după Școală”, Băilești, Ianuarie 2011

O altă **cauză** comună tuturor grupurilor de copii dezavantajați o constituie **gradul ridicat de ignoranță al familiilor lor privind relaționarea lor socială**, și în special, la familiile copiilor romi, un **grad de ignoranță sanitară**.

Se poate afirma că efectul acestor cauze de natură familială, este potențat de **cauzele provenite din mediul instituțional** implicat în educația și protecția acestor categorii de copii.

În acest sens, pot fi menționate:

- **ineficiența colaborării tuturor instituțiilor și a actorilor implicați** în rezolvarea problemelor copiilor proveniți din grupuri dezavantajate/ ale minorităților;
- **numărul redus/ absența mediatorilor școlari;**
- **insuficiența atragere/ implicare a ONG-urilor** în rezolvarea acestor probleme;
- **lipsa experienței unităților de învățământ în integrarea diferitelor categorii de elevi**, necunoașterea specificului acestui demers;
- **formarea inițială deficitară** a viitoarelor cadre didactice, din perspectiva educației incluzive, cu accent pe dreptul la educație și participare a fiecărui copil;
- **insuficiența pregătire și implicare a cadrelor didactice** pentru eliminarea consecințelor segregării și discriminării. Oferta de formare continuă în acest domeniu nu are o arie de cuprindere corespunzătoare;

- lipsa unui **cadru oficial de realizare a schimburilor de experiență** și bune practici, necesare eficientizării procesului de integrare a copiilor minoritari, cu CES și/sau defavorizați;
- **inconsecvență și inerție în luarea în considerare a cadrului legal** în vigoare privind obligativitatea implicării cadrelor didactice în asigurarea șanselor egale la educație tuturor copiilor.

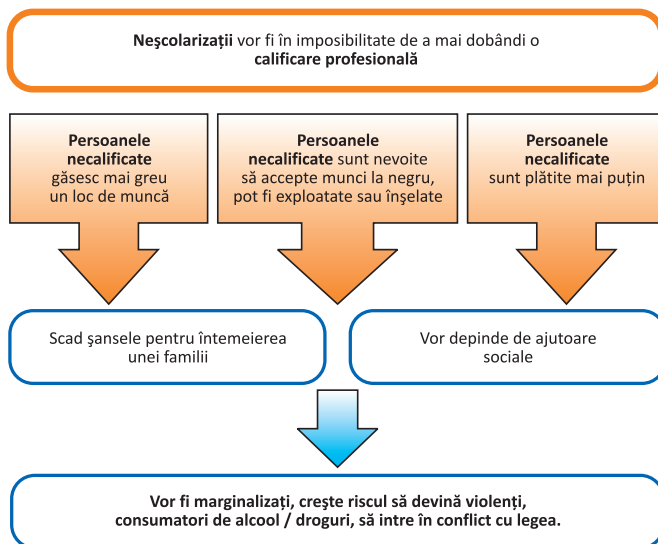
La accentuarea fenomenului de abandon școlar pot fi identificate și **cauze intra - școlă:**

- **starea materială, dotarea unităților școlare** din zonele izolate/defavorizate;
- **lipsa/ situația precară a mijloacelor de învățământ** disponibile și a materialelor didactice;
- **absența/ numărul redus de elemente de tehnică modernă de comunicare** (calculatoare, internet, telefon, fax)
- **nivelul slab de calificare și statutul cadrelor didactice** (suplinitori) repartizați în școlile din zonele defavorizate.

Din analiza situațiilor de neparticipare la școală/ abandon școlar, reiese că în zona urbană fenomenul poate fi cauzat și de influența cercului de prieteni asupra copilului, de atracțiile pe care orașul le exercită asupra acestuia. Abandonul în zona rurală este determinat de condițiile vieții rurale, de ajutorul pe care copiii trebuie să-l dea părinților în muncile agricole. Antrenarea copiilor în diferite forme de câștig este încurajată de către familie, datorită faptului că aduce o ameliorare a situației economice a familiei pe termen scurt.

3. Care sunt consecințele abandonului școlar ?

La nivel individual, abandonul școlar generează reducerea șanselor, chiar imposibilitatea finalizării studiilor, în condițiile în care au depășit cu mai mult de 2 ani vârsta limită pentru școlarizarea normală, sau dacă au împlinit 18 ani.

CAPITOLUL II

MEDIATORUL ȘCOLAR

1. Ce este mediatorul școlar?

Profesia de **mediator școlar** a fost introdusă experimental în România în anii '90, prin intermediul unor proiecte derulate în sectorul ONG, cu scopul de a facilita accesul la educație al copiilor proveniți din grupuri defavorizate. Dacă în perioada 1990 – 2000 a fost considerat un „**implant**”, (după Ghe. Sarău, *op.cit.1*), în cadrul unor proiecte de școlarizare (*alfabetizare și recuperare școlară*) realizate de partenerii străini, **mediatorii școlari** sunt în prezent resurse umane deosebit de importante în procesul educațional, adevărate „**instituții**”, și nu „*simpli oameni de legătură*” între comunitate și școală. Aceasta poziție a fost promovată și dezvoltată în special prin activitățile programelor PHARE RO 0104.02 „*Acces la educație pentru grupurile dezavantajate, cu focalizare pe romi*” (2002 – 2010).

Începând cu anul 2000 se înregistrează numeroase inițiative legislative, menite să confere mediatorului școlar statutul cuvenit:

- *Recomandarea nr. 4/2000 a Consiliului de miniștrii ai educației al Consiliului Europei*, menționează necesitatea numirii de mediatori școlari în unitățile școlare cu elevi romi;
- *Fișa de lucru a mediatorului școlar rom*, elaborată de inspectorii pentru problemele educaționale ale romilor, la Tulcea, în 15-17 martie 2000;
- *Fișa de lucru a mediatorului școlar rom*, elaborată de CEDU 2000 +, împreună cu cadrele didactice participante la seminarul din iulie 2000, la Sinaia, având la bază, fișa concepută de inspectorii școlari romi.

În perioada, 2000-2001, prin *proiectul educațional PHARE pentru categorii dezavantajate de elevi*, MECT a elaborat și a introdus în **COR** (Clasificarea ocupațiilor din România), cu începere din 2001,

„Suntem o echipă”, beneficiari ai programului „Școală după Școală”, Băilești, Ianuarie 2011

funcția didactică auxiliară de **mediator școlar**. Încadrarea actuală în COR a funcției de mediator școlar este: *Mediator școlar, Subgrupa majoră 33, Grupa minoră 334, Grupa de bază 3340, Nivel de instruire: 3 (studii medii sau postliceale)*.

Cadrul legislativ care face referire la mediatorul școlar s-a îmbogățit și diversificat, după cum urmează:

- **2001**, Ordinul INS (Institutul Național de Statistică) nr. 273/ 2001;
- **2002**, Ordinul MMSS (Ministerul Muncii și Solidarității Sociale) nr. 270/2002;
- **2002**, Ordin 601/26 nov. 2002 privind actualizarea activităților din economia națională CAEN, Emitent: INS (publicat în M Of. nr. 908/13 dec. 2002);
- **2002**, HG 844/31 iul. 2002, privind aprobarea nomenclatoarelor ocupațiilor, meseriilor și specializărilor pentru care se asigură pregătirea profesională prin învățământ preuniversitar, precum și durata de școlarizare, publicată în MOF nr. 625/23 august 2002);
- **2003**, Ordinul MMSSF (Ministerul Muncii, Solidarității Sociale și Familiei) nr. 338 din 16 iulie 2003 și Ordinul 334 al INS/18 iul. 2003 privind completarea COR, poz. 206 și 153, (v. MOF nr.543/29 iul. 2003);
- **2004**, HG 721/14 mai 2004, menționarea specializării de mediator școlar, nivel mediu;
- **2005**, Ordinul nr. 5418/08.11.2005 privind aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a Centrelor județene/al Municipiului București de resurse și de asistență educațională (CJRAE/ CMBRAE), art. **9** „servicii de **mediere școlară, prin mediatorii școlari**” - și „art. **14 (1) Statul de funcțiuni - posturi didactic – auxiliare: **mediatori școlari, asistent social, secretar, contabil, documentarist**”;**
- **2007**, Ordinul MECT nr. 1539/19 iul. 2007 privind normele de încadrare și de activitate ale mediatorului școlar (publicat în M.Of.R. nr. 670/1.X.2007);
- **2008**, *Notificarea* nr. 25.436/28 ianuarie 2008 cu precizările MECT privind încadrarea mediatorului școlar;
- **2008**, Ordinul MMFES (Ministerul Muncii, Familiei și al Egalității de Șanse) nr. 397/ 2008 și Ordinul INS nr. 451/2008
- Ordonanța Guvernului nr. 15/2008 privind creșterile salariale ce se vor acorda în anul 2008 personalului din învățământ, Anexa 3, poz. 281 (Mediator școlar II) și poz. 282 (Mediator școlar debutant).
- **2011** - Legea Educației Naționale nr. 1

În selecția mediatorilor școlari, s-au stabilit o serie de criterii, cele mai importante fiind:

- absolvirea unui nivel de studii medii – de preferat persoana cu cele mai multe studii din comunitatea respectivă;
- recunoașterea și acceptarea mediatorului propus de către comunitatea locală.

Aceste criterii au avut în vedere **mediatorul ca model la nivelul comunității**, un exemplu demn de urmat, și totodată o certificare a recunoașterii și acceptării lui de către comunitate.

2. Care sunt atribuțiile și responsabilitățile mediatorului școlar?

Mediatorul școlar acționează ca agent al comunității în relație cu școala, reprezintă comunitatea în școală și școala în cadrul comunității, conform descrierii ocupației din cadrul standardului ocupațional oficial. Sarcina principală a mediatorului școlar este să sprijine participarea tuturor copiilor din comunitate la învățământul obligatoriu, prin încurajarea implicării părinților în educația copiilor și în viața școlii și prin facilitarea cooperării între familii, comunitate și școală. Mediatorul școlar este angajatul și subordonatul unităților de învățământ preuniversitar, sau al centrelor de resurse și de asistență educațională, înființate și organizate conform Ordinului Ministrului Educației și Cercetării nr. 5418/2005. Angajarea mediatorului școlar se face la solicitarea școlii și/sau a comunității, la propunerea inspectoratelor școlare județene/al municipiului București, la cererea autorităților publice locale, a organizațiilor guvernamentale și non-guvernamentale. Îndrumarea metodologică a activității mediatorului școlar revine centrului județean de resurse și de asistență educațională, iar coordonarea și monitorizarea activității acestuia conducerii unității/unităților de învățământ preuniversitar în care mediatorul își desfășoară activitatea. Mediatorul școlar colaborează cu personalul unității de învățământ preuniversitar, cu consiliul părinților și cu alte structuri asociative ale părinților recunoscute de către unitatea de învățământ preuniversitar, cu autoritățile locale și județene, cu organizații non-guvernamentale și alți parteneri ai unității de învățământ preuniversitar, care au ca scop creșterea gradului de participare la educație și îmbunătățirea calității serviciilor educaționale oferite de școală comunității. Mediatorul școlar face parte din comunitatea școlară, înțelege și

vorbește limba comunității, este absolvent de liceu – filieră vocațională – profil mediator școlar - sau absolvent al unui curs autorizat de formare profesională, specializarea mediator școlar.

Competențele necesare exercitării profesiei de mediator școlar sunt:

- competențe fundamentale: *planificarea activității, munca în echipă, dezvoltarea profesională, și utilizarea PC;*
- competențe generale: *comunicarea și rezolvarea de conflicte;*
- competențe specifice: *dezvoltarea parteneriatului școală-comunitate, consilierea familiilor /categoriilor sociale dezavantajate privind rolul și importanța școlarizării copiilor, aplicarea practicilor incluzive, depășirea dificultăților emoționale și comportamentale ale copiilor cu nevoi speciale, asigurarea respectării drepturilor copilului, promovarea limbii, tradițiilor și obiceiurilor comunității în școală.*

În fișa de post inclusă în Catalogul Ocupațiilor din România COR (2001) sunt prevăzute următoarele atribuții și responsabilități:

Mediatorul școlar

- ajută la colectarea datelor despre toți copiii din comunitate de vârsta școlarizării obligatorii și la înregistrarea acestor date în documentele puse la dispoziția conducerii școlii și a inspectoratului școlar;
- identifică, prin studiul acestor date și prin contacte regulate cu părinții și cu autoritățile locale, probleme referitoare la școlarizarea copiilor, prevenirea abandonului școlar și continuarea studiilor corespunzătoare posibilităților și aptitudinilor copiilor din comunitate;
- contribuie, alături de asistenții și lucrătorii sociali și reprezentanții autorităților locale, prin informare și medierea comunicării, la asigurarea respectării drepturilor copilului din comunitate, în special a dreptului la educație;
- mediază comunicarea familiilor cu copii în situații de risc, cu sistemul de asistență socială, în vederea obținerii drepturilor sociale conform legii, pentru a reduce neparticiparea școlară datorită excluziunii sociale;
- furnizează date necesare recenzării corecte a copiilor inclusiv a celor migranți;
- facilitează atragerea copiilor cu dificultăți de participare în activitățile de educație preșcolară;
- acordă consiliere, îndrumare și informații părinților în scopul motivării și încurajării participării acestora la viața școlii și a formării competențelor educaționale și de comunicare;
- angrenează părinții în educația copiilor și în viața școlii și sprijină școala în desfășurarea activităților extrașcolare cu implicarea părinților;
- oferă informații școlii pentru întocmirea de informări, rapoarte și documente referitoare la problemele ale copiilor de vârstă școlară;

- se informează și se instruieste, inclusiv în limba comunității respective, cu privire la facilitățile și oportunitățile educaționale destinate copiilor și tinerilor, și asigură diseminarea acestor informații către toți copiii, tinerii și părinții acestora din comunitatea din care face parte;
- identifică copii și tineri din comunitate cu aptitudini pentru continuarea studiilor, în special pentru a deveni cadre didactice și mediatori în serviciul comunității, și le oferă sprijin și îndrumare, inclusiv prin medierea interacțiunii acestora cu autoritățile educaționale;
- sprijină cadrul didactic - eventual prin intermediere în limba comunității respective- în comunicarea cu clasa și părinții, pentru facilitarea procesului de învățământ.

Această fișă de post a fost elaborată din perspectiva exclusivă a relației romi - părinți, elevi - școală (cadre didactice, elevi), principala sarcină a mediatorului fiind să faciliteze relația comunității de romi cu școala.

Ordinul MECT nr. 1539/19 iul. 2007 (publicat în *M. Of. R. nr. 670/1.X.2007*) prezintă în cap. III, art. 9 Fișa cu atribuțiile mediatorului școlar, care extinde și flexibilizează sarcinile acestui post didactic auxiliar:

- facilitează dialogul școală – familie – comunitate;
- contribuie la menținerea și dezvoltarea încrederii și a respectului față de școală în comunitate și a respectului școlii față de comunitate;
- monitorizează copiii de vârstă preșcolară din comunitate care nu sunt înscriși la grădiniță și sprijină familia/susținătorii legali ai copilului în demersurile necesare pentru înscrierea acestora în învățământul preșcolar;
- monitorizează copiii de vârstă școlară, din circumscripția școlară, care nu au fost înscriși niciodată la școală, propunând conducerii școlii soluții optime pentru recuperarea lor și facilitând accesul acestora la programele alternative de învățământ (înscrierea în învățământul de masă la cursuri de zi sau la cursuri cu frecvență redusă, includerea în programul *A doua șansă* etc.);
- sprijină organizarea de programe - suport pentru îmbunătățirea performanțelor școlare (programe de

Eveniment sportiv - activități de vară,
Craiova, August 2010

recuperare, programe de intervenție personalizată, programe tip „Școala de după școală” etc.);

- colectează datele statistice relevante pentru monitorizarea accesului la educație și menținerea copiilor în sistemul educațional obligatoriu;
- asigură actualizarea bazei de date despre copiii aflați în pericol de abandon școlar, monitorizează situația școlară și activitatea extrașcolară a acestora, încurajând participarea lor la educație;
- consemnează cu acuratețe și obiectivitate problemele educaționale sau de altă natură care au efect asupra participării la educație a copiilor din comunitate, informând familiile despre rolul școlii și despre prevederile legale referitoare la participarea copiilor la educație;
- transmite școlii toate datele colectate din comunitate, în scopul identificării soluțiilor optime pentru asigurarea accesului egal la educație al copiilor;
- contribuie la deschiderea școlii către comunitate și la promovarea caracteristicilor etnoculturale în mediul școlar, prin implicarea în organizarea de activități cu părinții/alți membri ai comunității, organizarea de activități cu dimensiune multiculturală, organizare de activități extracurriculare, etc.;
- monitorizează și încurajează prezența elevilor la orele din cadrul programelor alternative, suplimentare/de sprijin;
- sprijină elaborarea planului de desegregare școlară și implementarea acestuia, prin colaborare cu conducerea școlii;
- informează autoritățile responsabile despre eventualele încălcări ale drepturilor copilului și sprijină demersurile acestora pentru soluționarea situațiilor respective.

Eveniment sportiv - activități de vară,
Craiova, Iulie 2010

MECT a emis **Notificarea nr. 25.436/28 ianuarie 2008** cu precizări privind încadrarea mediatorului școlar, în care se arată:

„1. *Angajarea mediatorilor școlari se face la unitățile școlare care necesită servicii de mediere școlară, cu avizul Inspectoratului Școlar Județean / al Municipiului București și cu încadrarea în numărul de posturi repartizate de MECT județului / Municipiului București, pentru învățământul preuniversitar.*

2. *Salarizarea mediatorilor școlari se face în conformitate cu legislația salarizării personalului didactic auxiliar, în vigoare.*

3. *Normarea acestor posturi este de competența ISJ /ISMB.”*

În **Legea Educației Naționale nr. 1/ 2011** mediatorii școlari se constituie în personal didactic auxiliar și în acest moment, se regăsesc următoarele situații:

Mediatorii școlari sunt încadrați:

- prin Centrele Județene/al Municipiului București de Resurse și de Asistență Educațională (CJRAE), finanțate de Consiliile Județene/ al Municipiului București
- prin angajarea de către Consiliul Local/Județean de care aparține unitatea școlară pentru care se asigură servicii de mediere școlară;
- prin finanțare acordată de ONG-uri și de grupuri de inițiativă locale, în baza colaborării acestora cu CJRAE și ISJ/ISMB.

3. Cum se formează profesional mediatorul școlar?

La 1 septembrie 2010 erau formați în **total 796 mediatori școlari** de către MECS și partenerii săi (*Agenția Națională pentru Romi/ ANR, UNICEF, Amare Rromentza*). Procesul de formare a început în cadrul Programului PHARE al MECT pentru categorii dezavantajate de elevi, cu focalizare pe romi, (2002 - 2010), cu **389 mediatori școlari** formați. Prin acest proiect, *formarea mediatorilor școlari s-a realizat de Colegiul Național Pedagogic „Gheorghe Lazăr” din Cluj-Napoca, care a acreditat și certificat cursul, conform standardelor ocupaționale naționale și europene.*

În anul 2006, Organizația „Amare Rromentza” a inițiat pregătirea a **20 de mediatori școlari** romi proveniți din 5 județe - Bacău, Buzău, Călărași, Cluj, Iași.

În anul 2007, Direcția Generală Învățământ în Limbile Minorităților și Relația cu Parlamentul din cadrul MECT a format **179 mediatori romi** în parteneriat cu ANR.

Activități de vară,
Băilești 2010

În iunie 2009, MECS, prin Direcția Generală Învățământ în Limbile Minorităților și Relația cu Parlamentul, a format, în parteneriat cu Reprezentanța UNICEF în România, alți **60 de mediatori școlari**, care lucrau în școli, dar nu fuseseră încă pregătiți în acest scop.

În 2010 au fost formați **120 de mediatori școlari** de Direcția Generală Învățământ în Limbile Minorităților, Relația cu Parlamentul și Sindicatele din cadrul MECS, cu finanțare și în parteneriat cu Reprezentanța UNICEF în România.

Procesul de formare a mediatorilor școlari trebuie să dobândească un caracter continuu, pentru a se forma și dezvolta competențe interculturale și modalități practice prin care

mediatorii să învețe „să redevină romi și, la rândul lor, să aibă capacitatea să îi învețe și pe ceilalți să devină romi”.

Mediatorul trebuie să exercite rolul coagulant al coeziunii care să conducă la cooperare între romi și români (părinți și elevi), și între comunitate (români și romi) și școală.

Formarea mediatorilor trebuie să cuprindă o componentă importantă de pregătire metodică, pentru a facilita întocmirea documentelor specifice activității sale: planificări, rapoarte, scriere de proiecte.

4. Care este activitatea propriu-zisă a mediatorului școlar ?

Activitatea mediatorului școlar se desfășoară atât pe parcursul celor două semestre școlare cât și pe perioada vacanțelor. La începutul fiecărui an școlar/semestru, pe baza cunoașterii comunității, a copiilor, a specificului unității școlare, mediatorul își elaborează propriul **plan de activitate** cu următoarea structură:

- analiza SWOT (puncte tari/ puncte slabe/ oportunități/ amenințări) a situației de început de an școlar / semestru
- obiectivele / țintele strategice ale activității
- scopul activității
- planul operațional cu următoarea rubrică:

Nr. crt.	1. Funcții manageriale	2. Activități/ acțiuni	3. Responsabil	4. Resurse	5. Orizont de timp	6. Indicatori de performanță	7. Observații
	Obiective specifice						

1. **Funcțiile manageriale** ale mediatorului școlar sunt:
 1. **proiectarea**, având ca obiective:
 - a. facilitarea dialogului școală- familie – comunitate;
 - b. sprijinirea organizării de programe suport pentru îmbunătățirea performanțelor școlare;
 - c. sprijinirea elaborării și implementării planului de desegregare școlară;
 2. **organizarea**, cu obiectivele:
 - a. eficientizarea activității de mediere;
 - b. organizarea - în vederea atingerii finalităților propuse;
 - c. extinderea și eficientizarea parteneriatului cu ONG-uri sau cu diverse fundații;
 3. **operaționalizarea activității**, cu obiectivul:
 - a. organizarea activității în vederea atingerii standardelor și finalităților;
 4. **monitorizarea, evaluarea, controlul** cu obiectivul:
 - a. eficientizarea activității prin identificarea punctelor tari /slabe
 5. **motivarea, implicarea, participarea** cu obiectivele:
 - a. stimularea mediatorilor școlari;
 - b. creșterea gradului de implicare și responsabilizare;
 6. **formarea și dezvoltarea profesională** cu obiectivele:
 - a. creșterea nivelului competențelor profesionale, personale;
 - b. creșterea eficienței și calității activității;
 7. **formarea grupelor, dezvoltarea echipelor de lucru** cu obiectivele:
 - a. dezvoltarea spiritului de echipă;
 - b. îmbunătățirea climatului și a relațiilor interpersonale;
 8. **negocierea și rezolvarea conflictelor** cu obiectivele:
 - a. utilizarea negocierii ca mijloc de optimizare a activității;
 - b. promovarea medierii în conflictele interpersonale;
 9. **comunicarea și informarea** cu obiectivele:
 - a. asigurarea fluxului informațional;
 - b. eficientizarea comunicării;
 - c. conștientizarea opiniei publice și a factorilor locali asupra incluziunii și integrării;
 10. **parteneriatele** cu obiectivul:
 - a. inițierea și extinderea parteneriatelor.

Pentru fiecare funcție / obiectiv se prevăd **activități sau acțiuni** (2), se fixează **responsabilității** (3), se precizează **resursele** necesare (4): *materiale, informaționale, umane*, **orizontul de timp** (5) - *când se desfășoară, cât durează* - și **indicatorii de performanță** (6), respectiv *rezultatele măsurabile*.

Vor fi planificate atât activități desfășurate cu elevii, cu părinții, cu cadrele didactice cât și cele desfășurate în comunitate.

În activitatea mediatorului, **raportul** este o formă de comunicare scrisă cu caracter preponderent informativ. Raportul poate fi solicitat de superiori, poate fi redactat de către mediator în urma unei întâlniri, deplasări, activități

Sesiune de formare Mișcare Joc și Sport,
Craiova, Mai 2010

desfășurate în comunitate. La sfârșitul unui semestru / an școlar, mediatorul trebuie să redacteze un raport informativ pe care să îl prezinte directorului unității școlare, coordonatorului metodic, inspectorului școlar pentru minorități și autorităților locale. În întocmirea lui, datele obținute trebuie sintetizate și ordonate riguros, pentru a reda cât mai corect și complet informația. Stabilirea clară a adresabilității raportului (cui îi este destinat), determină redactarea acestuia. În funcție de aceasta se va stabili cât de „tehnică” va fi prezentarea, (terminologie și limbaj specific), respectiv se va urmări să fie adaptată la nivelul de pregătire și înțelegere a cititorului.

Raportul despre o activitate / deplasare desfășurată trebuie să conțină:

- o secțiune introductivă care să prezinte cadrul general al informației raportate (*cine, ce, unde, când, cum, cu ce instrumente/ surse a obținut informațiile*);
- materialul factic, ce s-a înregistrat/ constatat/ întâmplat;
- o secțiune concluzivă, care să prezinte rezultatele, constatările, recomandările, măsurile ce trebuie luate. Raportul poate fi însoțit de o anexă cu **planul de măsuri propuse** pentru situația raportată.

Raportul de sfârșit de semestru/ an școlar, în cazul în care nu există o formă prestabilită la nivel local, poate să conțină următoarele informații:

- O analiză SWOT a activității (*puncte tari, puncte slabe, oportunități, amenințări*)
- Prezentarea obiectivelor planificate.
- Prezentarea activităților desfășurate (*în succesiune cronologică*).
- Participarea la activități metodico – științifice (*atelier de lucru, seminarii, cursuri, dezbateri, întâlniri metodice, etc.*)
- Parteneriate, proiecte, programe realizate.
- Marketing/ promovare, diseminarea rezultatelor
- Concluzi, propuneri.

Eveniment sportiv - activități de vară,
Craiova, Iulie 2010

Eveniment sportiv,
București, Octombrie 2010

Mediatorul va **monitoriza permanent** frecvența elevilor la școală, cu atenție specială acordată elevilor care provin din familii defavorizate (cu mulți copii, cu părinții plecați la muncă în străinătate, cu cerințe educative speciale, etc.).

Săptămânal **va înregistra absențele** elevilor prin consultarea cataloagelor de la secretariatul unității școlare și cu ajutorul informațiilor obținute de la cadrele didactice.

Va planifica **vizite la domiciliul elevilor** care au înregistrat mai multe absențe, pentru a analiza situația și pentru a propune măsurile remediale potrivite.

Mediatorul are obligația **să cunoască toți copiii** din comunitate pentru a putea identifica problemele cu care se confruntă aceștia și pentru a putea iniția programe/ măsuri necesare rezolvării acestora. În acest scop, mediatorul trebuie **să dețină informații** corecte și exacte nu numai despre drepturile și serviciile educaționale disponibile ci și despre cele sociale, medicale, juridice.

Activitățile planificate trebuie **să implice părinții în unele proiecte ale școlii** (*amenajarea unor spații de joacă, pentru activități sportive, zugrăvirea sau la curățenia înainte de începerea anului școlar sau a semestrului, pregătirea unor serbări, evenimente, etc.*).

Mediatorul va organiza periodic (cel puțin două / semestru) **ședințele cu părinții** sub forma unor dezbateri care să își propună să găsească soluții pentru a crea un mediu școlar mai bun. Întâlnirile cu părinții trebuie să aibă teme legate de *regulile școlare, frecvența copiilor, performanța școlară, relațiile cu cadrele didactice, igiena personală și școlară, securitatea copiilor*.

În comunitate, mediatorul poate participa la / iniția **întâlniri cu caracter informal**, însă acestea nu trebuie să le anuleze pe celelalte care trebuie să se desfășoare regulat, la școală.

Eveniment sportiv - activități de vară,
Craiova, August 2010

Mediatorul are misiunea de a asigura o relație egală între părinți și cadrele didactice, pentru că ambii, în forme diferite, contribuie la educația elevului.

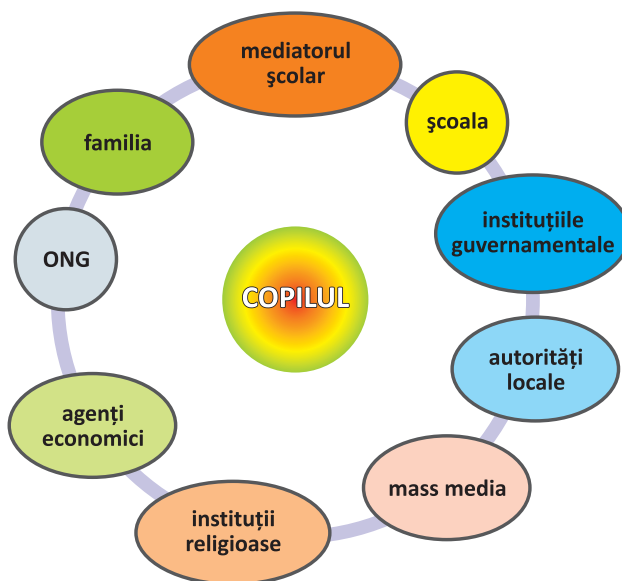
În **activitățile culturale** promovate de mediatorii școlari trebuie să primeze abordarea interculturală, care afirmă egalitatea dintre culturi. Trebuie renunțat la modelul în care elevii romi cântă și dansează, iar ceilalți elevi, neromi, recită poezii, interpretează scenete de teatru etc.. Astfel se poate elimina stereotipul care se referă la faptul că romii sunt doar cei mai buni dansatori și cântăreți. Activitățile cu caracter intercultural presupun implicarea ambelor grupuri / etnii / în activități de același tip. Aceste activități pot contribui la creșterea stimei de sine etnică a celor implicați, romi sau neromi, și îi obișnuiesc pe participanți cu diversitatea, ceea ce poate stimula o mai bună relaționare și acceptare bazată pe cunoaștere.

În activitatea curentă, mediatorul școlar folosește:

- **instrumente birotice** pentru colectarea de date, editarea de documente, comunicare (calculator, imprimantă, telefon/ fax, aparate de înregistrare-reportofoane);
- **materiale de specialitate** (ghiduri, chestionare, fișe, formulare).

5. Care sunt factorii cu care colaborează mediatorul școlar?

Mediatorul școlar trebuie să cunoască faptul că soluționarea reală a problemelor multiple cu care se confruntă educația copiilor dezavantajați social și în special, a copiilor proveniți din comunitatea romă poate fi realizată prin constituirea unor adevărate parteneriate între instituțiile interesate în educație și a factorilor implicați în educație. În acest cadru de colaborare trebuie să participe:

Constituirea acestor parteneriate este necesară pentru că:

- există factori sociali care pot prelua responsabilități la nivel local în domeniul educațional;
- educația oferită în școală nu este întotdeauna suficientă, ea trebuie completată de alți factori sociali și educaționali;
- școala trebuie racordată și ancorată la realitate;
- punerea în acord a unor principii și valori comune pentru toți factorii responsabili cu educația în vederea unui punct de vedere coerent, unitar și echilibrat.

În promovarea acțiunilor în parteneriat, valorile fundamentale comune sunt: *multiculturalitatea, toleranța, civismul, cooperarea, comunicarea, democrația, umanismul*. Principiile care stau la baza formării unui parteneriat școală – comunitate sunt:

- respect pentru sine, lege, normă, morală;
- integrarea socială păstrând specificitatea;
- deschiderea spre schimbare, nou, dezvoltare, creativitate;
- promovarea toleranței, pluralismului, multiculturalității, acceptării reciproce;
- încurajarea dialogului, transparenței, comunicării, cooperării;
- respectarea principiilor intercultural, dezvoltând civismul și patriotismul;
- respectarea drepturilor omului, a libertății și egalității șanselor.

6. Ce rol au factorii implicați?

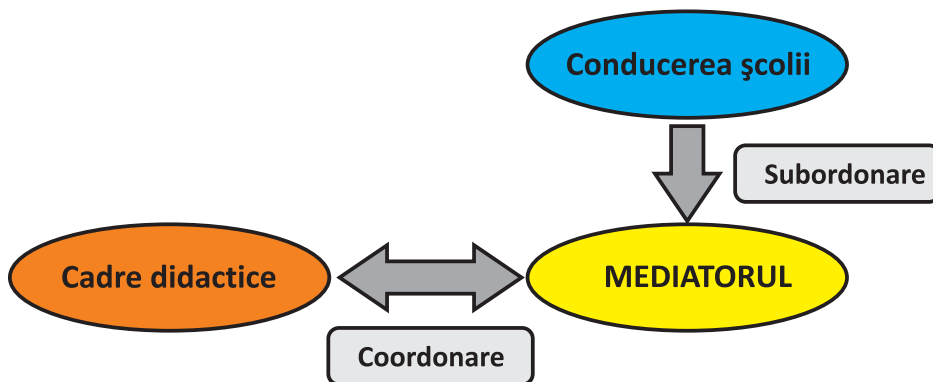
Fiecare dintre factorii implicați în acest parteneriat are roluri bine determinate.

1. Școala, prin funcțiile și atribuțiile sale, trebuie să se comporte ca un sistem deschis aflat în legătură cu mediul extern – comunitatea. Școala dispune de o serie de resurse pentru a construi parteneriate: umane, materiale, financiare, informaționale și de timp. Pentru a fi un partener activ, școala trebuie să îndeplinească anumite condiții:

- să fie racordată la schimbarea social – economică;
- să promoveze un set de valori democratice și de acțiuni care să asigure îndeplinirea acestora;
- să creeze un mediu prietenos, capabil să ușureze orientarea și promovarea fiecărui copil;
- să își asume un rol activ în societate;
- să inițieze și să susțină parteneriate educaționale.

Mediatorul școlar este, de regulă, recomandat pentru angajare și de către unitatea/ unitățile școlare pe care le va deservi. Acest statut determină rolul de liant al mediatorului între școală și comunitate, respectiv școală și familiile copiilor. El trebuie să comunice permanent cu cadrele didactice din școală, să informeze periodic (prin rapoarte semestriale/ anuale) conducerea școlii despre activitatea sa.

Relația dintre mediatorul școlar și școală presupune:

2. Familia este definită ca un microgrup alcătuit din persoane unite prin legături de căsătorie, sânge sau adopție. În raport cu alte grupuri, familia se caracterizează prin:

- roluri specifice între membrii săi;
- factori specifici care influențează pe fiecare dintre membrii;
- funcții particulare în domeniul perpetuării speciei, educației, susținerii membrilor;
- educație reciprocă la nivelul familiei.

Fiecare familie are un model propriu de existență, propriile criterii valorice, norme și comportamente provenite din educația membrilor, caracteristici personale, influența mediului. În cadrul unei familii tradiționale există:

- roluri clasice, general valabile;
- relații standard între membrii;
- norme și roluri clare pentru fiecare membru;
- situații tip pentru viața de familie;
- rețete tip pentru diferite situații generale sau particulare.

Cunoașterea și înțelegerea unei familii cu care colaborează mediatorul școlar într-o rețea de sprijin presupune:

- identificarea trăsăturilor particulare ce o definesc în raport cu alte microgrupuri;
- depistarea trăsăturilor specifice acelei familii;
- stabilirea statutului pe care îl are elevul în cadrul familiei sale;
- stabilirea beneficiilor integrării acelei familii în rețea.

În realizarea rețelelor de sprijin din care să facă parte familia pot apărea bariere și disfuncții:

- presiunea timpului și a problemelor curente;
- existența familiilor dezorganizate sau social defavorizate;
- situația materială precară a unor familii;
- interesul limitat față de educația copiilor la unii părinți;
- comunicarea slabă între școală și familie.

Activități din cadrul programului
„Școală după Școală”,
Ostroveni, Noiembrie 2011

Pentru atragerea familiei într-o rețea-suport, mediatorul școlar trebuie să aibă în vedere următoarele priorități:

- implicarea efectivă în atragerea familiilor în rețea;
- permanentizarea și diversificarea informării părinților cu privire la activitățile școlii;
- atragerea părinților în activități educative împreună cu elevii;
- organizarea unor activități comune părinți – elevi;
- formularea unor oferte explicite de colaborare;
- constituirea unor asociații ale părinților;
- oferirea de servicii părinților.

Sprejiniul oferit de familie se poate concretiza prin:

- participarea la activități de întreținere și renovare a școlii;
- organizarea unor activități gen- serbări, momente festive, acțiuni în folosul comunității;
- participarea la ședințele cu părinții;
- obținerea unor sponsorizări.

Există părinți care resping prin atitudine și comportament orice formă de colaborare. Lucrul cu familiile dificile poate fi eficientizat prin utilizarea următoarelor strategii:

- identificarea punctelor tari și a punctelor slabe în comunicare;
- identificarea tipurilor de persoane care generează de regulă dificultăți și a cauzelor care generează impasul;
- identificarea unor soluții aplicate cu succes altă dată;
- recurgerea la ajutorul altor mediatori școlari sau al specialiștilor (consilieri educativi, psihologi, asistenți sociali);
- exersarea unor abilități de comportament.

3. Autoritatea administrației locale (consiliile județene/ al municipiului București, prefectura, consiliile locale, primăriile) este nodul principal al unei rețele de sprijin pentru că este implicată în dezvoltarea și managementul școlii, prin reprezentanții săi în consiliul de administrație al școlii și prin alocarea de fonduri și gestionarea lucrărilor de renovare, igienizare, achiziționare de mobilier și echipamente. Autoritățile locale pot sprijini școala și procesul instructiv- educativ prin:

- asigurarea unor resurse materiale și financiare pentru școală;

Activități din cadrul programului „Școală după Școală”, Băilești, Februarie 2011

- trecerea unor terenuri agricole în folosința școlii;
- facilitarea unor donații și sponsorizări în bunuri materiale;
- alocarea unor spații la dispoziția unităților de învățământ;
- colaborarea în organizarea de activități culturale și sportive;

Și în relația de parteneriat cu autoritățile locale pot interveni disfuncții generate de:

- cadrul legal lacunar sau imprecis;
- blocaje în comunicare;
- lipsa fondurilor;
- presiunea timpului;
- mentalități, lipsa de interes și inițiativă în colaborare;

Eveniment sportiv,
Craiova, 1 Iunie 2009

4. Instituțiile guvernamentale implicate sunt: Inspectoratul Școlar Județean/ al Municipiului București, Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului, Centrul Județean/ Municipal de Resurse și de Asistență Educațională, Casa Corpului Didactic, universități, centre de cercetare și dezvoltare, instituțiile medicale. Prin legile cu caracter național, prin regulamentele de organizare și funcționare ale acestor instituții sunt prevăzute atribuții și responsabilități specifice în domeniul educației și al promovării dreptului la educație.

- Inspectoratul Școlar Județean/ al Municipiului București este un serviciu public deconcentrat al MECTS, cu personalitate juridică, având rolul principal în implementarea locală a politicilor și strategiilor educaționale. Conform Legii Educației Naționale (nr.1 /2011 art. 95 alin.5) în structura acestor instituții este cuprins și **inspectorul școlar pentru problemele copiilor și tinerilor proveniți din medii socio -economice dezavantajate**.
- Prin specificul activității sale, Centrul Județean/ Municipal de Resurse și de Asistență Educațională- CJRAE/ CMBRAE deține rolul cheie în parteneriatele educaționale. Conform Legii Educației Naționale (nr.1/2011 art. 99 alin. 4 și 5) CJRAE/ CMBRAE este instituție specializată a învățământului preuniversitar, cu personalitate juridică și coordonat

metodologic de inspectoratele școlare județene, și finanțat de la bugetul consiliului județean. Acestor instituții le revine sarcina organizării, coordonării metodologice și monitorizării / evaluării după caz, a activității mediatorilor școlari.

- Casa Corpului Didactic este principalul organizator și furnizor de formare profesională continuă atât pentru personalul didactic cât și pentru cel didactic – auxiliar (mediatorii școlari).

5. Agenții economici, ca parteneri educaționali, trebuie să fie în atenția mediatorului școlar pentru că aceștia sunt cei care vor beneficia de educația copiilor și totodată cei care pot sprijini financiar suplimentar formarea profesională a tinerilor. Pentru a atrage un agent economic în rețeaua de sprijin, mediatorul trebuie să cunoască:

- prevederile legislative referitoare la acest tip de parteneriat
- agenții economici aflați în jurul școlii;
- setul de nevoi pe care agenții economici le pot formula cu privire la forța de muncă;
- modurile de sensibilizare a agenților economici;
- modalitățile de colaboare cu agenții economici.

În relația de parteneriat cu agenții economici, mediatorul școlar poate întâlni unele bariere:

- prevederile legislative neavantajoase pentru agentul economic;
- percepția incorectă, incompletă asupra educației;
- mentalitatea agenților economici;
- lipsa unor mecanisme care să ușureze colaborarea.
- inexistența unor legături tradiționale;
- inexistența unor finalități comune;
- condițiile neclare de colaborare.

Eveniment sportiv - activități de vară,
Craiova, August 2010

6. Organizațiile neguvernamentale sunt un partener valoros în proiectele educaționale, atât prin expertiza pe care o pot furniza cât și prin sprijinul logistic și financiar pe care îl pot aloca. Apărute în România după 1990, organizațiile nonguvernamentale au fost și sunt în permanență factori activi în rețelele educaționale contribuind cu programele lor la:

- susținerea drepturilor copiilor, tinerilor, adolescenților;
- promovarea egalității șanselor educaționale;
- educarea și consilierea familiei;
- atragerea de fonduri financiare și materiale;
- promovarea imaginii școlii;
- formarea de formatori, mediatori, cadre didactice;
- facilitarea unor parteneriate interne și externe;
- dezvoltarea unor rețele comunitare;
- analizarea unor nevoi comunitare;
- negocieri la nivelul diferitelor comunități.

Datele statistice arată că cele mai multe proiecte au fost dezvoltate de organizații nonguvernamentale ale romilor (23%) și de către cele pentru protecția copilului aflat în dificultate (18%), precum și de alte organizații recunoscute internațional (19%).

Mediatorul școlar poate propune proiecte în parteneriat cu ONG-urile pentru a îmbunătăți situația copiilor romi cuprinși în sistemul de învățământ sau cei aflați în situație de abandon școlar și neșcolarizați, a tinerilor/ adulților și părinților copiilor romi. Prin parteneriatele cu ONG-urile se pot realiza proiecte pentru cadrele didactice care își desfășoară activitatea în unități cu populație de etnie romă, pentru mediatori școlari, pentru reprezentanții comunității roma și ai autorităților locale.

Pentru proiectele propuse în parteneriat pot fi accesate fonduri din diferite surse: Banca Mondială, Uniunea Europeană, Fundația pentru o Societate Deschisă, UNICEF, programele Agenției Naționale pentru Programe Comunitare, programele Comisiei Europene pentru Educație și Formarea Profesională, Educația 2000 +, ș.a. O sursă posibilă de finanțare o reprezintă și autoritățile locale sau agenții economici.

Proiectele realizate în parteneriat pot avea ca obiective:

- îmbunătățirea infrastructurii și a dotărilor școlilor (grădinițe, școli, centre de zi, biblioteci, cu mobilier, material didactic, etc.);
- sprijin material (rechizite, hrană, îmbrăcăminte) și financiar (burse) pentru elevi și pentru familiile acestora, din mediile defavorizate;
- editarea unor manuale școlare, cărți și culegeri în limba romani;
- introducerea în documentele legale (programe, planuri de învățământ) a unor elemente, specifice minorităților, de limbă, istorie și cultură;
- dezvoltarea unor activități extrașcolare (tabere, vizite, concursuri, cercuri științifice, meditații);
- formarea, în viziunea educației incluzive, a cadrelor didactice, a mediatorilor, a personalului care lucrează în comunitățile defavorizate;
- recuperarea școlară (alfabetizare, învățarea limbii române, asistență și consiliere, *A doua șansă*) destinate elevilor aflați în situația de risc școlar, celor care au abandonat sistemul formal de educație sau a celor neșcolarizați;
- calificarea profesională a tinerilor și adulților în meserii tradiționale sau în alte tipuri de meserii cerute pe piața muncii;
- stimularea unui climat de cunoaștere și comunicare interetnică.

CAPITOLUL III

RUTE EDUCAȚIONALE ALTERNATIVE

1. Care sunt prevederile legale privind dreptul la educație al copilului?

Dezvoltarea liberă, integrală și armonioasă a individualității umane, formarea personalității autonome, pentru participarea cetățenească activă în societate, pentru incluziune socială și pentru angajare pe piața muncii reprezintă idealul educațional al școlii românești. Drepturile egale de acces la toate nivelurile și formele de învățământ, fără nicio formă de discriminare sunt asigurate de stat. (conform Legii Educației Naționale nr. 1/ 2011(LEN), art. 2 alin 3, 4.).

Asigurarea dreptului la educație al fiecărui copil impune ca fiecare să poată învăța și să se poată dezvolta în condiții nediscriminatorii, în mod unic, în ritmul și stilul său. (Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului art. 47 alin.1).

Părinții copilului, în calitate de reprezentanți legali ai copilului, au dreptul de a alege felul educației care urmează să fie dată copiilor lor și au obligația să înscrie copilul la școală și să asigure frecventarea cu regularitate de către acesta a cursurilor școlare. După vârsta de 14 ani copilul poate cere încuviințarea instanței judecătorești de a-și schimba felul învățaturii și al pregătirii profesionale.

Persoanele aparținând minorităților naționale au dreptul să studieze și să se instruiască în limba maternă, la toate nivelurile, tipurile și formele de învățământ preuniversitar, în condițiile legii. În acest sens, în funcție de necesitățile locale se organizează, la cererea părinților sau a tutorilor legali și în condițiile legii, grupe, clase sau unități de învățământ preuniversitar cu predare în limbile minorităților naționale (conform LEN, art. 45). Elevii care, în localitatea de domiciliu, nu au posibilitatea de a învăța în limba lor maternă sunt sprijiniți prin decontul transportului la cea mai apropiată școală cu predare în limba maternă sau primesc cazare și masă gratuite, în internatul unității de învățământ cu predare în limba maternă.

Formele de organizare a învățământului preuniversitar sunt: învățământ cu frecvență și învățământ cu frecvență redusă. Învățământul obligatoriu (primar și gimnazial) este învățământ cu frecvență.

Sistemul educațional din România are următoarea structură:

	Educația timpurie (0—6 ani)		
	Nivelul antepreșcolar (0 - 3 ani)	Învățământul preșcolar (3 - 6 ani) grupa mică, mijlocie și mare	
Obligatori	Învățământul primar (6 - 11 ani)		
	Clasa pregătitoare (6 - 7 ani)	Clasele I - IV (7 - 11 ani)	
	Învățământul secundar (11- 18/ 19 ani)		
	Învățământul secundar inferior - gimnazial clasele V—IX;		
	Învățământul secundar superior – liceal clasele X—XII/XIII		
	Filiera teoretică	Filiera vocațională	Filiera tehnologică
	Învățământul profesional, cu durată între 6 luni și 2 ani		
	Învățământul terțiar nonuniversitar, învățământul postliceal		

2. Cum se poate înscrie un copil la grădiniță / școală?

Educația timpurie nu este obligatorie dar este recomandată, știut fiind că debutul precoce al educației este o condiție de succes în dezvoltarea psihosomatică a copilului. Statul sprijină educația timpurie prin acordarea unor cupoane sociale. Acestea vor fi acordate în scop educațional, conform legislației în domeniul asistenței sociale, în funcție de veniturile familiei, din bugetul de stat, prin bugetul Ministerului Muncii, Familiei și Protecției Sociale.

Educația antepreșcolară se organizează în creșe, în grădinițe și în centre de zi.

Învățământul preșcolar se organizează în grădinițe cu program normal, prelungit sau săptămânal. Înscrierea la grădiniță se realizează de către părinte/întreținătorul legal, pe bază de cerere scrisă adresată conducerii unității de învățământ. Perioada de înscriere este, de regulă, la începutul anului școlar și în cazuri excepționale, în timpul anului școlar. Anual, Ministerul Educației emite note/precizări cu privire la perioadele de înscriere a copiilor la grădiniță.

Înscrierea în învățământul obligatoriu (primar și gimnazial)

În clasa pregătitoare pot fi înscriși copiii care au împlinit vârsta de 6 ani până la data începerii anului școlar. La solicitarea scrisă a părinților, a tutorilor sau a susținătorilor legali, pot fi înscriși în clasa pregătitoare și copiii care împlinesc

vârsta de 6 ani până la sfârșitul anului calendaristic, dacă dezvoltarea lor psihosomatică este corespunzătoare. Copiii cu cerințe educaționale speciale, pot fi înscriși când împlinesc vârsta de 8 ani - până la data începerii anului școlar.

Înscrierea în clasa pregătitoare/ clasa I se realizează de către părinte/întreținătorul legal, pe bază de cerere scrisă adresată conducerii unității de învățământ. Perioada de înscriere este, de regulă, în intervalul martie-aprilie pentru copiii care vor începe școala în septembrie. Anual, Ministerul Educației emite note/precizări cu privire la perioadele de înscriere a copiilor la ciclul primar. Învățământul primar se organizează și funcționează, de regulă, cu program de dimineață.

Elevul se poate înscrie la orice unitate școlară, cu condiția încadrării în limita de vârstă legală și cu dovada promovării clasei anterioare (foaia matricolă completată la zi). Transferul unui elev de la o unitate școlară la alta, este posibil la sfârșitul unui an școlar, sau în situații motivate, în perioada intersemestrială.

La finalul clasei a IX-a, în baza unei metodologii elaborate de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, se realizează o evaluare națională obligatorie a tuturor elevilor. Absolvenții învățământului gimnazial dobândesc diploma de absolvire și foaia matricolă, parte a portofoliului educațional. După absolvirea gimnaziului, elevii pot urma liceul sau școala profesională, continuarea studiilor fiind asigurată pe baza unui proces de consiliere și de orientare școlară și profesională.

Absolvenții învățământului gimnazial care întrerup studiile, pot finaliza, până la vârsta de 18 ani, cel puțin un program de pregătire profesională, care permite dobândirea unei calificări corespunzătoare Cadrului național al calificărilor. Aceste programe sunt organizate prin unitățile de învățământ de stat și sunt gratuite, în condițiile în care sunt finalizate până la vârsta de 18 ani.

Continuarea studiilor / a formării profesionale.

În conformitate cu prevederile legale în vigoare (LEN) înscrierea / admiterea la liceu sau la școală profesională se realizează pe baza portofoliului educațional

al elevului, în cazul în care numărul de candidați nu depășește numărul locurilor oferite de unitatea de învățământ. În cazul în care numărul de candidați este mai mare decât numărul locurilor oferite de unitatea de învățământ, admiterea se face luând în calcul în proporție de 70% portofoliul educațional al elevului, media de absolvire a învățământului obligatoriu, precum și media la probele de la evaluarea națională de la sfârșitul clasei a IX-a și în proporție de 30% nota obținută la proba de admitere stabilită de unitatea de învățământ.

Durata studiilor în învățământul liceal - forma de învățământ cu frecvență - este de 3 ani pentru filiera teoretică, de 3 sau de 4 ani pentru filiera vocațională și de 4 ani pentru filiera tehnologică. Pentru unele forme de învățământ cu frecvență și cu frecvență redusă, durata studiilor se prelungește cu un an.

Absolvenții învățământului liceal primesc diploma de absolvire și foaia matricolă, parte a portofoliului educațional, care atestă finalizarea studiilor liceale și care conferă dreptul de acces, în condițiile legii, în învățământul postliceal, precum și dreptul de susținere a examenului de bacalaureat. Promovarea examenului de bacalaureat le dă dreptul de acces în învățământul superior, în condițiile legii.

Absolvenții învățământului liceal care susțin și promovează examenul de certificare a calificării, primesc certificat de calificare corespunzător nivelului stabilit prin Cadrul național al calificărilor și suplimentul descriptiv al certificatului în format Europass. Obținerea certificatului de calificare nu este condiționată de promovarea examenului de bacalaureat.

Absolvenții învățământului profesional, care promovează examenul de certificare a calificării profesionale, dobândesc certificat de calificare profesională și suplimentul descriptiv al certificatului, conform Europass. Absolvenții învățământului profesional, care promovează examenul de certificare a calificării profesionale, pot urma cursurile învățământului liceal cu frecvență redusă.

3. Care sunt alternativele pentru un copil care a abandonat școala?

Copiii care au abandonat școala, dar nu au depășit cu mai mult de 2 ani vârsta limită pentru școlarizarea normală se pot reînscris în învățământul de zi și își pot continua studiile de la ultima clasă absolvită.

Pentru copiii care au depășit cu mai mult de 2 ani vârsta limită pentru învățământul de zi obligatoriu, există următoarele posibilități:

- Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului poate aproba organizarea de programe educaționale de tip „*A doua șansă*”, în vederea promovării învățământului primar pentru persoanele care depășesc cu 4 ani vârsta corespunzătoare clasei și care, din diferite motive, nu au absolvit acest nivel de învățământ până la vârsta de 14 ani.

Programul „*A doua șansă*” este un proiect de combatere a marginalizării și excluderii sociale și profesionale a tinerilor care nu au finalizat

învățământul obligatoriu și nu au dobândit competențele minime necesare ocupării unui loc de muncă. Tinerii care absolvă cursurile, în funcție de rezultatele obținute, pot primi certificat de finalizare a gimnaziului, pe baza căruia își pot continua studiile.

- Tinerii peste 16 ani, care au absolvit cel puțin 8 clase pot urma un curs de calificare profesională organizată de furnizori autorizați de formare profesională.

4. Cine poate sprijini copilul?

4.1. Sprijin educațional

Sprijinul educațional poate fi oferit de cadrele didactice din unitățile de învățământ. În fiecare județ funcționează și **Centrele Județene de Resurse și de Asistență Educațională** (CJRAE), unități conexe ale învățământului preuniversitar (LEN, art. 99 alin.6) cu rol de organizare, coordonare, monitorizare și evaluare a serviciilor educaționale specializate. Beneficiarii serviciilor din subordinea CJRAE sunt copiii/ elevii, părinții acestora și cadrele didactice.

Aceste servicii sunt:

- **Serviciile de sprijin sunt** servicii educaționale oferite de cadre didactice de sprijin și itinerante pentru copiii cu cerințe educative speciale școlarizați în învățământul de masă.
- **Serviciile de sprijin** se acordă tuturor copiilor cu cerințe educaționale speciale, în baza certificatului de orientare școlară și profesională emis de comisia de protecția copilului sau în urma recomandării scrise a comisiei interne de evaluare complexă.
- **Serviciile de terapie logopedică** – furnizate prin centrele și prin cabinetele logopedice interșcolare. Sunt servicii de învățământ special integrat pentru copiii/ elevii care prezintă tulburări de limbaj și de comunicare, precum și dificultăți de învățare. De regulă, cabinetele logopedice funcționează în unități de învățământ preșcolar/ secundar.

„Uite că se poate”, activități din cadrul programului „Școală după Școală”, Băilești, Martie 2011

- **Serviciile de asistență psihopedagogică** - furnizate prin centrele județene și prin cabinetele de asistență psihopedagogică/ psihologică oferă informare, cunoaștere și consiliere psiho-pedagogică a preșcolarilor /elevilor, prin consultații individuale și colective, acțiuni de îndrumare a părinților și de colaborare cu comunitățile locale, în scopul orientării școlare, profesionale și a carierei elevilor.
- **Serviciile de mediere școlară – prin mediatorii școlari** sprijină participarea tuturor copiilor din comunitate la învățământul general obligatoriu, încurajând implicarea părinților în educația copiilor și în viața școlii, și facilitând colaborarea dintre familie – comunitate – școală.
- **Serviciile de evaluare, de orientare școlară și profesională.**
- **Serviciile de consultanță** pentru educație incluzivă, furnizate de centrele școlare de educație incluzivă.

4.2. Sprijin social

Serviciile publice de asistență socială (SPAS) sunt organizate la nivelul municipiilor, orașelor și comunelor. În unele comunități, la nivelul autorității locale (primărie/ consiliu local) sunt desemnate oficial persoanele cu atribuții de asistență socială din aparatul propriu al consiliilor locale comunale. Aceste servicii /persoane au obligația de a monitoriza situația copiilor și modul de respectare a drepturilor acestora, precum și de a realiza activitatea de prevenire a separării copilului de familia sa. La nivelul sectoarelor municipiului București, atribuțiile SPAS sunt exercitate de **Direcția generală de asistență socială și protecția copilului**. SPAS identifică și evaluează situațiile care impun acordarea de servicii și/sau prestații pentru prevenirea separării copilului de familia sa și

elaborează în acest scop **planul de servicii**, care se aprobă de către primar. Salariații angajați în aceste servicii sunt investiți în mod oficial cu atribuții în ceea ce privește protecția și promovarea drepturilor copilului. Aceste servicii trebuie să sprijine părinții sau, după caz, pe reprezentantul legal al copilului, în îndeplinirea obligațiilor legale pe care le au cu privire la copil, dezvoltând și asigurând

Eveniment sportiv,
Băilești, 1 Iunie 2011

servicii diversificate, accesibile și de calitate, corespunzătoare nevoilor copilului. Cunoscând situația copiilor și familiilor aflate în raza lor administrativ-teritorială, pot dezvolta **servicii primare**, respectiv **servicii specializate**, potrivit nevoilor identificate și resurselor existente.

Potrivit **principiului subsidiarității** (care privește stabilirea nivelului de intervenție cât mai aproape de beneficiar), responsabilitatea imediată revine, după părinți, **colectivității locale** din care fac parte copilul și familia (Legea 272 art. 5.3). „*Autoritățile administrației publice locale au obligația de a implica colectivitatea locală în procesul de identificare a nevoilor comunității și de soluționare la nivel local a problemelor ce privesc copiii*” (Legea 272, art. 103.1). Comunitatea locală reprezintă totalitatea locuitorilor unei unități administrativ-teritoriale, cu interese, credințe sau norme de viață comune. O comunitate puternică și unită, care își cunoaște membrii, nevoile acestora și găsește modalități eficiente de răspuns la aceste nevoi, va putea asigura cu succes protecția și promovarea drepturilor copilului. Comunității îi revin responsabilități și în **sprijinirea părinților** pentru creșterea și educarea copiilor și în **prevenirea separării copilului de familie**. **Serviciile din comunitate însoțesc copilul pînă la 18 ani.**

Serviciul de evaluare complex (SEC) care aparține *Direcțiilor Generale de Asistență Socială și Protecția Drepturilor Copilului* are rolul să evalueze copilul aflat într-o situație defavorizată, să solicite acorduri de colaborare pe caz către serviciile necesare locale (inclusiv către servicii ale organizațiilor neguvernamentale) în așa fel încât să se ofere un **Plan al serviciilor** necesare copilului și familiei și cazul să fie monitorizat de către autoritățile locale. Evaluarea inițială a copilului este realizată de SEC și părinții primesc în 30 de zile de la înregistrarea cazului un **Plan de Servicii** însoțit de recomandările necesare. **Planul de servicii** prevede prestațiile care vor fi acordate familiilor care se confruntă cu dificultăți financiare (*venit minim garantat, alocații pentru familiile cu mai mulți copii sau pentru familiile monoparentale ș.a.*), ori prestațiile care se acordă în situații excepționale (*financiare sau în natură*), familiilor cu copii cu cerințe educative speciale (*handicap*).

4.3. Sprijin juridic

Din punct de vedere juridic, drepturile copilului se regăsesc în următoarele documente cadru: Carta O.N.U., Declarația Universală a Drepturilor Omului, Convenția cu privire la drepturile copilului, Convenția internațională privind eliminarea tuturor formelor de discriminare rasială, Convenția împotriva torturii și a altor pedepse și tratamente de cruzime, inumane sau degradante, ș.a. În România, Legea nr. 272/ 2004 reglementează cadrul legal privind **protecția și promovarea drepturilor copilului**.

Răspunderea pentru creșterea și asigurarea dezvoltării copilului revine în primul rând părinților. În conformitate cu Legea nr.119/1996 cu privire la actele de stare civilă, înregistrarea nașterii se face la Oficiul Stării Civile, la Biroul de

Înregistrare a Nașterilor din sectorul/ localitatea în care se află maternitatea unde s-a născut copilul, de către părinții copilului. Înregistrarea se face pe baza declarației verbale, cu prezentarea documentelor necesare. Factorii responsabili legal pentru respectarea drepturilor copilului sunt:

- **Reprezentantul legal al copilului** este - în înțelesul Legii nr. 272/2004 - părintele sau persoana desemnată potrivit legii să exercite drepturile și să îndeplinească obligațiile părintești față de copil.
- **Autoritățile administrației publice locale** au obligația de a informa părinții și copiii în legătură cu drepturile pe care le au, precum și asupra modalității de acordare a drepturilor de asistență socială și de asigurări sociale.
- **Asistentul social** de la primărie/ consiliul local, este implicat în realizarea diverselor demersuri administrative (înregistrarea nașterii copilului, obținerea certificatului de naștere, acompaniere la Poliție sau la Starea Civilă). Drepturile copilului la naștere sunt: un nume, o familie, asistență medicală, alocație de stat, etc. De obicei reprezintă autoritățile locale și efectuează ancheta socială care identifică problemele familiei și modul cel mai eficient de sprijinire a copilului.

Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului (DGASPC) este instituția publică cu personalitate juridică, înființată în subordinea consiliului județean, respectiv a consiliului local al sectorului municipiului București, cu rolul de a asigura pe teritoriul județului/sectorului aplicarea politicilor și strategiilor de asistență socială în domeniul protecției copilului, familiei, persoanelor singure, persoanelor vârstnice, persoanelor cu handicap, precum și a oricăror persoane aflate în nevoie. De asemenea, DGASPC coordonează activitățile de asistență socială și protecție a copilului la nivelul județului, respectiv al sectorului municipiului București.

Comisia pentru protecția copilului (CPC), prevăzută la art. 104 din *Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului*, este organul de specialitate, fără personalitate juridică, al consiliului județean, respectiv al consiliului local al sectorului municipiului București, cu activitate decizională în materia protecției și promovării drepturilor copilului. Organizarea și metodologia de funcționare a comisiei pentru protecția copilului sunt reglementate prin *HGR nr. 1437/2004*.

5. Care este rolul părinților?

Părinții (*sau persoana desemnată potrivit legii să exercite drepturile și să îndeplinească obligațiile părintești față de copil*), conform Codului Familiei și Legii 272/2004, sunt datori să crească copilul, să se îngrijească de sănătatea și dezvoltarea lui fizică, de educarea, învățătura și pregătirea profesională a acestuia, potrivit cu însușirile lui.

Părinții trebuie să asigure un climat care să permită o dezvoltare armonioasă a copilului prin:

- supravegherea lui;
- asigurarea unei comunicări permanente cu el;
- respectarea vieții lui private și intime;
- informarea copilului despre tot ce l-ar putea afecta și luarea în considerare a opiniei lui;
- luarea de măsuri pentru protejarea drepturilor și intereselor lui.

Dacă dezvoltarea fizică, mentală, spirituală, morală sau socială a copilului este primejduită, instanța judecătorească poate pronunța decăderea totală sau parțială a părintelui din drepturile părintești. Eșecul părinților în ceea ce privește întâmpinarea nevoilor fizice și emoționale ale copilului, produce efecte negative de lungă durată. Principalele **responsabilități ale părinților** în vederea sprijinirii unei dezvoltări fizice și emoționale adecvate a copilului sunt:

1. să ofere copilului un mediu caracterizat de siguranță

- să ferească copilul de abuzuri fizice, emoționale sau sexuale;
- să facă cunoștință cu persoanele care se ocupă de copil;
- să înlăture orice pericol din jurul casei;

2. să îndeplinească nevoile de bază ale copilului oferindu-i:

- alimentație nutritivă din belșug;
- îngrijiri medicale atunci când sunt necesare;
- spațiu adecvat;

3. să îndeplinească nevoile stimei de sine ale copilului:

- să încurajeze (dar să nu oblige) participarea copilului la diverse activități sau sporturi;
- să observe și să confirme realizările și comportamentul prosocial al copilului;
- să formuleze așteptări realiste și potrivite vârstei copilului;
- să utilizeze greșelile copilului ca situații de învățare și nu pentru a-l critica sau a-l ridiculiza;

4. să transmită copilului valorile morale: onestitate, respect, responsabilitate, compasiune, răbdare, iertare, generozitate;

5. să pună bazele unui respect mutual în relația cu copilul

- să utilizeze un limbaj adecvat;
- să respecte sentimentele, opiniile, intimitatea și individualitatea copilului;

6. să aplice o disciplină care este eficientă și potrivită: consecventă, predictibilă și dreaptă;

7. să se implice în educația copilului

- să comunice, în mod regulat, cu învățătorul/profesorul copilului;
- să verifice în fiecare seară temele de casă ale copilului;

- să supravegheze și să sprijine copilul în timpul realizării temelor de casă dar să nu rezolve temele școlare în locul lor;
- să vorbească cu copilul în fiecare zi despre școală;
- să recunoască și să confirme realizările școlare;

8. să-și cunoască copilul

- să petreacă timpul împreună;
- să fie accesibil pentru copil;
- să comunice;

Părinții nu trebuie să facă eforturi deosebite pentru:

- achiziționarea de haine și pantofi scumpe;
- punerea la dispoziția copilului a unui telefon, televizor, calculator și a diverselor jocuri;
- păstrarea/oferirea pentru consum nelimitat al copilului de: chipsuri, snacksuri, sucuri carbogazoase, etc.;
- înlocuirea jucăriilor sau a lucrurilor pe care copilul le-a pierdut sau le-a stricat.

(Sursă: <http://www.familyresource.com>)

Conform Ordinului 219/2006, persoanele care au copii minori în îngrijire și doresc obținerea unui contract de muncă în străinătate **au obligația să informeze primăria sau serviciile publice de asistență socială, despre intenția lor de a pleca la muncă în străinătate, și să nominalizeze persoana în întreținerea și îngrijirea căreia vor rămâne copiii.**

Cooperarea între sectoare (social, sănătate, educație, siguranță publică), între instituții (servicii sociale, unități sanitare, școli, biserici, poliție etc.) și între profesioniștii din aceste domenii joacă un rol esențial. O modalitate de implicare a mai multor grupuri profesionale din comunitate o reprezintă „**structurile comunitare consultative**” care pot cuprinde, dar fără a se limita la aceștia, oameni de afaceri locali, preoți, cadre didactice, medici, consilieri locali, polițiști”(cf. *Legii 272/2004 art. 103.2*). Aceste structuri, al căror mandat se stabilește prin acte emise de către autoritățile administrației publice locale, au rolul de a găsi cel mai adecvat răspuns la problemele comunității, iar baza acțiunilor lor o reprezintă comunicarea, cooperarea și lucrul în echipă, axat pe copil și familie.

CAPITOLUL IV

COMUNICAREA ȘI MANAGEMENTUL CONFLICTULUI

1. Ce este comunicarea ?

Comunicarea se definește ca un proces tranzacțional prin care cei doi parteneri schimbă informații într-un anumit context. Partenerii în comunicare sunt : **emițătorul și receptorul**. Informațiile care se comunică sunt codate într-un **mesaj**. Mesajul este un set de simboluri verbale (mesaje codate prin cuvinte) și non verbale (gesturi, emoții, priviri,ș.a.). **Canalul** (media) este suportul prin care circulă mesajul. Schimbul de informații poate fi atenuat sau chiar distorsionat de către paraziții comunicării, factorii perturbatori.

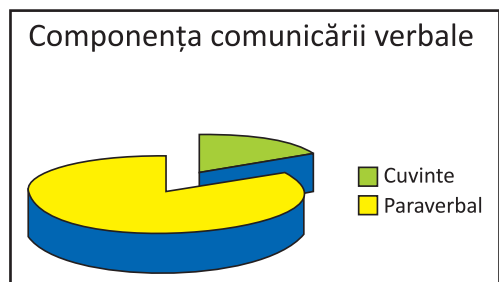
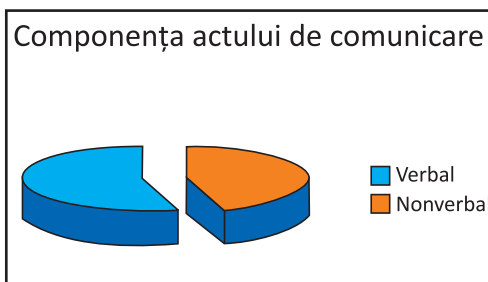
Într-un proces de comunicare, avem în vedere **trei componente**:

- **comunicarea exteriorizată**, cu componenta verbală și nonverbală, observabilă de către interlocutori, manifestată oral, prin vorbire și ascultare și scris, prin scriere și citire.
- **meta - comunicarea**, sensul perceput al mesajului, este ceea ce înțelegem din cuvinte;
- **intra - comunicarea**, procesul de comunicare la nivelul sinelui, limbajul interior.

Aceste ultime două componente ale comunicării sunt neobservabile direct.

În orice act de comunicare se transmite:

- verbal - 45% din conținut, din care: 7% prin cuvinte și 38% prin volum, intonație, ritm, tonalitate, accent, pauze.
- nonverbal - 55% prin mimică, gesturi, privire, postură corporală.

Din perspectiva factorilor și a situațiilor de comunicare, se disting mai multe **funcții ale comunicării**:

- funcția emotivă/ afectivă (emițătorul transmite stări afectiv – emoționale)
- funcția conotativă / persuasivă(receptorul este influențat de emițător)
- funcția informativă(mesajul vehiculează informații)

- funcția cognitivă (prin comunicare se intermediază cunoașterea)
- funcția reglatorie (prin comunicare se reglează activitatea).

Procesul comunicării poate fi alterat prin apariția unor variate **bariere**. Dintre cele mai frecvente **bariere nonverbale** sunt: *locul inadecvat* (lipsește intimitatea, mobilierul este inadecvat comunicării), *distanța fizică inadecvată* (emițătorul este prea aproape sau prea departe de receptor). Se consideră că distanțele dintre oameni au o semnificație oarecum standardizată.

Distanța	Lungimea	Exemplu de distanță
distanța publică	aprox. 3 metri	dintre profesor și elev în clasă
distanța socială	1 – 2,5 metri	dintre oamenii de afaceri
distanța personală	0,5 - 2 metri	dintre prieteni
distanța intimă	sub 0,5 metri	dintre copilul mic și mama lui, între iubiți

În timpul comunicării trebuie urmărită și reacția personală la încercarea de apropiere: uneori, emițătorul micșorează distanța dintre el și receptor, din dorința de a-i conferi acestuia sprijin (îl ia de după umeri, de braț) și a-i confirma că îl susține. Dacă receptorul schițează un gest de retragere, este bine să se reconsidere distanța personală/ intimă a persoanei, pentru că s-ar putea ca acesta să se simtă agresat.

O altă barieră poate deveni *privirea prea agresivă sau ezitantă*. În general se recomandă susținerea privirii celui care vorbește. Dacă acesta va evita sistematic contactul vizual, nu trebuie să se forțeze pentru că există tipuri de personalități pentru care contactul vizual nu este confortabil.

Vocea prea stridentă sau prea șoptită influențează negativ comunicarea. Tonul potrivit este cel moderat, cald care să inducă încredere și securitate.

Gesturile și mimica inadecvate pot denatura procesul comunicării. Mișcărilor trebuie reduse la minim și direct subordonate mesajului transmis. O gesticulație excesivă va inhiba interlocutorul, iar încremenirea într-o postură rigidă poate bloca definitiv comunicarea.

Ținuta, îmbrăcămintea inadecvată poate fi o barieră atunci când se încalcă limitele decenței și ale bunului gust. Bijuteriile excesive sau îmbrăcămintea prea lejeră sau prea severă, pot denatura relația de comunicare. *Culorile vestimentației* pot constitui o barieră. Nu se recomandă îmbrăcămintea în culorile extreme (*alb - sugerează lumea medicală sau negru-culoarea doliului, a agresivității*), sau în culori stridente.

Comunicarea poate fi blocată de și de bariere verbale, cum ar fi: moralizarea excesivă („*Ar trebui să... Ai greșit ...*”), sfaturi, soluții („*Părerea mea este ... Nu trebuie să...*”), excesul de argumente logice și ignorarea sentimentelor, judecata critică, sau învinovățirea celuilalt, etichetarea comportamentului („*Nu e voie să...,Ești supărăcios...*”), consolarea, scuzarea dar și sarcasmul, ironia, glumele nepotrivite.

Calitatea procesului de comunicare depinde de o multitudine de **factori**. Dintre factorii care pot defavoriza calitatea comunicării amintim:

- neplanificarea - comunicarea este realizată întâmplător, fără să aleagă informația, locul ;
- folosirea cuvintelor cu sens ambiguu – utilizarea de cuvinte sau expresii confuze;
- comunicarea impersonală – (de ex.: comunicarea printr-un document scris);

Nu sunt necesare instrumente sau tehnologie sofisticată, ci angajarea în discuții față în față.

- mesajele sunt exprimate cu stângăcie – ideea poate fi clară, dar este formulată imprecis, incoerent;
- lipsa de atenție în urmărirea mesajului – oamenilor le place mai mult să vorbească decât să-i asculte pe alții, iar acest comportament nu favorizează comunicarea. Este nevoie de ascultare atentă, de evitarea aprecierii premature a sensului pe care-l dă în discuție interlocutorul;
- teama, neîncrederea sau frica – într-un mediu dominat de asemenea stări psihice, orice mesaj comunicat poate fi privit cu neîncredere. Neîncrederea este rezultatul unui comportament anterior;
- deprecierea calității informației prin trecerea de la un receptor la altul. Este recomandat ca mesajul să circule de la emițător direct la receptor. Este utilă repetarea mesajului și prezentarea lui prin mai multe canale.

Comportamentul, și respectiv comunicarea verbală, pot fi considerate ca un continuum dispus între 2 poli: agresivitatea și pasivitatea.

2. Ce este asertivitatea?

Asertivitatea reprezintă balanța/ echilibrul între **agresivitate și pasivitate**, pe de o parte, și între **respectarea nevoilor celorlalți** și încercarea de a-i ajuta să **obțină și ei ce vor**, pe de altă parte. Asertivitatea este felul potrivit de a te

comporta în funcție de situație. Rimm și Masters (1979) definesc comportamentul asertiv astfel: „Este comportamentul interpersonal care implică exprimarea onestă și relativ directă a gândurilor și sentimentelor care sunt social adecvate și în care se ține cont de sentimentele și bunăstarea altor oameni”. Comportamentul asertiv se caracterizează prin faptul că în comunicare nu se încalcă nici drepturile personale, nici ale celorlalți, subiectul exprimându-și necesitățile, dorințele, sentimentele și preferințele într-un mod deschis și onest, într-o manieră socialmente adecvată. Pentru a dezvolta un comportament asertiv este nevoie **să învățăm să acceptăm:**

- că oamenii sunt diferiți și au nevoi diferite;
- că unii sunt intuitivi, visători;
- că alții sunt foarte ancorați în realitate, au o fire practică;
- că unii iau decizii,
- că alții amână decizia cât se poate de mult.
- că fiecare are ritmul lui de evoluție;
- că este foarte greu să încerci să forțezi pe cineva să evolueze în alt ritm decât cel propriu.

Pentru activitatea de mediator, deprinderea unei comunicări asertive este cheia succesului în relațiile interpersonale. O analiză comparativă a diferențelor dintre cele trei tipuri de comportament (agresiv/ pasiv/ asertiv) ne relevă incidența acestora asupra calității procesului de comunicare interpersonală.

Nivelul	Comportament agresiv	Comportament asertiv	Comportament pasiv
Drepturilor	își comunică drepturile fără a fi interesat de drepturile altora	își comunică drepturile personale fără a le viola pe ale altora	nu își comunică deloc drepturile
Intereselor	nu este preocupat decât de propriile interese	își urmărește interesele dar într-o manieră în care se respectă pe sine respectându-i și pe ceilalți	este interesat în primul rând de ceilalți, neglijându-le pe cele personale
Conformării	face presiuni asupra anturajului	rezistă la presiunile anturajului	se supune presiunii celorlalți
Comunicării sentimentelor	își exprimă ostil sentimentele	își exprimă sentimentele onest, deschis	nu-și exprimă sentimentele
Implicării personale în atingerea obiectivelor	își atinge obiectivele prin efortul altora și folosindu-se de cei din jur	are încredere în sine, o reală imagine de sine și își atinge obiectivele prin eforturi proprii	face apologia celorlalți, se retrage în sine.

Comunicarea asertivă poate fi învățată. În literatura de specialitate (*H. Corneliu și Sh. Faire -1996*) sunt prezentate o serie de strategii sigure pentru a se ajunge la o comunicare asertivă. Astfel, atunci când vrem să spunem ceva cuiva, dar nu dorim să-l determinăm să treacă în defensivă, formularea unei propoziții care începe cu „**EU**” ar putea fi o soluție. Utilizarea aserțiunii EU se bazează pe un algoritm simplu și vizează următoarele etape:

1. Acțiunea = **Când ...**
2. Răspunsul = **simt ...**
3. Rezultatul preferat de vorbitor = **și ceea ce aș vrea este ca eu ...**

1. Acțiunea. Această etapă se referă la formularea problemei, mai precis a motivului care ne deranjează și ne determină să reacționăm într-o manieră dezirabilă. Trebuie să fie cât mai obiectivă, cât mai puțin încărcată de mesaje de natură afectivă. Referirea la acțiune trebuie să se rezume la o descriere a ceea ce s-a întâmplat și nu la interpretarea celor petrecute. În cazul în care se folosesc **referiri ostile** la faptele care constituie problema este posibil ca cealaltă persoană să devină mult prea ocupată cu apărarea de sine pentru a mai auzi argumentele/acuzele (ex.: *Când lași dezordine..., Când urlă ...,etc.*). În comunicarea asertivă se recomandă **referiri impersonale**, neutre din punct de vedere afectiv sunt o soluție sigură pentru a comunica asertiv (ex.: *Când sunt lăsate hârtii ...Când aud ton ridicat ...*). Predicatul propoziției trebuie să focalizeze pe ceea ce reprezintă problema pentru cel care vorbește (ex.: *Când sunt nevoit să fac ordine după altcineva ..., Când aud pe cineva țipând la mine...*).

2. Răspunsul. Răspunsul la acțiunea care a creat probleme poate fi sub forma unei emoții sau a unui impuls. Foarte importantă este și tonalitatea răspunsului. Formulările următoare trebuie evitate: *M-ai făcut să greșesc..., M-a indispus..., Mi-a rănit sentimentele..., Mă înfurie....* Cei care sunt acuzați, trec în defensivă și resping acuzațiile. Este important ca aserțiunile să nu conțină niciun reproș deschis sau implicit. Formularea unei aserțiuni de acest tip presupune asumarea dreptului de a spune exact ceea ce simte vorbitorul –fără a-i învinui pe ceilalți.

3. Rezultatul preferat de vorbitor. Rezultatul preferat se formulează în termeni neutri și trebuie să fie o apreciere clară din partea vorbitorului asupra lucrurilor și a modului în care i-ar place ca acestea să se prezinte. (Ex. : *Mi-ar place să fiu ajutat la făcut ordine...*). Oamenii doresc să se simtă liberi să aleagă. Este bine să fie lăsate cât mai multe posibilități interlocutorului. Pot fi adăugate câteva explicații suplimentare. Acestea au rolul de a-l determina pe celălalt să înțeleagă mai bine efectul pe care îl are problema în cauză și consecințele care decurg.

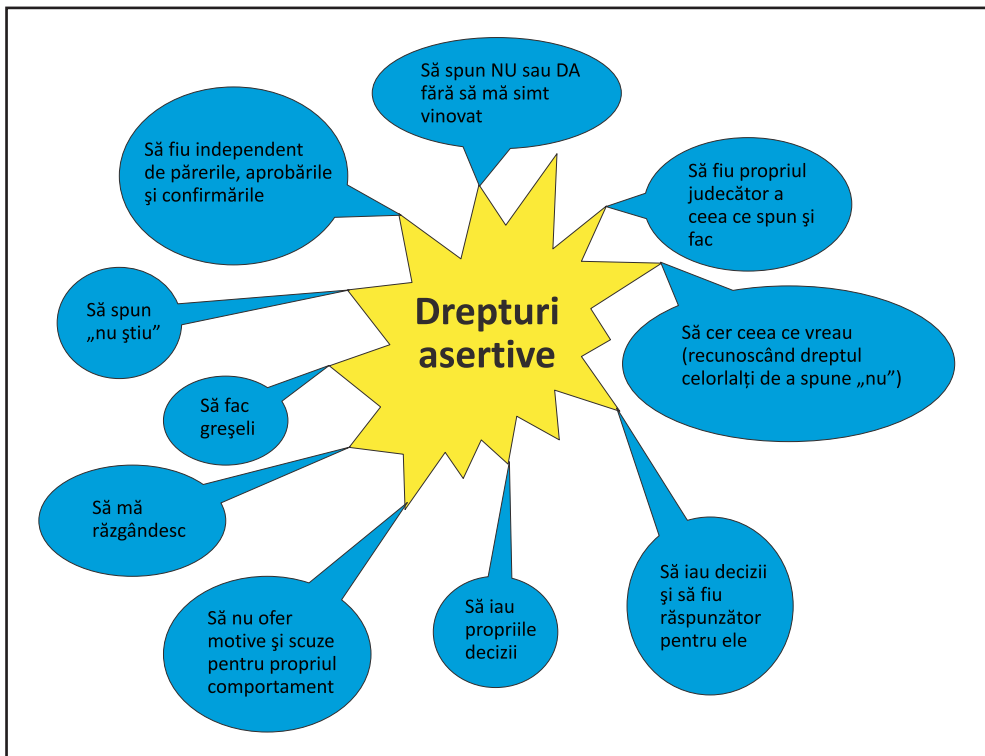

Aserțiunea de tip «EU» este un deschizător al comunicării oneste și al posibilităților de a îmbunătăți o relație. Aceasta nu are ca efect determinarea celuiilalt să repare situația ci să afle ceea ce simte celălalt și de ce are nevoie. Lazarus (1973) a identificat clase specifice de răspunsuri prin care comportamentul asertiv poate fi definit:

- abilitatea de a spune NU;
- abilitatea de a cere favoruri sau a face solicitări;
- abilitatea de a exprima sentimentele pozitive și negative;
- abilitatea de a iniția, continua și finisa o conversație generală.

Comportamentul de tip asertiv include o serie de elemente non-verbale, cum ar fi:

- **Contactul vizual:** o persoană asertivă își privește interlocutorul drept în ochi.
- **Tonul vocii:** mesajul asertiv nu trebuie exprimat cu o voce șoptită (aceasta va da impresia de nesiguranță) sau prea tare (declanșează reflexe de autoapărare, defensive).
- **Postura:** poziția corpului unei persoane asertive diferă de la situație la situație. Totuși, se apreciază că, în majoritatea cazurilor, subiectul trebuie să stea drept: nici prea rigid, pentru că aceasta exprimă o stare de încordare, nici prea relaxat, pentru că ceilalți ar putea interpreta o astfel de poziție ca fiind lipsită de respect.
- **Mimica:** pentru ca mesajul să aibă caracter asertiv, mimica trebuie să fie adecvată și congruentă cu conținutul mesajului.
- **Momentul administrării mesajului:** cel mai eficient mesaj asertiv își pierde semnificația dacă este administrat într-un moment nepotrivit.
- **Conținutul:** chiar dacă toate celelalte condiții sunt respectate, mesajul nu-și atinge scopul dacă este prea agresiv, cu intenția de a-l blama pe celălalt sau, dimpotrivă, exprimat prea timid și într-un mod pasiv. Conținutul unui mesaj asertiv trebuie să fie precis, descriptiv și direct.

Un mediator care nu și-a format un stil de comunicare asertiv va fi expus riscului de a manipula, în încercarea de a convinge. Prin utilizarea comportamentului asertiv se poate evita efectul manipulării. Adesea manipulăm neintenționat, inconștient. Manipularea este consecința aplicării propriului construct mental (*despre cum ar trebui să fie lumea, cum să se poarte oamenii, cum să reacționeze*) și consecutiv, cerința adresată celor din jur de a se conforma acestui modelul. În mod obișnuit, dacă această conformare nu se întâmplă, începe manipularea prin:

- **sentimentul de vină** indus celuilalt (ex.: „Copilul tău nu merge la școală pentru că tu îl iei peste tot cu tine”, sau părinții care spun copiilor: „Pentru tine mă sacrific...”.);
- **critică** (critică pentru a-l obliga să facă lucrurile altfel);
- **rușine** (ex.: „Nu -i frumos ceea ce faci „sau „Ce va zice lumea despre tine?” etc.);
- **autoritate**: (cei în poziție superioară îi obligă pe cei subordonați să se conformeze).

3. Ce este empatia?

Empatia este un fenomen psihic de identificare parțială, cognitiv-afectivă a unei persoane cu un model de comportament uman perceput, evocat, conștient/ inconștient, aparent/ inaparent, favorizând un înțelegerea, comunicarea și generând o anumită contagiune afectivă. Explicând

comportamentul empatic, B. Shaw spunea că: „*A fi empatic nu înseamnă a-l interpreta bine pe Hamlet, ci a fi Hamlet atunci când îl interpretezi*”. În empatie, *transpunerea este imaginară* în psihologia partenerului, fără pierderea propriei identități, pentru a înțelege ce simte, păstrându-ți șansa redevinerii personale.

Empatia este una dintre capacitățile esențiale în orice profesie care presupune interacțiunea cu alți oameni deoarece ne ajută să vedem în spatele stereotipiilor, să evităm ideile preconcepute, să înțelegem sistemul de valori al celorlalți, reperele lor și mai ales, să evaluăm diferențele dintre oameni. Prin empatie reușim să trecem dincolo de aparențele

comportamentului (ex.: *un copil neastâmpărat în clasă poate fi categorisit la prima impresie ca indisciplinat. Printr-un exercițiu empatic ne transpunem în „pielea” lui, și putem înțelege că are o mare nevoie de mișcare, sau că este ubsolicitat, că este un copil kinestezic.*)

Adesea este confundat comportamentul empatic cu *compasiunea* (un sentiment de solidaritate cu cineva aflat în dificultate „ești alături de el...”), sau cu *simpatia* (o expresie a unei atitudini pozitive față de cineva, pe baza unor note comune, „a simți cu...”).

În activitatea de mediator empatia trebuie să fie la baza relațiilor interpersonale pe care le stabilește atât cu elevii, cât și cu părinți sau cadrele didactice. Există persoane care manifestă nativ o atitudine empatică față de persoanele cu care vin în contact. Sunt acele persoane care nu spun niciodată „*Eu, în locul tău nu a-și fi făcut / spus/acționat așa.*” Aceștia înțeleg că oricine ar fi fost în situația celuilalt, ar fi procedat exact identic, determinat de factorii externi și interni care acționează în orice situație. Empatia poate fi și dobândită, prin exercițiu empatic. Este vorba de acele experiențe în care îți propui să identifici: *ce gândește, ce simte și ce face o persoană într-o anumite situație.* În activitatea mediatorului comportamentul empatic poate fi asimilat „*intuiției*”, deoarece permite o apropiere, o cunoaștere subiectivă a celui cu care interacționează. Empatia poate juca și rolul unui „tipar” de anticipare a comportamentului: transpunându-te în situația celuilalt, cunoscându-l, îi poți prevedea/ anticipa reacțiile.

Sesiune de formare Mișcare Joc și Sport,
Craiova, Mai 2010

4. Ce este ascultarea activă?

În procesul comunicării se constată un raport disproporționat între vorbire și ascultare. Se spune că avem o singură gură și două urechi dar le utilizăm invers proporțional: vorbim mai mult decât ascultăm. În general, într-o conversație, există tendința să-l întrerupem pe cel care vorbește, să ne urmărim propriile gânduri.

Comportamentul de ascultare se poate manifesta în următoarele atitudini:

Atitudine manifestată în ascultare:	Semnificația atitudinii:
Dacă evaluezi, oferi sfaturi...	nu ai încredere în capacitatea celuiilalt de a-și evalua situația.
Dacă analizezi, interpretezi...	nu te implici, nu ai încredere în procesul de comunicare.
Dacă oferi sprijin și confort...	îți este milă.
Dacă întrebi, cercetezi...	ești curios, nu vrei să ajuți.
Dacă ascuți, identifici...	recunoști competența partenerului din relația de comunicare.

A asculta activ înseamnă:

1. A fi permanent deschis către subiectul comunicării, fără a prelua inițiativa.
2. A stimula interlocutorul în scopul descoperirii punctului său de vedere, fără a-l evalua și fără manifestări apriori.
3. A manifesta atitudine de respect și considerație.
4. A accepta opinia celuiilalt, fără nerăbdare

Pentru a asigura eficiența ascultării active:

- Răspunde la subiectul / tema discuției prin parafrizarea conținutului: „*Vrei să spui că...*”
- Înțelege sentimentele celuiilalt „*Se pare că nu-ți place când...*”
- Arată că înțelegi „*Înțeleg cât de mult contează pentru tine...*”
- Încurajează conversația „*Poți să spui mai multe despre...*”
- Tac! Fii calm!
- Concentrează-te!
- Nu pune sentimentele tale pe primul loc.
- Îndepărtează orice îți distrage atenția.
- Uită-te în ochii interlocutorului.
- Fii atent la personalitatea celuiilalt.
- Nu vorbi în același timp cu emitentul.
- Nu te distra în timp ce vorbește.
- Nu critica.

Cel mai simplu mod de a îndepărta barierele într-o conversație îl reprezintă utilizarea întrebărilor. Alegerea unei succesiuni corecte de întrebări are următoarele **avantaje**:

- aduc un plus de informații,
- conferă un nou impuls dialogului,
- orientează discuția,
- permite reformularea argumentelor,
- permite verificarea nivelului de percepție a mesajului transmis,
- demonstrează competența prin relevanța întrebărilor,
- favorizează argumentarea interlocutorului.

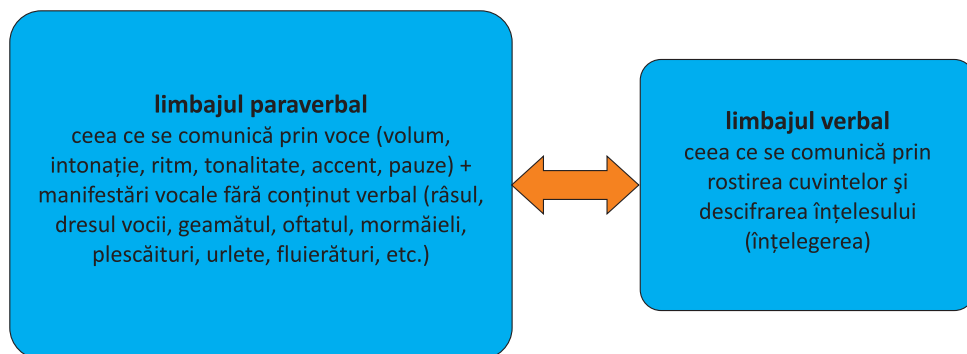
Câteva reguli în formularea întrebărilor:

- Fiți clari și concisi.
- Referiți-vă doar la un subiect într-o întrebare.
- Referiți-vă direct la subiectul abordat, fără ocolișuri.
- Evitați să puneți întrebări la care se pot da răspunsuri multiple.
- Pentru a ajunge la lucruri concrete puneți o întrebare concretă *Unde?, Când?, ș.a.*

Tip de întrebare	Suport	Ce oferă?	Răspuns primit	Avantaje	Dezavantaje
Închisă	„Cine?” „Ce?” „Unde?” „Când?”, etc.	Fapte	Scurt	Dialog rapid, precis	Ascunde informații
Deschisă	„Care e părerea ta?” „Ce crezi?”	Opinii	Lung	Informații, încredere	Consumă timp. Amănunte nesemnificative.
Sugestivă	„Știi că?” „Vrei să?”	Idei	Da/ Nu	Dialog alert	Un „NU” poate bloca comunicarea

5. Care este specificul comunicării orale?

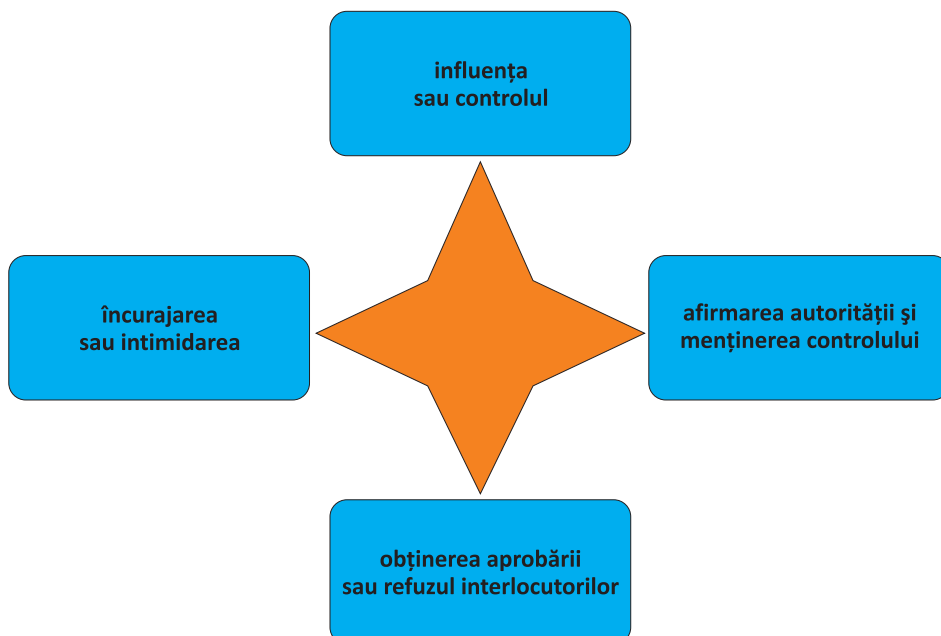
Prin *comunicare orală – vorbire*, se înțelege atât exprimarea cu ajutorul vocii umane, cât și sensul cuvintelor. Într-o comunicare orală există două tipuri de limbaj, diferite ca natură, dar conectate:

Care sunt avantajele comunicării orale față de comunicarea scrisă?

- vorbitorul își poate observa interlocutorul și poate interveni pe loc cu modificări (verbale și paraverbale), pentru a eficientiza comunicarea;
- vorbirea este un „joc” al întrebărilor și al răspunsurilor, într-o derulare spontană și flexibilă;
- vorbirea asigură terenul cel mai fertil pentru a convinge / influența.

Mesajul paraverbal poate intensifica, slăbi, distorsiona sau anula semnificațiile cuvintelor rostite. Folosirea mesajului paraverbal poate avea asupra celor din jur următoarele efecte:

Utilizarea limbajului paraverbal.

Prin modelarea tonurilor vocii se poate contracara monotonia comunicării și se poate direcționa atenția ascultătorului. Tonul vocii crescând exprimă siguranța, în timp ce descrescând, punctează nesiguranța. Pentru a arăta încredere și competență, sau pentru a atrage atenția și a fi convingător, se recomandă folosirea unui **“ton parental”**.

Varierea volumului vocii determină poziția vorbitorului de dominator sau de dominat. Varierea volumului vocii depinde de mărimea încăperii, de mărimea publicului și de zgomotele de fond.

Prin **articulare** corectă se obține caracterul inteligibil al vorbirii și emiterea corectă a sunetelor. Dicția depinde de articularea corectă și completă a consoanelor și de enunțarea clară a vocalelor.

Accentul se referă la pronunțarea mai intensă și pe un ton mai înalt a unei silabe dintr-un cuvânt sau a unui cuvânt dintr-un grup sintactic. Prin accent se poate schimba înțelesul cuvintelor și pot fi induse mesaje colaterale celui transmis prin cuvinte.

Ritmul vorbirii este dat de derularea lentă (aprox. 200 de silabe/minut), normală (în jur de 350 de silabe /minut) sau rapidă (în jur de 500 de silabe/minut) a cuvintelor pronunțate. Un bun vorbitor trebuie să varieze viteza pronunțării cuvintelor în funcție de conținutul și importanța mesajului.

Pauzele dintre cuvinte și fraze transmit indicii despre intențiile, atitudinile și stările afective ale vorbitorului. Pauzele scurte împart ideile dintr-o frază, iar cele lungi marchează sfârșitul frazelor. Pauzele prea lungi pot obosi audiența, cele scurte și bine plasate dau ascultătorului sentimentul de implicare activă. Pauzele tactice sunt înainte de cuvintele sau ideile care vor fi subliniate, sau induc un moment de meditație, de aducere aminte.

Utilizarea limbajului verbal

Prin cuvinte se exprimă gândirea. Sensul cuvintelor depinde întotdeauna de contextul în care sunt plasate. În utilizarea cuvintelor pot apare **bariere**:

- confuzia dintre semnificația obiectivă și subiectivă (*sensul dat de vorbitor*) a cuvintelor duce la erori în exprimare;
- folosirea în exces a sinonimelor (cuvinte diferite cu același sens, *ex.: uliță/ stradă*), a omonimelor (același cuvânt cu sensuri diferite, *ex.: păr= fruct și podoabă capilară*) conduce la ambiguitate;
- folosirea unor enunțuri generalizatoare (*toată lumea, totdeauna, etc.*) poate genera conflicte;
- utilizarea abuzivă sau neadecvată a unui jargon (*limbaj specific unui grup social/ profesional, folosit pentru a bloca accesul celor din afara grupului*) sau argou (*limbajul unui grup de răufăcători*) poate bloca comunicarea;
- folosirea exagerată a unor cuvinte prețioase sau abstracte pot plictisi ascultătorii.

Comunicarea eficientă presupune:

- **Claritate** = capacitatea de exprimare clară a ideilor. Exprimarea trebuie să fie simplă, iar mesajul trebuie organizat pentru a putea fi ușor de urmărit. Nu se folosesc cuvinte lungi și complicate. Toți termenii de argou trebuie explicați.
- **Acuratețe** = exprimarea exactă a ideilor. Trebuie alese cuvintele cu înțeles precis în vederea atingerii scopului propus. Exprimarea trebuie să fie cât mai corectă și concretă. Se vor evita exprimări care încep cu „*Toată lumea știe...*” sau „*Nimeni nu ...*” pot genera o reacție ostilă.
- **Empatie** = capacitatea de a te transpune în locul celeilalte persoane. Stăpânirea propriilor emoții și înțelegerea stării interlocutorului este o condiție a reușitei comunicării. Expresia feței și tonul vocii sunt importante, în special în discuțiile de grup.
- **Sinceritate** = a fi natural, corect. Rigiditatea, stângăcia sau simularea denotă lipsa încrederii în sine. Gradul de sinceritate este în funcție de nivelul de intimitate cu interlocutorul. Într-o comunicare oficială nu se vor dezvălui secrete intime.

- **Relaxare** = atitudinea destinsă, calmă. Inspiră încredere și favorizează comunicarea sinceră. O comunicare relaxată este denotată de ritmul și de volumul comunicării.
- **Contact vizual** = privirea în ochi a interlocutorului în timpul comunicării. Direcția privirii și mobilitatea ei sunt factori importanți în sincronizarea unui dialog. Evitarea privirii interlocutorului denotă neîncredere sau lipsa de interes. În comunicarea cu un grup mare, privirea trebuie să cuprindă pe fiecare individ.
- **Înfățișare adecvată** = aparența, vestimentația potrivită. Înfățișarea reflectă imaginea de sine a vorbitorului și importanța pe care o acordă actului comunicării. Aspectul exterior, mesajul transmis prin îmbrăcăminte, coafură, accesorii, influențează ascultătorul chiar înainte de a începe vorbirea. O ținută vestimentară îngrijită este deosebit de importantă în situațiile formale: întâlniri publice, conferințe etc.
- **Postură corectă** = poziția corpului corectă. Poziția corpului poate pune în evidență calitatea discursului și influențează vocea. O persoană care se sprijină de perete sau stă aplecată înainte pe scaun în timp ce transmite un mesaj verbal unei alte persoane, surprinde neplăcut, demonstrând o atitudine de oboseală, plictiseală sau neglijență.

Modul în care vorbim depinde de situația în care suntem. Astfel, se disting următoarele stiluri:

Stil	Caracteristici	Exemple de utilizare
Rece	Cel care vorbește nu își cunoaște auditoriul, iar acesta nu e în măsură să influențeze discursul celui dintâi. Este o formă de comunicare necooperativă.	În emisiuni de radio sau TV, cu texte atent elaborate pentru că inexistența feedback-ului face imposibilă ajustarea lor pe parcurs.
Formal	Cel care vorbește se adresează unui auditoriu numeros pe care îl poate observa. Are un nivel înalt de coerență. Se evită repetițiile sau expresiile argotice sau prea familiare, lăsarea în suspensie a unor propoziții începute.	În corespondența/ comunicarea oficială, marchează o distanță în raport cu persoana cu care se comunică.
Consultativ	Participarea interlocutorului la dialog este activă. Există un schimb permanent între partenerii de comunicare.	Discuții cu caracter profesional, de afaceri, negocieri și tratative.
Ocazional	Participanții trec fără restricții de la un subiect la altul într-o manieră decontractată, neglijentă. Se folosesc elementele de argou, expresii eliptice.	Conversațiile libere între prieteni.
Intim	Se recurge la un cod personal care nu are drept obiectiv comunicarea unor date exterioare, ci oferă informații despre stările și trăirile intime ale subiectului.	Conversația cu persoanele foarte apropiate.

Pentru activitatea de mediator, vorbirea în fața unui auditoriu este o situație frecventă. Abilitatea de a vorbi în fața unui „public” poate fi dezvoltată și perfecționată. Pentru a realiza o **prezentare de succes** este nevoie de o pregătire prealabilă sau de exerciții frecvente. Oratorii celebri spun că pentru a putea vorbi cinci minute este nevoie de două săptămâni de

Activități din cadrul programului „Școală după Școală”, Băilești, Ianuarie 2011

pregătire, iar pentru a vorbi o oră, de o singură săptămână. În general, atenția unui ascultător poate fi focalizată pentru maximum 10 minute, după care este nevoie de efort pentru a le menține concentrarea. Acesta este motivul pentru care se cere o structurare riguroasă a prezentării:

- 10 - 20% din timp se acordă introducerii,
- 60 - 80% din timp se alocă problemelor de conținut,
- 10 - 20% din timp se rezervă pentru concluzii.

Elementele importante în pregătirea unei prezentări de succes sunt:

- exersarea anterioară a prezentării, cu ceasul în mână, verificarea încadrării în timpul alocat/ disponibil;
- înregistrarea prezentării și apoi analiza ei pentru evidențierea deficiențelor de natură paraverbală, și a celor de conținut și logică;
- pregătirea notițelor clare și scrise într-o formă ușor de urmărit și manevrat, sub forma unor bilete, nu a colii de hârtie A4 și nu scrise pe ambele fețe), ajută la urmărirea ideilor importante.
- verificarea sălii, a spațiului în care va avea loc prezentarea, pentru plasarea optimă a mobilierului și a materialelor vizuale;

În debutul unei prezentări trebuie stabilit un contact vizual cu auditoriul.

N. Stanton subliniază că nu se recomandă începerea discursului cu folosirea unor expresii banale („Am onoarea..., Mă bucur...”) ci cu denumirea temei, cu precizări referitoare la alegerea titlului prezentării, a obiectivelor și a aspectelor care vor fi abordate în cadrul temei propuse. Pot fi utilizate și alte formule, în funcție de personalitatea prezentatorului și de caracteristicile auditoriului:

- deschiderea discursului cu o anecdotă sau cu o glumă, o mărturisire;
- prezentarea unor fapte sau date statistice;
- folosirea unui citat (nu foarte lung și relevant pentru subiectul discursului);
- afirmații cu conținut șocant;
- povestiri interesante.

Este recomandabil să nu se memoreze conținutul prezentării, ci să se urmărească ideile principale cu ajutorul notițelor elaborate. În timpul prezentării se pot face întreruperi pentru a se răspunde prompt la orice întrebare. Dacă la o întrebare nu se cunoaște răspunsul, este corect să se recunoască acest fapt („Îmi pare rău, nu știu/nu cunosc/nu vă pot ...”). Nu se răspunde la întrebările care nu au legătură cu prezentarea, se refuză politicos („Vom sta de vorbă în pauză...”).

Încheierea prezentării poate fi realizată prin:

- prezentarea concluziilor;
- lansarea unor interogații (retorice);
- anecdote scurte, care să ilustreze aplicabilitatea ideilor expuse;
- invitarea publicului de a trece la acțiune în spiritul celor afirmate în prezentare;
- folosirea unor citate prin care să sublinieze cele expuse.

Utilizarea materialelor vizuale în prezentare

Cuvintele vor ajunge mai ușor la auditoriu dacă vor fi asociate cu materiale vizuale clasice (planșe, grafice, diagrame) sau prezentări media (videoclipuri, prezentări Power Point). Materialele vizuale au rolul să orienteze publicul, să ajute la crearea de corelări și conexiuni, să completeze ceea ce se spune. Numărul materialelor/ slide-urilor utilizate trebuie bine corelat cu volumul de informație stabilit pentru prezentare și cu timpul alocat (ex.: pentru o prezentare de zece minute să fie pregătite aproximativ 10 slide-uri). În cazul prezentării Power Point, se va alege formatul slide-ului potrivit cu conținutul, literele vor fi de o dimensiune potrivită cu distanța de la care vor fi percepute (minim 20, maxim 48). Nu se vor aglomera multe rânduri pe un slide, pentru a permite lecturarea lor. Se va acorda atenție ortografiei, punctuației și exprimării corecte. Se recomandă limitarea animației în prezentare pentru a nu distrage atenția de la conținutul mesajelor.

CÂTEVA REGULI DE DESFĂȘURARE A UNEI ȘEDINȚE

Eficiența unei ședințe depinde mult de felul în care este condusă. Se recomandă respectarea unor reguli pentru reușita unei ședințe.

Etapa	Regulile
Deschiderea ședinței	<ul style="list-style-type: none"> - respectarea cu strictețe a orei fixate; - formularea clară a scopului ședinței; - formularea pozitivă a ideilor; - folosirea cuvintelor care să facă ideile interesante; - limitarea comentariului introductiv la 1-2 minute.
Ședința propriu-zisă	<ul style="list-style-type: none"> - focalizarea din primele minute pe fondul problemei; - încurajarea participanților de a judeca independent, prin adresare de întrebări: <i>Care sunt alternativele? Care pare cea mai bună soluție și de ce? Care factori nu au fost luați în considerare?</i> - calmarea momentelor de tensiune; - evitarea digresiunilor care pot să apară; - asigurarea continuității ședinței pe problemele pentru care a fost convocată; - respectarea timpului programat pentru ședință.
Concluzii	<ul style="list-style-type: none"> - expunerea concluziilor de către conducătorul ședinței; - comunicarea unui plan de măsuri și a unor termene pentru acțiune și raportare; - sublinierea contribuțiilor valoroase aduse în timpul discuției; - reliefaarea în ce măsură au fost atinse obiectivele propuse și ce acțiuni revin participanților în viitor.

Utilizarea limbajului nonverbal

În procesul de comunicare mesajele transmise nonverbal, (*mimică, gesturi, postură, atitudine*) dețin o pondere importantă. Utilizarea și decodificarea/înțelegerea limbajului nonverbal poate oferi un ascendent asupra partenerului într-o situație de comunicare. Prin observarea limbajului nonverbal se poate cunoaște starea reală a interlocutorului, care poate fi diferită de cea exprimată verbal (de ex.: *spui că nu ai nimic, dar supărarea se poate observa în postură, mimică, etc.*). Interlocutorul ar trebui să observe gesturile și să le coreleze cu limbajul verbal (cuvintele). În comunicarea nonverbală putem avea două situații:

a. de armonie = atunci când mesajul este bine transmis și există concordanță între mesajul verbal și cel nonverbal. Această stare trebuie controlată pentru a fi menținută.

b. de dihotomie = atunci când mesajul recepționat este denaturat, există un decalaj între ceea ce se spune și atitudinea psihică. Această stare trebuie controlată, trebuie acționat pentru înlăturarea ei. **Limbajul corpului** contribuie la comunicare prin expresia feței, mișcarea corpului (gesturi), forma și poziția corpului, aspectul general și comunicarea tactilă

Fața este cea mai expresivă parte a corpului și expresia acesteia include:

- mimica – încruntarea, ridicarea sprâncenelor, încrețirea nasului;
- zâmbetul – prin caracteristici și momentul folosirii;
- privirea – contactul sau evitarea privirii, expresia privirii, direcția, constituie un mijloc de comunicare inestimabil. În timpul comunicării, ochii și partea de jos a feței sunt privite cel mai intens.

Mesaje transmise prin mimică:

Mimică	Denotă
Fruntea încruntată	preocupare, mânie, frustrare
Sprâncene ridicate și ochii larg deschiși	mirare, surpriză
Nas încrețit	neplăcere
Nări lărgite	mânie
Buze strânse	nesiguranță, ezitare, ascunderea unor informații

Mesaje transmise prin zâmbet: exprimă o gamă largă de stări: *plăcere, bucurie, satisfacție, promisiune, cinism, jenă, ambiguitate*. Interpretarea variază de la cultură la cultură (subcultură).

Mesaje transmise prin privire: „*ochii sunt oglinda sufletului*”.

- Privind pe cineva îi recunoaștem prezența.
- Interceptarea privirii cuiva = dorința de a comunica.
- Privirea directă = onestitate și intimitate sau în anumite situații amenințare.
- Privirea insistentă și continuă deranjează.
- Mișcarea ochilor în sus = încercarea de a ne aminti ceva; în jos = tristețe, modestie, timiditate, ascunderea unor emoții; într-o parte = lipsă de interes, răceală.
- Evitarea privirii = ascunderea sentimentelor, lipsă de confort, vinovăție.

Mișcarea corpului

Gesturi utilizate frecvent în cultura noastră:

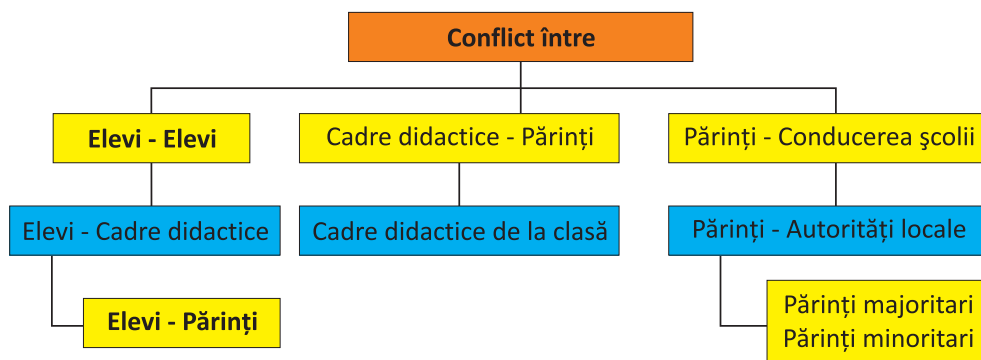
Gestul	Denotă
Strângerea pumnilor	Ostilitate, mânie sau, în context, determinare, solidaritate, stres
Brațele deschise	Sinceritate, acceptare
Mâna la gură	Surpriza
Acoperirea gurii cu mâna	Ascunderea a ceva, nervozitate
Capul sprijinit în palmă	Plictiseală
Palma/degetele pe obraz	Interes extrem
Mâinile ținute la spate	Superioritate, încercare de autocontrol

Postura corpului comunică statutul social pe care-l au indivizii, sau vor să îl aibă.

Postura corpului	Denotă
Capul în sus	O persoană dominantă
Capul în jos	O persoană supusă
Aplecarea corpului în față	Interes față de interlocutor, uneori neliniște, preocupare
Poziția relaxată, înclinat pe scaun pe spate	Detășare, plictiseală sau statut superior interlocutorului

6. Ce este managementul conflictelor?

Acolo unde există diversitate apare și perspectiva unor diferențe de opinii, de puncte de vedere. Modul în care sunt acceptate și mai ales gestionate aceste diferențe, poate genera un conflict sau o situație cooperantă. În activitatea sa mediatorul poate fi implicat într-o serie de conflicte:

Rezolvarea conflictelor necesită formarea unor competențe eficiente de comunicare, de rezolvare a problemelor, de negociere, de mediere, D. Shapiro (1998) identifică nouă principii pe care trebuie să le propună un program de management a conflictelor:

1. „Conflictele sunt neînțelegeri între două sau mai multe persoane sau idei. Conflict înseamnă interacțiune și dialog.
2. Conflictele sunt necesare pentru dezvoltare și maturizare .modul în care o persoană face față conflictelor constituie un aspect important al propriei personalități.
3. Cunoașterea de sine și înțelegerea propriului EU contribuie la posibilitatea de a face față în mod constructiv conflictelor.De exemplu, elevii cu un grad redus de respect de sine abordează conflictele în mod diferit de elevii care au un respect de sine ridicat.

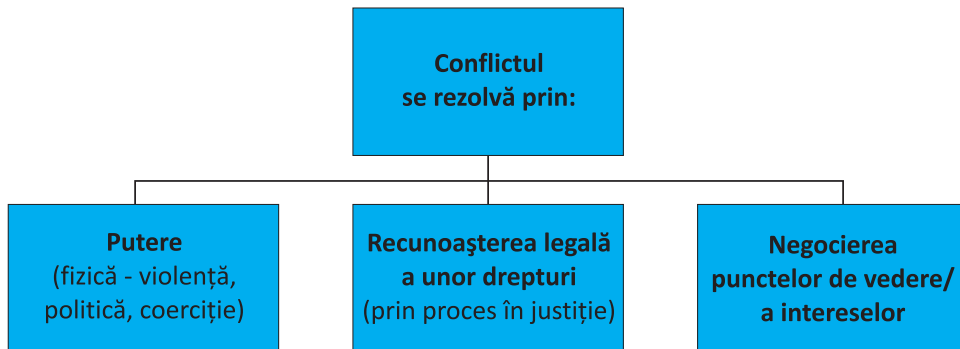
4. *Orice conflict are un potențial pozitiv. Indiferent dacă conflictul este sau nu soluționat, există o bază pentru recunoașterea și înțelegerea reciprocă a nevoilor și dorințelor; relațiile pot fi păstrate sau întărite.*
5. *Conflictele nu pot fi soluționate în mod constructiv fără interacțiune pozitivă, care este o formă a comunicării.*
6. *Este nevoie de anumite competențe pentru ca un conflict să devină o experiență de maturizare și de dezvoltare.*
7. *Aceste competențe specifice pot fi învățate.*
8. *Conflictele pot fi rezolvate într-o manieră care nu încalcă drepturile omului.*
9. *Ca să fie eficiente, strategiile și structurile necesare pentru a face față conflictelor trebuie instituționalizate în cât mai multe domenii ale societății. Nivelurile importante ale instituțiilor cu caracter sistematic includ familia, școala, comunitatea, națiunea.“*

Rezolvarea unui conflict trebuie să înceapă prin identificarea surselor care l-au generat. Punctele de vedere diferite apar din modul de percepere diferit a scopurilor, a valorilor, a resurselor sau a nevoilor, percepții generate de prejudecăți, de interese diferite, de intenții diferite. Cauzele frecvente ale conflictelor le reprezintă: limitarea resurselor disponibile la un moment dat (*toți doresc același lucru în același timp*), diferența culturală, exprimată prin discrepanța dintre sistemele de valori promovate de indivizi / grupe (*ușor de sesizat în conflictele religioase sau interetnice*).

Câteva situații generatoare de **conflicte întâlnite în activitatea de mediere:**

- Absența comunicării (*între elevi, între aceștia și cadrele didactice, între părinți și copii, între familii și școală, între autorități, etc.*) sau comunicare deficitară generată de absența unor capacități adecvate de exprimare a sentimentelor și a intențiilor personale coroborate cu incapacitatea ascultării „celuilalt”.
- Un regim excesiv de autoritar, în care inițiativa personală este înăbușită, va conduce la imposibilitatea exersării unor comportamente de relaționare inter-individuală adecvată (*profesorul/ directorul/ primarul, etc. este singura autoritate care prin puterea rolului său rezolvă toate conflictele din clasă/școală/ comunitate*).
- Un regim libertin, în care domnește legea „**bunului plac**”, va ignora nevoile și sentimentele individuale. În asemenea situații, au câștig de cauză cei agresivi, cei timizi fiind mereu izolați, marginalizați sau ridiculizați.
- O atmosferă exagerat de competitivă, victoria personală a unuia implicând învingerea celorlalți. Este un mod greșit de a înțelege competiția, adversarul fiind perceput ca dușman și nu ca partener de competiție.
- O atmosferă intolerantă față de diversitate, istaurată de cei care se consideră majoritari.

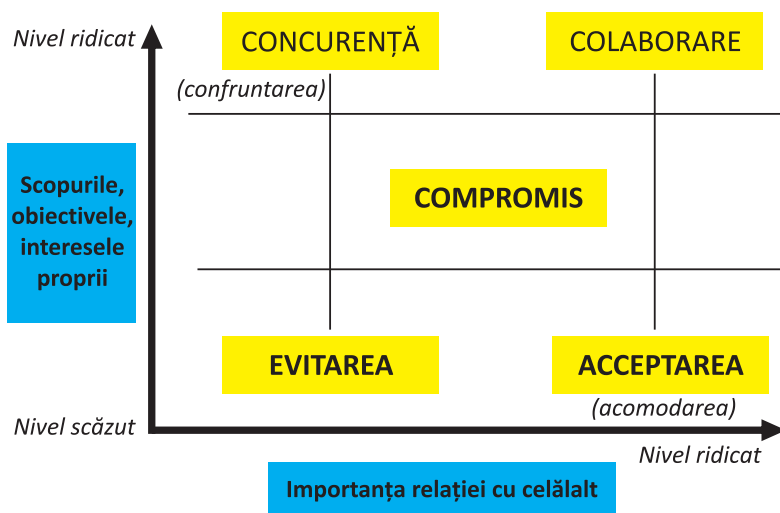
Prin exerciții practice, se pot deprinde modalități eficiente de comunicare, de rezolvare a problemelor, de negociere, de mediere - ca intervenții efective în situațiile conflictuale.

Negocierea (modul constructiv de rezolvare a conflictului) implică următoarele competențe (A.F.Acland):

- să poți obține ceea ce vrei tu fără a face rău celorlalte persoane;
- să poți alege strategia optimă;
- să înregistrezi progrese cât mai ușor;
- să ajungi la o înțelegere realistă și acceptată de ambele părți.

Se consideră că există **cinci strategii de negociere**, fiecare individ adoptând una dintre ele, automat, fiind învățată încă din copilărie. Aceste strategii sunt rezultatul interacțiunii dintre propriile interese și relația cu persoana cu care se negociază. Atât interesele cât și persoana cealaltă pot fi mai mult sau mai puțin importante. Fiind comportamente învățate, ele pot fi remodelate în funcție de datele concrete ale situației. În același timp, fiecare strategie poate fi utilă într-o anumită situație.

Concurența sau confruntarea este strategia pe care o adoptă cel pentru care obiectivul personal implicat în situația de conflict este foarte important iar relația cu persoana cealaltă mai puțin. Deși această strategie poate lua forme agresive, poate fi utilă atunci când „adversarul” este o persoană neîndurătoare sau când oricum, nu există nici o șansă de înțelegere.

Colaborarea este strategia prin care se reușește atât atingerea obiectivelor personale cât și păstrarea unei bune relații cu celaltă persoană. Prin negociere se vor rezolva toate problemele, cu contribuția egală acelor două părți implicate în conflict. În general, este strategia recomandată pentru situațiile care intervin între persoane care au un „viitor” comun.

Evitarea presupune renunțarea atât la relație cât și la obiectivul, interesul personal. Este utilă atunci când situația/ problema nu este foarte importantă, când este evident că găsirea unei soluții este imposibilă, sau când tensiunea creată de conflict trebuie redusă cu orice preț.

Acceptarea, acomodarea este o strategie care implică renunțarea la obiectivele, interesele personale pentru a conserva relația. Cedarea propriului interes în favoarea celuilalt poate fi o strategie utilă atunci când se dorește impresionarea partenerului de negociere prin generozitate, sau când punctul de vedere susținut nu era cel corect.

Compromisul ar trebui să fie strategia adoptată în orice conflict. Acest mod de acțiune presupune atât renunțarea la o parte din obiectivele personale, cât și atingerea relației cu persoana aflată în conflict. Este considerată o strategie centrală deoarece se ajunge la ea pornind fie de la confruntare, fie de la colaborare. Compromisul este util în situațiile în care timpul presează, sau când cei doi „adversari” și interesele lor sunt la fel de importanți.

Beneficiari ai programului „Școală după Școală” după susținerea unui mini-concert de colinde la sediul Primăriei Băilești, Decembrie 2010

Stil folosit	Situația corespunzătoare
Competiție	<ul style="list-style-type: none"> ■ Când e necesară o acțiune rapidă, decisivă; ■ Pentru problemele importante care necesită implementarea unor acțiuni nepopulare (reducere de costuri, disciplină etc); ■ În chestiuni vitale pentru situația organizației, când știți că aveți dreptate; ■ Împotriva oamenilor care profită de un comportament necompetitiv.
Colaborare	<ul style="list-style-type: none"> ■ Pentru a afla o soluție integratoare atunci când interesele părților sunt prea importante pentru a fi compromise; ■ Când obiectivul unei părți este de a învăța; ■ Pentru a obține păreri de la oameni cu perspective diferite.
Renunțare	<ul style="list-style-type: none"> ■ Când o problemă este trivială, sau altele mai importante presează; ■ Când realizați că nu există nici o șansă de a vă atinge obiectivul. ■ Când efortul depășește beneficiul obținut; ■ Pentru a lăsa oponentii să se răcorească și să-și revadă poziția; ■ Când strângerea de informații este mai importantă decât o decizie imediată;
Acomodare	<ul style="list-style-type: none"> ■ Când armonia și stabilitatea sunt foarte importante; ■ Pentru a permite subordonaților să învețe din propriile greșeli; ■ Când vă dați seama că greșiți, acceptați o poziție mai bună, vă arătați rezonabil;
Compromis	<ul style="list-style-type: none"> ■ Când obiectivele sunt importante dar nu merită efortul unui stil mai puternic; ■ Când oponenti de o putere egală urmăresc obiective exclusive; ■ Pentru a obține o înțelegere temporară în probleme complexe; ■ Pentru a ajunge la o soluție sub presiunea timpului; ■ Ca o rezervă când colaborarea sau competiția nu merg.

Un program de formare a capacității de negociere, va trebui să permită identificarea stilului personal uzual de abordare a unei situații conflictuale și totodată și deprinderea / exersarea celorlalte strategii.

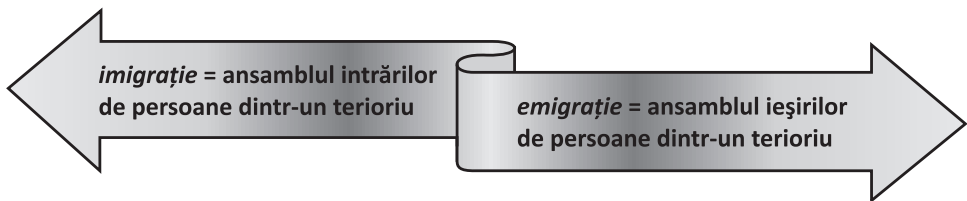
Eveniment sportiv, Craiova, 1 Iunie 2010

CAPITOLUL V

FENOMENUL MIGRAȚIEI

1. Ce este migrația?

Migrația este un fenomen complex, ce constă în deplasarea unor persoane dintr-o arie teritorială în alta, urmată de schimbarea domiciliului și/sau de încadrarea într-o formă de activitate în zona de sosire. Din perspectivă demografică, prin raportare la o populație dată, se poate vorbi despre două forme de migrație:

A *imigra* reprezintă activitatea prin care se intră într-o țară, alta decât cea în care acetățeanul are domiciliul stabil, pentru a se stabili acolo. A *emigra* semnifică acțiunea de părăsire a propriei țări pentru altă țară. Orice migrant este în același timp imigrant, pentru țara de destinație, și emigrant, pentru țara de origine. (Alexandra SARCINSCHI op. cit. 4)

Nu trebuie confundat termenul de „străin” cu „imigrant” cum uneori o fac administrațiile care îi contabilizează pe deținătorii de permise de ședere ca emigranți. Astfel, un student aflat la studii în altă țară, diplomații sau turiștii, nu sunt imigranți.

Nomadismul se referă la mișcările obișnuit staționare, cu periodicitate anuală, realizate de grupuri de persoane între distanțe relativ scurte (nu depășesc câteva sute de kilometri). Aceste mișcări sunt asociate sistemelor economice primitive.

Migrația laborală (pentru muncă) internațională este un fenomen cu o mare dinamică, vizibilitate și importanță. La scară mondială, într-o perioadă de 25 de ani (1965 -1990) proporția emigranților s-a menținut în toată lumea în jur de 2% din totalul populației.

Fondul Națiunilor Unite pentru Populație (<http://www.unfpa.org/>) citează următoarele cauze ce motivează migrația internațională:

- căutarea unei vieți mai bune pentru individ și familia acestuia;
- disparitățile veniturilor între diferitele zone și în interiorul aceleași regiuni;
- politicile laborale și migratorii ale țărilor de origine și destinație;

- conflictele politice (ce impulsionează migrația peste frontieră, la fel ca și deplasările din interiorul aceleași țări);
- degradarea mediului ambiant, inclusiv pierderea terenurilor cultivabile, pădurilor și pajiștilor („refugiații mediului ambiant”, în majoritatea lor se mută în alt oraș și nu în altă țară);
- „exodul de profesioniști”, sau migrarea tinerilor intelectuali din țările în curs de dezvoltare pentru a acoperi lacunele forței de muncă ale țărilor industrializate.

Analizând fenomenul migrației populației de etnie roma din România spre țările din vestul Europei, se constată că cel mai adesea motivul plecării este, în principal, **câștigul financiar**. Această motivație are la bază

- pe de-o parte statutul de „*zone defavorizate socioeconomic*” al localităților lor de reședință, și consecutiv imposibilitatea găsirii unui loc de muncă acasă,
- pe de altă parte, *dorința de a câștiga bani* pentru a face față competiției permanente între rude și vecini în ceea ce privește nivelul de trai. Pentru membrii comunității, banul este valoarea cea mai importantă, este mai presus decât terminarea unei școli. Se consideră că se poate obține o bunăstare și fără o calificare într-o meserie.

În aceste migrații, copiii care ajung la vârsta de 14-15 ani sunt considerați de părinții lor adulți și prin urmare în cele mai multe cazuri sunt lăsați să decidă singuri asupra viitorului lor. În opinia părinților, copiii trebuie să-și ajute părinții cât mai curând posibil așa cum au făcut-o și ei când au fost copii: aceștia trebuie să muncească alături de părinții lor pe câmp și în gospodărie, ori să-și caute de lucru și să trimită acasă bani. Obligațiile părintești față de copii se pierd practic la această vârstă. Decizia copilului de a abandona școala este influențată de mai mulți factori, ce pot fi grupați în 4 categorii:

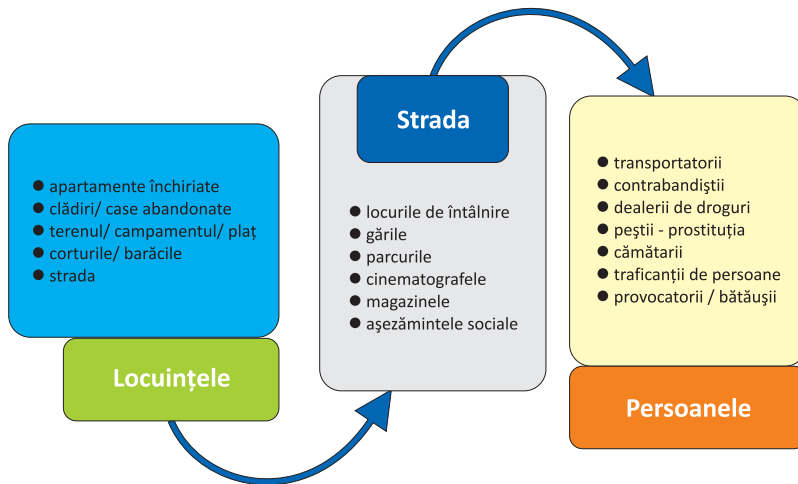
Factori personali	Familia	Comunitatea	Factori socio- economici
<ul style="list-style-type: none"> ● dezinteres față de școală, ● dorința de aventură, ● dorința de „a se realiza”. 	<ul style="list-style-type: none"> ● părinți sau rude plecate în străinătate, ● încurajare din partea părinților, ● probleme familiale (violență, alcoolism etc.) 	<ul style="list-style-type: none"> ● importantă, valoare scăzută acordată educației, ● importantă mare acordată câștigului financiar, ● povești de succes ale persoanelor care s-au întors, ● concurență între membrii comunității (realizările materiale: casă, mașină) 	<ul style="list-style-type: none"> ● oferta redusă a posibilităților de calificare, ● lipsa locurilor de muncă, ● situația materială precară a unor familii.

Din analiza cazurilor de migrație întâlnite se poate afirma că atât părinții cât și copiii au informații parțiale despre pericolele și despre oportunitățile pe care le au în momentul în care pleacă în străinătate. Majoritatea lor se gândesc doar la aspectele pozitive ale migrației, fără să ia în considerare dificultățile și fără să realizeze toate consecințele plecării. Printre consecințele cele mai grave amintim: nefrecventarea școlii, condiții de viață precare, implicare în acte de delincvență, exploatare, abuz fizic și psihologic, diverse traume etc.

Persoanele care au fost plecate și se întorc în țară, povestesc numai despre lucruri bune și frumoase, astfel se creează în comunitate, mai ales în rândul copiilor, o imagine falsă a realității, bazată pe informații parțiale și relatări subiective. Perspectiva câștigului financiar are un impact atât de puternic asupra oamenilor, încât uneori chiar dacă aceștia cunosc anumite riscuri, nu le dau importanță sau consideră că „*lor nu li se poate întâmpla*”.

2. Care sunt riscurile migrației?

Un migrant este expus la diferite situații de risc, unele previzibile, altele mascate la început de amabilitatea intermediarilor care au facilitat migrația. Cele mai frecvente și totodată periculoase situații întâlnite sunt:

Tipurile de locuințe în care trăiesc, provizoriu sau pe termen lung, persoanele migrante sunt:

1. Apartamente închiriate

Anumite familii, muncitori sau tineri izolați, își închiriază apartamente. Starea în care se află aceste apartamente este de obicei insalubră, prețurile chiriilor pentru apartamentele într-o stare mai bună fiind foarte ridicate. Astfel, mai multe persoane se pot uni pentru a închiria un apartament, fapt care implică un anumit risc. Este vorba de așa numiții „*negociatori ai somnului*” – proprietari sau locatari ai unor locuințe, care propun închirierea acestora la negru (fapt foarte satisfăcător pentru persoanele străine cu loc de muncă nedeclarat), la prețuri mai convenabile decât cele aflate pe piață. Inconvenientul acestor

apartamente este că nu corespund normelor de închiriere legală, fiind insalubre. În plus, există mereu riscul de a fi dat afară de azi pe mâine.

2. Clădiri / case abandonate („abandoane”, „părăseli”, „squat” în engleză)

De multe ori, aceștia se instalează ilegal în locuri părăsite (case, blocuri sau clădiri industriale). În majoritatea cazurilor, nu există nicio utilitate (electricitate, apă curentă, sau încălzire), ceea ce obligă ocupanții să stea la lumina lumânării sau să se încălzească / gătească făcând foc cu ce găsesc la îndemână. De obicei, locurile părăsite sunt divizate în mai multe camere sau încăperi, fiecare fiind ocupate de către familii sau persoane diferite. Deși clădirea nu aparține nimănui, o cameră într-un astfel de loc este rareori cedată gratuit; de cele mai multe ori, ocupanții precedenți le fixează un preț nerealist.

3. Terenul /campamentul /„plaț- ul”

Bazându-se pe același principiu ca și „abandoanele”, este vorba de un teren sau o pădure pe care se construiesc colibe, sau se instalează caravane. Mărimea terenului sau a pădurii diferă de la caz la caz: poate fi o persoană sau o familie singură care și-a instalat caravana sau a construit o colibă; sau poate fi un „plaț” de sute sau mii de persoane.

4. Corturile/ barăci improvizate

La periferie sau în orașe, sunt instalate corturi sub poduri sau pe marginea drumurilor, pe malul râurilor sau a canalelor, de către cei care nu-și pot permite, sau pur și simplu nu vor să plătească chiria unui apartament, unui „abandon” sau a unei colibe/ caravane pe un „plaț”.

5. Strada

Se pot întâlni multe persoane care pur și simplu dorm pe străzi (pe trotuare, sub poduri, de-a lungul marilor axe rutiere, în parcuri, etc.) formându-și un ”pat” din cartoane sau ziare, așezate strategic pe gurile de aerisire (sursă de căldură), sau în cel mai rău caz direct pe sol. Acest tip de locuință implică fără îndoială o rătăcire continuă, pentru că nu își pot părăsi lucrurile și nici să revină mereu în același loc.

6. Alte posibile locuințe sunt: în trenuri parcate, în gări, locuință provizorie la un prieten / cunoștință, piață etc. - ceea ce implică același grad de instabilitate ca locuința pe stradă.

Observație	
În orice oraș mai mare din țările europene există adăposturi sociale sau de urgență, puse la dispoziție de instituțiile de stat.	Străinii cu acte legale de ședere pot avea acces la locuințe sociale, colective sau private, puse la dispoziție de primăriile orașelor cu densitate mare de străini, sau de asociații/fundații/ organizații, instituții publice sau private.
În cazul acestui tip de cazare se impun niște constrângeri (orarul, separarea bărbaților de femei, etc) care îi determină pe mulți să le evite și să prefere strada, „abandoanele”, sau „plațurile” - o alegere mai riscantă, dar cu mai puține constrângeri.	Repartizarea se face prin serviciile de intermediere ale agențiilor sociale din fiecare regiune și de instituțiile locale care se ocupă de facilitarea accesului la locuințe.

3. De ce este strada un loc de activitate și de risc pentru imigranți?

Locurile de activitate sunt acelea în care imigranții se întâlnesc pentru a pregăti o activitate sau după ce au desfășurat-o deja. Activitatea are un sens larg, implică atât munca - legală sau la negru - cât și prostituția sau delicvența.

Anumite locuri de întâlnire sunt ocupate în timpul zilei de bărbații și tinerii care își caută de lucru, în principal în domeniul construcțiilor. Aici își oferă serviciile angajatorilor care vor să îi ia la lucru pentru o zi sau o săptămână. Cei care nu sunt luați la muncă, stau în acest loc toată ziua, chiar și seara. Aceste locuri devin astfel **locuri de întâlnire** unde deseori se pot găsi mulți tineri în situație de risc, desfășurând adesea acte de delicvență: prostituție, consum de alcool și droguri.

Eveniment sportiv,
Craiova, Septembrie 2011

Alte locuri de întâlnire sunt **gărilor, parcurile**, pădurile și alte locații, ocupate de tineri și adulți, bărbați și femei, cu același tip de activitate, în care pot întâlni compatrioți (*facilitatea de a vorbi aceeași limbă = înțelegere reciprocă*). Aceste locuri pot în mod evident să atragă persoanele în situații de risc, fără ca acestea să fi avut vreodată intenția de a comite infracțiuni.

Locurile amintite mai sus („*abandoane*” sau „*părăseli*”, „*plațuri*”, *strada*) pot fi și ele locații de întâlnire sau de adunare pentru anumite persoane care nu locuiesc neapărat aici.

Pe stradă, în diferite locații din oraș, sunt oferite „*Supele populare*” de către serviciile sociale ale primăriei sau de asociații. Este vorba de mese gratuite împărțite persoanelor aflate în dificultate. Și aici se întâlnesc persoane aparținând aceleși comunități, și astfel pot deveni locuri de plănuire a viitoarelor infracțiuni.

Familie la care au ajuns cu daruri „spiridușii” lui Moș Crăciun, activitate din cadrul unei campanii organizată de copii, profesori, autorități locale cu ocazia sărbătorilor de iarnă pentru a aduce spiritul Crăciunului și în casele celor mai vulnerabile familii, Băilești, Decembrie 2011

RISCURILE STRĂZII

■ Tutun, alcool, droguri

În contextul migrației în general, contrabanda de țigări este foarte frecventă. La fel, consumul și traficul de droguri sunt prezente odată cu apariția situațiilor de risc.

Riscul pentru tinerii români este în primul rând de a fi prinși ca fiind implicați în afaceri de pe piața neagră (contrabandă de țigări/ consum și trafic de droguri), chiar și în cazurile în care sunt minori, sancțiunile prevăzute de lege aplicându-se mai mult în cazurile majorilor.

■ Violența fizică

Un alt risc la care sunt expuși cei implicați pe piața neagră a contrabandei și traficului, este violența stradală (bătăi, maltratări, etc.). Tinerii, trăind în aceste locuri sunt în mod continuu expuși acestei violențe. Pe de altă parte, consumul de droguri și de alcool de către adulți sau chiar și de către tineri, fac posibil faptul că violența este prezentă în locurile amintite mai sus.

■ Delincvența

Delincvența este definită ca „*Fenomen social care constă în săvârșirea de delikte.*” sau „*Totalitatea delictelor săvârșite, la un moment dat, într-un anumit mediu sau de către persoane de o anumită vârstă.*” Delincvența juvenilă se referă la comportamentul minorilor, care contravine legii.

http://ms.politiaromana.ro/prevenire/delicventa_juvenila/minorii_raspund.html

Până la împlinirea vârstei de **14 ani, minorii nu răspund penal**. De la această vârstă, însă, **până la împlinirea a 16 ani, minorii răspund penal** dacă se constată că au avut discernământ în momentul comiterii faptei, adică dacă au știut că fac un lucru rău, nepermis, și și-au dat seama de consecințele lui. După împlinirea vârstei de 16 ani, minorii răspund penal ca și majorii. Codul penal prevede că „*Pedepsele ce se pot aplica minorului sunt închisoarea sau amenda prevăzute de lege pentru infracțiunea săvârșită. Limitele pedepselor se reduc la jumătate*” și (cf. Art. 100 și 109 C.P.) „*Față de minorul care răspunde penal se poate lua o măsură educativă ori i se poate aplica o pedeapsă. Măsurile educative care se pot lua față de minori sunt:*

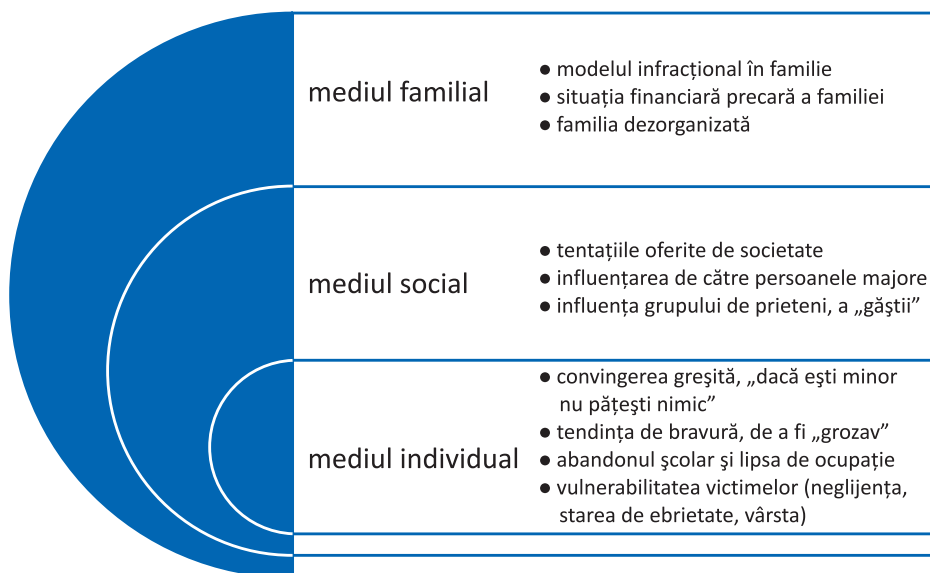
- **muștrarea;**
- **libertatea supravegheată (timp de un an);**
- **internarea într-un centru de reeducare;**
- **internarea într-un institut medical-educativ**

„*Pedepsele ce se pot aplica minorului sunt închisoarea sau amenda prevăzute de lege pentru infracțiunea săvârșită. Limitele pedepselor se reduc la jumătate.*” (dacă pentru o faptă este prevăzută, de exemplu, pedeapsa închisorii între 6 și 10 ani, minorului i se va aplica pedeapsa închisorii între 3 și 5 ani).

Instanța poate să impună minorului (în cazul luării măsurii libertății supravegheate) respectarea uneia sau mai multora dintre următoarele obligații:

- să nu frecventeze anumite locuri stabilite;
- să nu intre în legătură cu anumite persoane;
- să presteze o activitate neremunerată într-o instituție de interes public

fixată de instanță cu o durată între 50 și 200 de ore, de maximum 3 ore pe zi, după programul de școală, în zilele nelucrătoare și în vacanță. Dintre cele mai frecvente **cauze ale delincvenței** sunt:

Pentru a reduce și preveni riscul comiterii unor delincvențe se impune respectarea strictă a unor măsuri:

- Selectarea prietenilor, alegerea modului de petrecere a timpului liber
- Evitarea agresiunilor (verbale și fizice) a mediilor cu potențial agresiv (discoteci, baruri, străzi “rău famate”, etc.)
- Evitarea consumului de droguri, etnobotanice și alcool
- Ajustarea nevoilor la bugetul disponibil/ gestionarea corectă a banilor.
- Evitarea persoanelor necunoscute.

Lucrând împreună, am învățat și despre ce înseamnă PRIETENIA, activități din cadrul programului „Școală după Școală”, Băilești, Decembrie 2010

4. Cum sunt implicații minorii în activitatea de prostituție?

Fenomenul **prostituției minorilor** (fete dar și băieți) este destul de recent în țările din Europa de Vest, și este legat de apariția în aceste țări a tinerilor care vin din Europa de Est. Acest fenomen a fost negat la început la nivel instituțional și colectiv, dar continuă să creeze probleme și în momentul de față. Se poate vorbi de mai multe **categorii de minori implicați în prostituție**:

ETAPELE CARE DUC SPRE PROSTITUȚIE

1. Faza premergătoare implicării în prostituție: nu este vorba de practicarea efectivă a prostituției, ci de existența unei serii de factori în mediul familial și social al tânărului/ tinerei, care favorizează implicarea acestuia în prostituție: viol, incest, relații familiale dificile, cunoașterea universului prostituției în țara de origine.

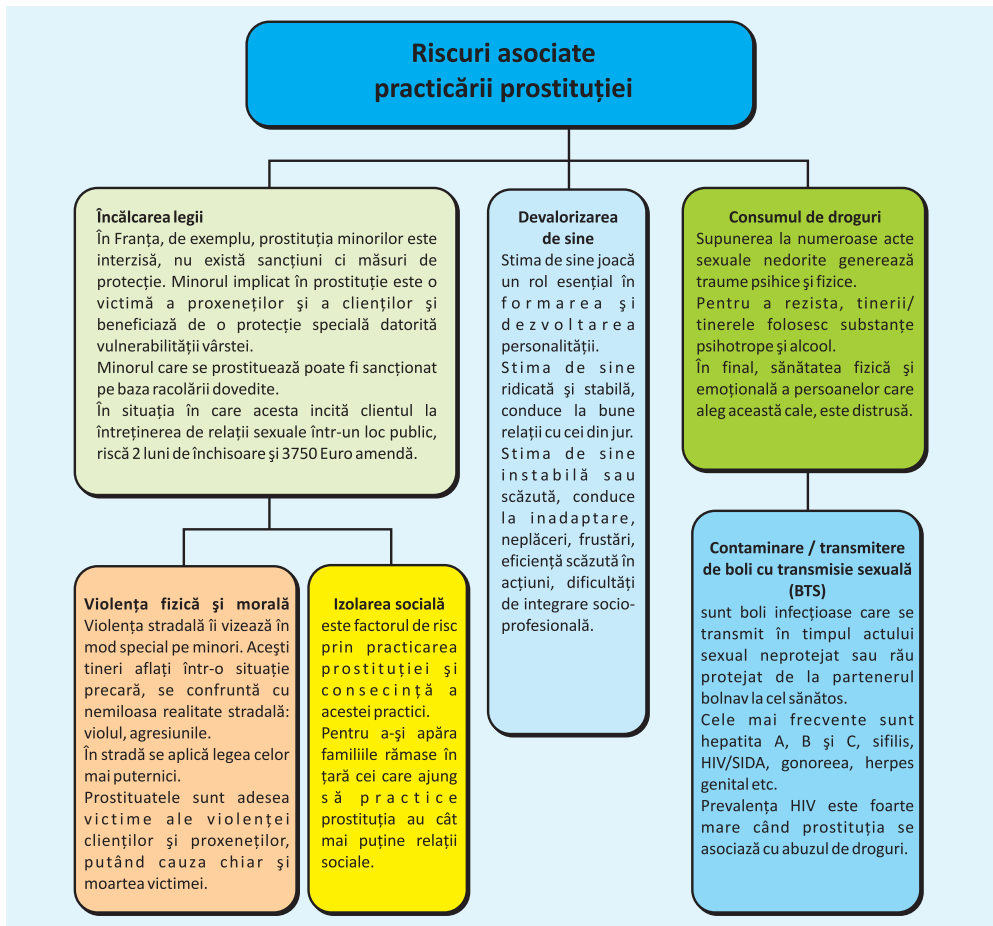
2. Faza de inițiere - incitare: întâlnirea cu prostituția

Tânărul sau tânăra se lansează în lumea prostituției fără a-o numi și fără a-o cunoaște. Este inițiat de către o persoană sau de un grup care folosește diverse tehnici și metode de convingere pentru a incita trecerea la act. Această perioadă de inițiere nu implică neapărat trecerea la faza de prostituție activă.

3. Faza semi-profesională: prostituția activă

În acest stadiu, tânărul/ tânăra descoperă acest mod rapid de a-și acoperi necesitățile și practică într-o manieră activă prostituția. Progresiv, tânărul/ tânăra se detașează din ce în ce mai mult de sistemul de protecție a copilului, pentru a se apropia tot mai mult de universul prostituției unde va începe să cunoască regulile sociale proprii acestui mediu. Cea mai mare parte a tinerilor români care se prostituează în țările occidentale nu au neapărat tendințe de tip homosexual. Este vorba mai degrabă de o metodă de a “face bani” repede. Se poate observa o respingere destul de pronunțată a homosexualității din partea acestor tineri, cu toate că actele de prostituție pe care le practică sunt adresate mai ales unei clientele homosexuale.

5. Care este pericolul traficului de persoane la minori?

Conform legii 678/2001 privind prevenirea și combaterea traficului de persoane, acesta poate fi definit ca **recrutarea unei persoane, prin diverse forme de constrângere sau înșelăciune, în scopul exploatării acesteia**. Prin exploatarea unei persoane se înțelege:

a) executarea unei munci sau îndeplinirea de servicii, în mod forțat, cu încălcarea normelor legale privind condițiile de muncă, salarizare, sănătate și securitate;

b) ținerea în stare de sclavie sau alte procedee asemănătoare de lipsire de libertate ori de aservire;

c) obligarea la practicarea prostituției, la reprezentări pornografice în vederea producerii și difuzării de materiale pornografice sau alte forme de exploatare sexuală;

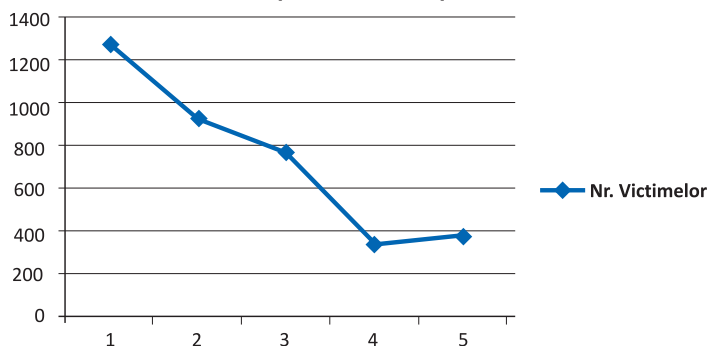
d) prelevarea de organe;

e) efectuarea unor alte asemenea activități prin care se încalcă drepturi și libertăți fundamentale ale omului.

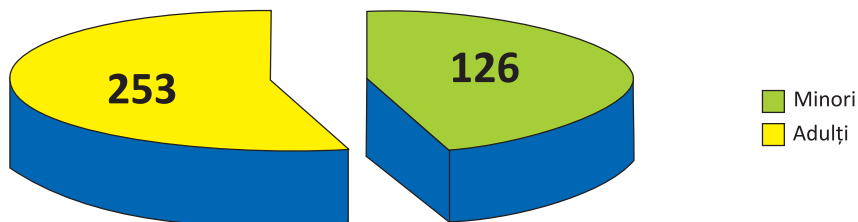
În România, victimele sunt racolate cu predilecție din rândul fetelor și tinerelor femei cu vârste cuprinse între 13 și 33 de ani (un sfert sunt minore, peste jumătate au vârste cuprinse între 18-23 de ani). Potrivit datelor furnizate de IGPR, cele mai multe dintre victimele identificate au fost traficate în: Spania, Italia, Germania, Franța, Grecia, Austria, Portugalia și Turcia. Conform raportului Ministerului Administrației și Internelor (*Evaluarea statistică a traficului de persoane în semestrul I 2010 – MAI*), pentru primul semestru al anului 2010, statisticile oficiale cu privire la situația victimelor traficului de persoane identificate, prezintă **379 de victime identificate** față de 343 de victime identificate în primul semestru al anului 2009.

Evoluția numărului victimelor traficului de persoane (2006 - 2010)

Tendința fenomenului traficului de persoane pentru prima jumătate a anilor 2006 - 2010

Analiza specialiștilor Agenției Naționale Împotriva Traficului de Persoane, ANITP (2010), făcută pe criteriul apartenenței de gen și a apartenenței la grupe de vârstă arată faptul că, din totalul celor **379 de victime identificate**, **33% au fost minori**, dintre care 27 băieți și 99 de fete.

Distribuția victimelor minori/adulți pentru primul semestru al anului 2010

Vârstele cu cele mai mari frecvențe se păstrează în intervalul 14-60 ani. Pentru categoriile 14-17 ani și 18-25 ani, victimele de sex feminin sunt în număr mult mai mare decât victimele de sex masculin. Începând cu vârsta de 26 de ani, la categoriile 26-40 ani și 41-60 ani, situația este diferită, fiind mai numeroase victimele de sex masculine. Comparația cu aceleași perioade ale anilor 2008 și 2009 prezintă **creșterea** numărului de minori cu **50% față de primul semestru al anului precedent** și cu **13,5% față de aceeași perioadă a anului 2008**.

Factorii favorizanți ai fenomenului

Nivel comunitar	Nivel familial	Nivel individual
<ul style="list-style-type: none"> ● Sărăcia; ● Poziționarea geografică a comunității în apropierea frontierelor; ● Existența în comunitate a unor cazuri precedente de muncă în străinătate, care sunt cunoscute ca povești de succes; ● Lipsa oportunităților de muncă. ● Credința că: „nu mi se poate întâmpla tocmai mie!” 	<ul style="list-style-type: none"> ● Dezorganizarea socială a familiei; ● Relațiile deficitare și conflictuale; ● Comportamentele deviante: alcoolismul, violența domestică; ● Lipsa de informare; ● Lipsa de acces la serviciile și programele de asistență socială disponibile. 	<ul style="list-style-type: none"> ● Discrepanța dintre nivelul așteptărilor și resursele individului pentru atingerea acestora prin mijloace legitime; ● Lipsa de informare; ● Dorința de aventură și/sau presiunea din partea „an-turajului”.

Din analiza profilului victimelor pe gen, conform Raportului MAI „*Evaluarea statistică a traficului de persoane în semestrul I 2010*”, categoria cea mai vulnerabilă la trafic sunt **femeile**. Au fost **211 femei victime** (55% din populația totală), dintre care:

- 99 victime (46%) au fost minore;
- 122 de victime (58%) au provenit din mediul rural,
- 1 victimă a provenit din capitală, restul provenind din mediul urban

Principalele 5 județe de proveniență în cazul femeilor au fost:

- Dolj (18),
- Argeș (16),
- Timiș(13),
- Bistrița-Năsăud (12)
- Bihor (11)

Forme de traficare a femeilor: Exploatarea sexuală este principala modalitate de traficare a femeilor, 74% din victimele femei fiind exploatate prin această modalitate pe stradă, în locuințe, cluburi sau bordeluri. 31 de victime femei au fost exploatate prin muncă forțată în agricultură, construcții sau în alte sectoare de activitate; pentru perioada primului semestru al anului 2010, au fost identificate și victime femei exploatate prin obligarea la cerșetorie (8 victime), furturi (1 victimă) sau pentru care exploatarea nu a mai avut loc existând doar elementele de recrutare și/sau transport, cazare (14 tentative la trafic de persoane). Traficul intern este principala destinație a traficului de persoane pentru victimele femei, iar în trafic extern principalele destinații au fost Italia (40 victime), Spania (25 victime), Germania (21 victime) și Cehia (10 victime).

Forme de traficare a bărbaților: Majoritatea victimelor de sex masculin (83% din totalul de 168 victime) au fost adulți.

Principalele județe de proveniență au fost:

- Timiș (31),
- Bihor (27),
- Satu-Mare (20),
- Maramureș (20),
- Covasna (14) ,
- Bistrița-Năsăud (14).

Recrutarea a fost realizată în mai mult de 50% din cazuri de către persoane necunoscute anterior victimelor, de cele mai multe ori prin promiterea unui loc de muncă în străinătate. Cea mai utilizată exploatare pentru victimele de gen masculin, a fost munca forțată (67% din total), cel mai uzual sector de activitate fiind agricultura, urmată de munca în construcții. Pentru obligarea la cerșetorie

au fost traficate 20% din victimele de sex masculin, exploatarea sexuală fiind prezentă pentru 11% din victime; 3 victime au fost exploatare pentru pornografie pe internet și o tentativă la traficul de persoane. Traficul intern a reprezentat principala destinație și în cazul victimelor de sex masculin, cu 48 de victime traficate pe teritoriul țării noastre; în ceea ce privește traficul extern, principalele țări de destinație au fost Spania (41 victime), Italia (26 victime), Cehia (21 victime) și Grecia (15 victime).

Numărul minorilor victime este în creștere atât cantitativ cât și ca procent calculat din populația totală de victime, fiind identificate în acest an *126 de victime minore, dintre care 99 fete și 27 băieți*. Mai mult de 50% dintre minorii victime provin din mediul urban; 64% din total au provenit din familii biparentale. Principalele 5 județe de proveniență au fost:

- Timiș (18),
- Dolj (13),
- Hunedoara (9),
- Brașov (8),
- Bistrița-Năsăud (8).

95 de minori (75% din totalul minorilor identificați) au fost traficați în interiorul țării, iar principalele destinații ale traficului extern au fost Italia (13), și Spania (6) minori victime, în semestrul I 2010. Recrutarea pentru trafic a fost realizată pentru un procent de 58% de către cunoștințe, prin abordarea directă a victimei cu oferte pentru prostituție, oferte de muncă în străinătate sau în țară sau pentru cerșetorie, călătorie, etc.

În cazul minorilor **exploatarea sexuală** este predominantă, **94 de minori** fiind exploatați astfel pe stradă, în locuințe, bordeluri, cluburi.

SFATURI UTILE - Măsuri de prevenție și protecție

Nu accepta promisiunile persoanelor necunoscute de a pleca în străinătate pentru diverse slujbe „onorabile, (menajeră, baby-sitter) sau așa-zise „angajamente artistice”! Fii reticentă față de propunerile făcute prin intermediul Internet-ului; un așa zis „prieten” poate fi un infractor periculos!

La primirea unei oferte de lucru în străinătate, trebuie aflate cât mai multe detalii despre seriozitatea acesteia, dacă firma este acreditată în vederea recrutării și plasării forței de muncă în străinătate și despre tarifele practicate!

Înainte de a lua decizia de a părăsi țara, informează-te! Încearcă să obții de la Poliție sau de la Inspectoratul Teritorial de Muncă mai multe informații despre angajator, dacă are dreptul să medieze angajarea în străinătate.

Întreabă dacă vei primi permis de muncă! Doar cu viza turistică poți munci „la negru”, dar acest tip de muncă nu-ți oferă nici o siguranță!

Nu accepta să treci granița cu acte false!

Nu da nimănui pașaportul, sub nici un motiv, cu excepția organelor statului (român sau străin) abilitate să verifice actele de identitate (ex. vameșii la frontieră)! Acest document nu trebuie înstrăinat niciodată! El este singura ta dovadă de identitate, singura probă că tu ești.

Refuză ofertele de genul „plătesc eu cheltuielile pentru tine și te răscumperi tu când ajungem!”

În caz de nevoie de ajutor peste hotare, nu ezita în a cere ajutorul ambasadelor României sau organizațiilor umanitare internaționale!

Dacă, totuși, ai luat hotărârea de plecare, este bine să lași familiei, rudelor, prietenilor, următoarele informații:

Cu cine și unde pleci

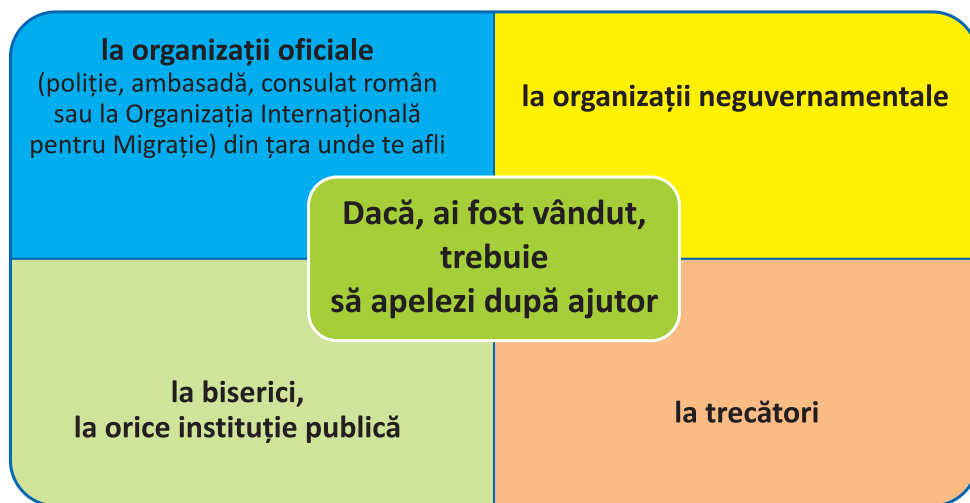
Locul de muncă și locul de trai (nr. de telefon, denumirea și adresa companiei, firmei);

Copiile documentelor (pașaport, viză, contract), fotografiile recente

Fă mai multe copii ale tuturor actelor necesare pentru călătorie și păstrează-le la tine, în locuri diferite - te vor ajuta în cazul în care vei fi deposedată de acte;

Învață limba țării de destinație sau, cel puțin, un volum minim de cuvinte (câteva propoziții), să te poți descurca;

Află diverse informații privind contacte în țara de destinație - de exemplu coordonatele ambasadei sau consulatului României în țara respectivă.

În conformitate cu prevederile legislației în vigoare, **victimele traficului de persoane pot beneficia de servicii de asistență și protecție**, care includ: sprijin pentru repatriere; asigurarea adăpostului pe termen scurt sau mediu; îngrijire medicală; consiliere psihologică și juridică; sprijin pentru reintegrarea în familie și școală; asistență în găsirea unui loc de muncă.

Agencia Națională Împotriva Traficului de Persoane a creat serviciul **TELEFON VERDE (0 800 800 678)**, care se adresează:

- Persoanelor care doresc să ia o decizie privind plecarea la muncă în străinătate, pentru a evita situațiile periculoase;
- Persoanelor sechestrare sau aflate într-o dificultate și care au nevoie de ajutor;
- Persoanelor care reclamă că o rudă sau un apropiat este victima traficului.

Eveniment sportiv,
București, Octombrie 2010

PEDEPSE PREVĂZUTE DE LEGE PENTRU TRAFICUL DE PERSOANE

Conform actualului cadru legal (*Legea nr. 230/2010 pentru modificarea și completarea Legii nr. 678/2001 privind prevenirea și combaterea traficului de persoane*) se includ în înțelesul noțiunii de exploatare a unei persoane:

- obligarea la practicarea prostituției, cerșetoriei, la reprezentări pornografice în vederea producerii și difuzării de materiale pornografice sau alte forme de exploatare sexuală;
- prelevarea de organe, țesuturi sau celule de origine umană, cu încălcarea dispozițiilor legale.

Limitele pedepsei aplicabile pentru infracțiunea de trafic de persoane este **închisoarea de la 3 la 10 ani și interzicerea unor drepturi**. Forma agravantă a infracțiunii de trafic de minori este cea săvârșită de un membru de familie. Pedepsa aplicabilă pentru utilizarea serviciilor care intră în înțelesul noțiunii de *exploatare a unei persoane*, prestate de o persoană despre care beneficiarul știe că este victima traficului de persoane ori a traficului de minori, este **închisoarea de la 6 luni la 3 ani sau cu amenda**, dacă fapta nu constituie o infracțiune mai gravă.

Persoana supusă traficului de persoane, care a săvârșit, ca urmare a exploatarei sale, infracțiunea de prostituție, de cerșetorie, trecere frauduloasă a frontierei unui stat ori donare de organe sau țesuturi ori celule de origine umană, în condițiile prevăzute de Legea nr. 95/2006 privind reforma în domeniul sănătății, nu se pedepsește pentru aceste infracțiuni.

6. Care sunt condițiile legale de ieșire a minorului din țară?

Conform Legii nr. 248/2005, privind regimul liberei circulații a cetățenilor români în străinătate, minorii români pot călători în străinătate numai însoțiți, cu acordul părinților.

Polițiștii de frontieră vor permite ieșirea din țară a cetățenilor români minori numai dacă sunt însoțiți de o persoană fizică majoră, în următoarele cazuri:

- a) în situația în care **călătorește în străinătate însoțit de ambii părinți**
- b) în situația în care **călătorește împreună cu unul dintre părinți**, numai dacă părintele însoțitor prezintă o **declarație a celuilalt părinte**, din care să rezulte acordul acestuia cu privire la efectuarea călătoriei respective în statul de destinație, precum și cu privire la perioada acesteia;

Observație: dacă minorul a ieșit din țară însoțit de unul dintre părinți, nu se poate întoarce în țară însoțit de celălalt părinte numai dacă și acesta prezintă la rândul său declarația celuilalt părinte.

Nu este necesară declarația celuilalt părinte, dacă părintele însoțitor face dovada faptului că minorul i-a fost încredințat prin hotărâre judecătorească rămasă definitivă și irevocabilă.

- c) dacă minorul **călătorește însoțit de o altă persoană majoră** i se permite ieșirea numai dacă persoana însoțitoare prezintă:

- o **declarație a ambilor părinți** care să cuprindă acordul acestora cu privire la efectuarea călătoriei respective de către copil, la statul de destinație, la perioada în care urmează să se desfășoare călătoria, precum și datele de identitate ale însoțitorului,
- **extrasul de cazier judiciar**,

Observație: poate avea calitatea de însoțitor și o persoană desemnată din cadrul unei societăți comerciale autorizate să desfășoare activități de transport internațional de persoane.

Declarațiile trebuie să fie autentificate în țară de notarul public, iar în străinătate, de misiunile diplomatice sau oficiile consulare ale României și trebuie să cuprindă următoarele mențiuni: scopul deplasării; ruta urmată până în statul de destinație; indicarea faptului dacă minorul urmează să rămână în statul de destinație, caz în care trebuie menționată persoana căreia urmează a-i fi încredințat minorul. Modelul tip al declarației se află pe pagina de web a Poliției de Frontieră (<http://www.politiadefrontiera.ro>).

Însoțitorul, care călătorește în străinătate împreună cu un minor, are următoarele obligații:

- a) să acorde îngrijire și supraveghere copilului pe toată durata deplasării;
- b) să nu abandoneze copilul;
- c) să nu încredințeze copilul altei persoane decât părintelui ori, în cazuri deosebite, autorităților străine competente în domeniul acordării de asistență și protecție pentru minori;
- d) să respecte scopul, ruta și durata deplasării menționate în declarație;
- e) în cazul dispariției minorului pe perioada deplasării în străinătate, să anunțe de îndată autoritățile competente;

Poliția de Frontieră Română permite ieșirea din România a minorilor, fără prezentarea declarației, în următoarele situații:

a) în cazul în care minorul urmează să beneficieze de un **tratament medical** care nu este posibil pe teritoriul României și fără de care viața sau sănătatea îi este pusă în mod grav în pericol;

b) în cazul în care minorul se deplasează pentru **studii sau concursuri oficiale**.

Aceste situații trebuiesc justificate prin documente doveditoare.

În situația în care polițiștii de frontieră vor constata că nu sunt îndeplinite condițiile prevăzute de lege pentru ca minorul să iasă din România, vor întrerupe călătoria acestuia. Dacă minorul nu este însoțit de cel puțin unul dintre părinți, vor proceda la informarea imediată a acestora, punându-le în vedere să îl preia de îndată ce este posibil. În cazul în care nu este posibilă informarea părinților, poliția de frontieră va anunța Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului, care va iniția procedura aplicabilă minorilor neînsoțiți.

ANEXA NR.1 ACTE / DOCUMENTE NECESARE

1. ACTELE NECESARE PENTRU ÎNSCRIEREA COPILULUI ÎN CLASA I

Dosarul cuprinde:

- cerere tip a părinților (de la secretariatul unității de învățământ).
- o copie xerox după certificatul de naștere al copilului.
- copii xerox de pe buletinele/ C.I. ale părinților.
- adeverință de la medicul de familie, cu mențiunea “Apt pentru școală”.
- fișa medicală personală a copilului și fișa psihopedagogică de la grădiniță (dacă a frecventat grădinița).

2. DOCUMENTELE NECESARE PENTRU ÎNCADRAREA ÎNTR-O CATEGORIE DE PERSOANĂ CU HANDICAP

Dosarul trebuie să conțină:

- Ancheta socială eliberată de Primaria localității de domiciliul(*copie xerox*)
- Certificatul medical eliberat de medicul specialist (*in original*)
- Certificatul de naștere al copilului (*copie xerox*)
- Actul de identitate al copilului – unde este cazul (*copie xerox*)
- Actele de identitate (CI/BI) ale părinților (*copie xerox*)
- Fișa medicală sintetică – procurată de la sediul Serviciului de Evaluare Complexă sau de la medicul de familie și completată de medicul de familie.
- (*Dacă este cazul*) Ultimul certificat de încadrare într-o categorie de persoane cu handicap(*in original*) Dosarele se depun cu 30 de zile înaintea expirării termenului de valabilitate al ultimului certificat de încadrare într-o categorie de persoane cu handicap.

La data depunerii documentației este necesară prezența copilului în vederea evaluării psiho-medicale în cadrul Serviciului de Evaluare Complexă a Copilului cu Handicap, de la sediul Direcției Județene pentru Asistență Socială și Protecția Drepturilor Copilului.

3. ACTE NECESARE PENTRU OBȚINEREA CĂRȚII DE IDENTITATE LA 14 ANI

Cerere tip pentru eliberarea cărții de identitate (se solicită la Serviciul de Evidență a Persoanelor)

Certificat de naștere (original și copie)

Actul de identitate al unuia dintre părinți, al tutorelui sau reprezentantului legal, cu care se face dovada domiciliului

Timbru fiscal de 1 leu

Contravaloarea eliberării cărții de identitate (7 lei)

ANEXA NR. 2 ARTICOLE DIN PRESĂ

Articol de ziar – Dilema Veche, nr. 370, 17-23 martie 2011

Victoria STOICIU (coordonator de proiecte la Fundația Friedrich Ebert.

Cercetarea privind migrația a fost realizată în cadrul unui program al Fundației): Migranții români, prinși între două crize - De ce nu se întorc acasă românii din Spania și Italia. *România este unul dintre statele UE cu cea mai înaltă mobilitate a forței de muncă (în jur de 3%), dar în pofida acestui fapt nu există nici o statistică sau un studiu care să evalueze impactul crizei economice asupra fenomenului și să stabilească rata de revenire a migranților... Titluri alarmiste de genul „criza întoarce acasă jumătate din români” au abundat în media românească începând cu finele anului 2008, dând naștere unei convingeri conform căreia sîntem asaltați de valuri de migranți români ce se întorc în țară. A generat, într-adevăr, criza globală un fenomen semnificativ de revenire a migranților? În căutarea migrantului reîntors* *Dîmbovița este unul dintre județele cu cea mai înaltă rată a migrației către Spania, dar destinațiile precum Italia sau Germania sunt și ele populare. Curioși să stăm de vorbă cu cineva care și-a pierdut locul de muncă în străinătate, am dat o tură prin câteva comune din județ, în încercarea de a-l descoperi pe migrantul revenit acasă. Primărița și viceprimarul din Nucet s-au chinuit vreun sfert de oră pînă au putut să ne recomande un tînăr, Radu B., care, înainte de a rămîne șomer, lucrase în Spania pe un șantier de construcții. Aparent, era singurul de acest gen pe care îl cunoșteau. La adresa indicată, ne-a întîmpinat o femeie îmbrăcată într-o salopetă stropită și cu mîinile murdare de vopsea, care era mama lui Radu: el plecase în Spania cu doar cinci zile în urmă. Sora lui, care rămăsese acolo, reușise să-i facă rost de un loc de muncă la abatorul unde muncea și ea. Cu trei luni mai devreme, tînărul venise pregătit să rămînă în satul lui și să înceapă o nouă viață. După ceva căutări, a reușit să-și găsească un loc de muncă la o agenție de pază privată din București, unde i s-a oferit un salariu de 900 lei, numai că un drum dus-întors pînă în capitală costă 20 de lei pe zi. La sfârșitul lunii, constata că jumătate din salariu se ducea pe transport. Și atunci a decis că, oricît de rea ar fi fost criza în Spania, tot mai bine s-ar descurca acolo, chiar și cu salariul de la abator.*

Plătiți să plece – nu pricep mesajul *Că migranții nu pleacă masiv și de bună voie nici în timpul crizei este demonstrat și de introducerea recentă de către unele state, precum Spania și Cehia, a așa-numitelor măsuri pay to go – stimulente financiare pentru a încuraja revenirea migranților în statele de origine. Eficiența lor a fost însă limitată: la un an de la punerea în aplicare de către statul spaniol a programului pentru imigranții noncomunitari „Retorno Voluntario” numai 8700, însemnând mai puțin de 10% din cei 100.000 de persoane eligibile, au fost înscrise în program. ..*

Cînd viața de acasă nu-i atît de rea... *Nimeni nu migrează pentru că îi este prea bine, factorii economici fiind în cazul României cei mai importanți factori*

de încurajare a plecării (push factors). În unele comune din Dîmbovița, unde țărani reușesc să trăiască decent de pe urma vânzării produselor agricole, migrația este limitată și preponderent ciclică – în răgazul dintre muncile agricole, sătenii dau o fugă până în Germania sau Spania, unde lucrează de obicei în construcții și își completează astfel veniturile. Sărăcia nu e atât de presantă încât să îi facă pe localnici să-și abandoneze familiile în căutarea unui trai mai bun. ... „Vreau ca copiii mei să nu mai trăiască așa – mărturisește Maria E. – e o viață murdară, trebuie să învețe carte să lucreze ca domnii, adică cu capul. Dar învățătura costă, încearcă să-ți dai copilul la București, te rîd toți în sat, cică uite, nu are tractor, dar și-a dat copilul la universitate“. Maria a lucrat și ea un an de zile în Italia, ca menajeră, dar în cele din urmă s-a întors acasă, unde se ocupă cu agricultură. Maria își amintește cu plăcere de viața ei în Italia, lăudîndu-se că niciodată nu a fost tratată cu atîta respect ca acolo, dar vecina sa, care ne-a ajutat să o găsim, o privește cu stupefacție și neîncredere, auzind-o cum face aceste declarații. La final, în timp ce ne îndepărtăm de casa Mariei, ne mărturisește în șoaptă că Maria a vrut s-o facă pe grozava cu noi, dar altfel tot satul știe că s-a întors din Italia pentru că era prost tratată acolo și cerințele erau foarte dure. **De ce nu se întorc migrații acasă?** Chiar dacă factorii de atracție din țările de destinație (pull factors) suferă transformări, cum s-a întîmplat și în Spania din cauza crizei economice, atîta timp cît condițiile economice din comunitatea de origine rămîn precare, motivația de revenire a migraților este minimă, chiar și pe vremuri de criză. ... Sărăcia de acasă este, neîndoielnic, unul dintre motivele majore ale deciziei de a rămîne în țara de destinație, chiar și pe vremuri de restriște, dar cu siguranță sunt și alte variabile în joc.... Rezultatele cercetărilor arată că, cu cît migrații stau mai mult într-o țară cu atîta întoarcerea este mai dificilă. Până una alta, decizia de revenire pare a fi mai grea decît a fost, la vremea ei, decizia de a pleca la muncă peste hotare.

Postul TV Antena3: Italia oferă 15.000 de euro pentru fiecare familie de romi care se întoarce în România

Autor: Silviu Marian Bănilă

Autoritățile milaneze au pus la cale un plan care prevede ca fiecare familie de romi să primească 15.000 de euro, dacă se întoarce în România. Măsura se încadrează în planul pentru închiderea taberei de romi Triboniano, informează cotidianul *La Repubblica*. 40 de familii de romi însumând 150-200 de persoane au intrat deja în programul demarat de ONG-ul AVSI. Bugetul proiectului, în valoare de 13 milioane de euro, este asigurat de Ministerul Italian de Interne.

Țigani români expulzați din Franța (Cotidianul, 17 august, 2010)

Primele expulzări ale romilor aflați ilegal în Franța către țările lor de origine, România și Bulgaria, vor avea loc joi, a anunțat marți ministrul francez de

Interne, Brice Hortefeux. Ministrul a precizat că 51 de tabere instalate ilegal au fost demolate în această vară în Franța. „În total sunt 700 de romi care vor fi trimiși în țările lor până la sfârșitul lunii”, cu avionul, a afirmat el, precizând că primele zboruri vor avea loc la 19 și 26 august, iar un al treilea este prevăzut pentru „sfârșitul lui septembrie”, potrivit Mediafax. În afară de aceste expulzări în serie, președintele Nicolas Sarkozy a avertizat recent că va retrage naționalitatea franceză unora dintre infractorii de origine străină. Parisul a fost criticat dur pentru legătura stabilită între imigrație și lipsa de securitate. În cursul dimineții, ministrul francez al Imigrației, Eric Besson, afirmase că Franța nu va crea „zboruri speciale” pentru a expulza romii în țările lor de origine, recunoscând în același timp că persoanele expulzate pot reveni „pentru că așa este legea”. „Nu sunt zboruri speciale”, ci „zboruri comerciale, așa cum OFII (Oficiul Francez pentru Imigrație și Integritate) face în mod regulat”, a subliniat el.

Miercuri, 27 Ianuarie 2010, ora 09:59

Sursa: Ziare.com

Autor: Camelia Badea

România se situează pe locul 10 în topul națiunilor care populează cu infractori închisorile din Marea Britanie, după Jamaica, Nigeria, Irlanda, Vietnam, Polonia, China, Somalia, Pakistan și India.

Politicile guvernului britanic au transformat închisorile din Marea Britanie în „Națiunile Unite ale crimei”, deținuții provenind din nu mai puțin de 160 de țări diferite din cele 192 câte fac parte din ONU, comentează Daily Mail. Nu există rațiuni pentru care s-ar putea trage concluzia ca imigranții sunt mai certați cu legea decât britanicii. Faptul ca 11.546 din totalul de aproape 84.000 de pușcăriași au altă cetățenie semnifică doar că numărul imigranților din Marea Britanie este mult prea mare, mai comentează jurnaliștii britanici.

„Ceva nu este în regulă cu politicile noastre de securitate și imigrație”, a declarat deputatul conservator Damian Green, care a criticat și faptul că britanicii plătitori de taxe trebuie să achite costurile cazării acestor infractori în spatele gratiilor.

Îngrijorate de amploarea fenomenului, autoritățile britanice încearcă să ia toate măsurile posibile care să stopeze popularea închisorilor cu infractori proveniți din alte țări. Astfel, imigranților acuzați de violuri sau crime li s-a oferit șansa de a se întoarce în țările de origine contra unei sume de 450 de lire sterline, plătibili la sosirea în țară.

Măsura este extrem de controversată, cel mai recent scandal pe această temă fiind declanșat după ce s-a aflat că de ea ar urma să beneficieze și o tânără din Malaesia în vârstă de 29 de ani, condamnată în 2008 la 5 ani de detenție pentru omor din culpă, victima fiind un copil britanic de numai 17 luni de care aceasta avea grijă.

Ministrul britanic al Imigrației, Phil Woolas, a precizat că au fost semnate acorduri cu mai multe state prin care deținuții vor fi transferați pentru a-și ispăși pedepsele în țările lor de origine.

Sursa: HotNews.ro Luni, 26 iulie 2010, 17:32 Actualitate | Esențial

Oficial francez despre delincvența romilor: *Trebuie să renunțăm la tema nediscriminării atunci când se amplifică fluxurile de „oameni care nu încearcă să se integreze”*

*Guvernul Franței a decis să ridice la nivel european preocupările legate de delincvența romilor. Secretarul de stat francez pentru Afaceri Europene, Pierre Lellouche, a afirmat că trebuie să se renunțe la utilizarea temei nediscriminării atunci când se amplifică fluxurile de „oameni care nu încearcă să se integreze”, relatează **Le Monde**, în ediția electronică. Pierre Lellouche a evocat rețelele de trafic de copii, de prostituție și de cerșetorie care se extind, în special în Franța și a subliniat că principala responsabilitate revine țărilor de origine. Pierre Lellouche a precizat că va include această problemă pe agenda reuniunii miniștrilor afacerilor externe din cele 27 de state membre.*

Președintele Nicolas Sarkozy evocase, săptămâna trecută, o nouă luptă împotriva insecurității centrată în special pe „problemele pe care le ridică comportamentul unor membri ai comunității nomade și roma”. El a anunțat că se vor desființa toate taberele care nu sunt conforme cu legea. „Nu se pune problema să stigmatizăm o comunitate sau țări. Dar suntem confrunțați cu o problemă reală și a venit momentul să ne ocupăm de ea”, a spus Pierre Lellouche, luni după-amiază.

*În Europa trăiesc 11 milioane de romi și 9 milioane au un pașaport cu care pot călători în Uniune, a spus el, subliniind că principala responsabilitate revine țărilor de origine. România este prima vizată, notează **Le Monde**.*

Evocând creșterea masivă („de peste 150% în Paris”) a unor infracțiuni comise de minori români, Lellouche a făcut apel la o acțiune europeană comună, în condițiile în care o recentă conferință dedicată acestui subiect, organizată în Spania, nu a ajutat la nimic.

Președinția blegiană a UE, Italia și Comisia Europeană s-au declarat pregătite să reacționeze.

Sursa: www.adevarul.ro

Articol de ziar – Adevărul, 25 ianuarie 2008

Bărbați, femei și copii români, obligați să trăiască sub pământ precum sclavii, erau constrânși să muncească 12 ore pe zi în galerii subterane, în umezeală și pe întuneric, relatează cotidianul italian „La Stampa”.

Aceasta este realitatea în care trăiau câțiva români aduși în Italia, subjuogați chiar de conașionarii lor. Capul organizației care „recruta” cetățenii români era

Ionel Surdu în vârstă de 36 de ani, supranumit Taliu. El locuiește în Torino alături de logodnica sa, o adolescentă de 17 ani.

Minora îi controla pe tinerii români care munceau în niște galerii subterane și ținea evidența profitului câștigat ilegal: circa 5.000 de euro pe zi. Fratele șefului bandeii, Costel Surdu, de 34 de ani, se ocupa cu „recrutarea” noilor muncitori, veniți din România, făcându-le promisiuni false. Tinerii români erau fie înșelați de organizație, fie chiar cumpărați. De doi ani trăiau în două fabrici abandonate din Torino, în fosta clădire a companiei Cimi-Montubi, unde erau obligați să muncească 12 ore pe zi, extrăgând cuprul din cabluri furate. Pe piața ilegală a anului 2008, cuprul valorează o avere, fiind denumit „aurul roșu”.

Forțele de ordine din cadrul Departamentului Operativ din Torino au reușit să pătrundă în galeriile subterane unde au găsit peste zece oameni, bărbați și femei, precum și minori de 16 și 17 ani, forțați să muncească și să trăiască în condiții inumane. Românii proveneau din zona Reșitei, și se supuneau unor reguli stricte impuse de oamenii din organizația criminală: aveau voie să iasă doar seara, doar o dată pe săptămână, mereu însoțiți și supravegheați de cei care îi țineau prizonieri. Erau bătuți crunt și amenințați atât ei, cât și familiile lor, în cazul în care ar fi încercat cineva să nu se asculte ordinele.

Carabinierii au reușit să demaște banda, care opera în stil mafiot. 18 persoane au ajuns în arestul poliției. Dintre acestea, trei sunt oameni de afaceri italieni importanți, din Torino: Pietro Troia (73 de ani), Luigi Damiano (50 de ani) și Ester Savent (47 de ani). De asemenea, nouă români au fost arestați sub acuzația de asociere la delincvență, forțare la sclavagism și pentru zeci de furturi din diverse fabrici, de pe linii de cale ferată, din centralele Enel și din depozite din regiunile Piemonte și Veneto, mai ales din zonele de pe lângă Vicenza și Verona.

Extrase din Raportul ANITP privind Traficul de persoane 2010

România este țară de origine, tranzit și destinație pentru bărbații, femeile și copiii traficați în special în scopul muncii forțate, precum și pentru femeile și copiii traficați în scopul exploatarei sexuale. Bărbați, femei și copii din România sunt traficați către Spania, Italia, Republica Cehă, Grecia, Finlanda, Germania, Marea Britanie, Cipru, Australia, Franța și Statele Unite ale Americii în scopuri de muncă forțată, inclusiv cerșetorie forțată. Femei și copii din România sunt traficați către Italia, Spania, Olanda, Marea Britanie, Grecia, Germania, Cipru, Austria și Franța, în scopuri de exploatare sexuală. Barbați, femei și copii din România sunt traficați pe teritoriul țării în scopuri de exploatare sexuală și muncă forțată, inclusiv cerșetorie forțată și furturi mărunte. Majoritatea victimelor identificate în 2009 au fost traficate în scopuri de muncă forțată. România este țară de destinație pentru un număr mic de femei din Moldova, Columbia și Franța, traficate în scopuri de prostituție forțată. Majoritatea victimelor de origine română

identificate sunt traficate în scopuri de muncă forțată, inclusiv cerșetorie forțată. ...jumătate dintre victimele identificate în 2009 au fost traficate în scopuri de muncă forțată, ...În martie 2009, guvernul a reorganizat principala agenție de luptă împotriva traficului de persoane, Agenția Națională împotriva Traficului de Persoane (ANITP). Astfel, această agenție națională independentă ce are sarcina de a administra fondurile dedicate proiectelor de luptă împotriva traficului de persoane, a trecut în subordinea Inspectoratului General al Poliției Române, din cadrul Ministerului Administrației și Internelor. ...

Începerea urmăririi penale

...România interzice orice formă de trafic de ființe umane prin Legea nr. 678/2001, care prevede pedepse cu închisoarea între 3 și 15 ani. Aceste pedepse sunt suficient de severe și proporționale cu pedepsele prevăzute pentru alte infracțiuni grave, cum este violul. În 2009, autoritățile au anchetat 759 de cazuri de trafic de ființe umane, inclusiv unele demarate în 2008, în comparație cu 494 de cazuri anchetate în 2008. În 2009, guvernul a trimis spre acuzare 303 persoane pentru trafic de ființe umane, în comparație cu 329 de persoane puse sub acuzare în 2008. În perioada de referință, România a înregistrat 183 de condamnări pentru infracțiuni implicând traficul de persoane, număr în creștere în comparație cu 125 de persoane condamnate în 2008. În perioada de referință, doar 39% (72 din cele 183) de persoane condamnate pentru trafic de persoane au executat pedepse cu închisoarea; o persoană a fost condamnată la închisoare pe o perioadă de până la 6 luni, 54 de persoane au fost condamnate la închisoare pe o perioadă cuprinsă între 5 și 10 ani, 6 persoane au fost condamnate la închisoare pe o perioadă cuprinsă între 10 și 15 ani, iar un infractor minor a fost condamnat la închisoare pe o perioadă nespecificată public. Restul de 111 persoane găsite vinovate de trafic de persoane nu au primit pedepse cu închisoarea. În 2009, autoritățile române au încheiat parteneriate cu instituții omologe din cinci țări, în urma cărora au fost arestate cel puțin 16 persoane implicate în traficul de persoane și au fost identificate cel puțin 107 victime. Nu au fost raportate cazuri de implicare a unor oficiali guvernamentali în activități de trafic de persoane în perioada analizată în acest raport.

Protecția victimelor traficului de ființe umane

În 2009, guvernul a identificat 780 de victime (inclusiv cel puțin 416 victime ale traficului în scopuri de muncă forțată și cel puțin 320 de victime ale traficului în scopuri de exploatare sexuală), număr semnificativ mai mic comparativ cu numărul de 1.240 de victime identificate în 2008. 176 dintre victimele identificate în 2009 au fost copii, traficați atât în scopuri de muncă forțată, cât și pentru prostituție. ...guvernul a continuat să administreze nouă adăposturi pentru victimele traficului de ființe umane, calitatea condițiilor din aceste adăposturi a

variat și multe dintre victime au preferat adăposturile administrate de ONG-uri. Autoritățile locale au primit sarcina de a oferi victimelor acces la diferite tipuri de asistență.Conform informațiilor prezentate de Guvern, aproximativ 365 de victime au beneficiat de forme de asistență plătită de stat, în comparație cu 306 victime care au beneficiat de asistență plătită de stat în 2008. Alte 32 de victime au beneficiat de asistență prin intermediul unor programe plătite de organizații non-guvernamentale, în comparație cu cele 234 de victime care au beneficiat de asistență oferită de ONG-uri în 2008.

Autoritățile guvernamentale au trimis toate cele 780 de victime identificate pentru a li se oferi asistență, comparativ cu cele 540 de victime trimise pentru a li se oferi asistență în 2008. Victimele au fost încurajate să participe la anchetele și procesele deschise împotriva traficanților de ființe umane implicați în propriile cazuri. 158 de victime au depus mărturie în 2009, număr în scădere semnificativă față de cele 1.053 de victime care au susținut eforturile de aplicare a legii în 2008....

Prevenirea traficului de ființe umane

România și-a menținut eforturile de informare asupra traficului de ființe umane și de prevenire a acestuia. Guvernul a desfășurat o campanie de conștientizare a pericolului reprezentat de traficul de persoane în scop de exploatare sexuală, numită „Omul cu două fețe”. Conform estimărilor, campania desfășurată pe o perioadă de trei luni și constând în difuzarea de spoturi TV și radio, precum și plasarea de afișe în mijloacele de transport public, a avut o audiență de 620.000 de persoane. Guvernul a desfășurat de asemenea o campanie de informare și conștientizare, al cărei public țintă a fost reprezentat de 30.000 de școlari și 530 de profesori. În iunie 2009, guvernul și-a încheiat campania de reducere a cererii cu țintă explicită pe clienții potențialelor victime ale prostituției și muncii forțate.

(Sursa http://romania.usembassy.gov/2010_tip_ro.html)

Activități de vară,
Mofleni 2009

ANEXA NR. 3 ACTIVITĂȚI DE ANIMAȚIE

Hipodromul

Grup de vârstă: 4+

Loc/ spațiu: poate fi jucat atât în interior cât și în exterior, într-un spațiu restrâns

Tipul jocului: joc static

Obiectiv educativ: dezvoltarea atenției

Material: nu necesită materiale

Regulament:

Copiii sunt așezați în cerc, existând spațiu între ei.

Există o persoană care conduce jocul.

Copiii trebuie să-și imagineze că sunt niște căluți care aleargă. Ei iau poziția pentru alergat, cu picioarele depărtate și cu mâinile pe genunchi.

Persoana care conduce jocul spune când începe cursa. Alergatul cailor constă în bătaia mâinilor de genunchi. Conducătorul jocului spune pe parcursul jocului că urmează o curbă la stânga, unde toți căluții trebuie să ia curba la stânga, curbă la dreapta, să înoate, să sară peste obstacole, să salute mulțimea, etc. Finalul cursei este anunțat de către conducător. Toate aceste lucruri se mimează.

Cursa se termină prin ridicarea mâinilor în sus.

Pase de mingi

Grup de vârstă : 6-18

Loc/spațiu: spatiu vast, joc de exterior

Obiectiv: dezvoltarea competitivității

Material: o minge

Regulament:

Copiii sunt așezați în cerc. Există un coordonator de joc, care începe să numereze copiii cu 1 sau 2. Se fac echipele: echipa 1 și echipa 2. (*În cazul în care există copii ce au vârste diferite, echipele trebuie create astfel încât să fie uniforme din punct de vedere al vârstei.*)

Fiecare echipă trebuie să dea între ei **10 pase** fără ca mingea să fie interceptată de către persoane din echipa adversă sau fără ca mingea să cadă.

Atunci când mingea a căzut pe jos sau a fost interceptată de către cineva din echipa adversă, se reia numărătoarea paselor.

Pentru fiecare serie de 10 pase fiecare echipă primește un punct.

Jocul se poate juca până când o echipă reușește să adune 5 sau 10 puncte.

Pisica și șoarecele în labirint**Grup de vârstă:** 6-14 ani**Loc/ spațiu:** exterior, spațiu vast**Tipul jocului:** sportiv**Obiectiv educativ:** dezvoltarea vitezei de reacție**Material:** nu e necesar**Regulament:**

Se aleg doi copii, unul dintre ei este pisica și celălalt este șoarecele. Ceilalți copii formează un labirint uman prin ținerea de mână, astfel încât să se formeze rânduri și coloane. Există o persoană care conduce jocul.

Pisica trebuie să alerge după șoarecele prin labirint. Conducătorul jocului poate schimba forma labirintului, spunându-le copiilor să se întoarcă la stânga sau la dreapta. Pisica și șoarecele pot să alerge numai printre rândurile și coloanele existente între labirinturi, neavând voie să treacă pe sub rândurile create de mâinile copiilor. Pisica și șoarecele nu au voie să se depărteze de labirint. Atunci când pisica a prins șoarecele se aleg alte pisici și șoareci.

Varianta: Pisica și șoarecele în cerc

Se face un cerc, dar copiii nu se țin de mână. Se aleg două persoane care nu fac parte din cerc. Acești copii trebuie să se țină de mână și să se plimbe înafara cercului. Ei ating două persoane din cerc și încep să fugă. Copiii care nu au făcut parte din cerc trebuie să încerce să ocupe locurile celor care au făcut parte din cerc. O pereche de doi copii rămâne tot timpul afară. Copiii trebuie să se țină de mână tot timpul cât aleargă.

Pui, Vulpi, Vipere**Grup de vârstă:** 5-14 ani**Loc/ spațiu:** joc de exterior, spațiu vast**Tipul jocului:** joc de echipă**Obiectiv educativ:** dezvoltarea spiritului de echipă**Material:** 3 categorii de jetoane colorate.**Regulament:**

Copiii sunt așezați în cerc. Conducătorii jocului sunt cei care numerotează copiii: 1,2,3, apoi face împărțirea pe grupe (să fie un număr egal de copii în fiecare grupă).

Numărul unu este echipa puilor.

Numărul 2 reprezintă echipa vulpilor.

Numărul 3 echipa viperelor.

Fiecare copil va primi câte un jeton cu culoarea grupei din care face parte.

Fiecare echipă va avea câte o casă unde se va refugia de echipa care va încerca să-i prindă. Se consideră că sunt în casă dacă sunt cu mâna pe obiectul care a fost stabilit ca făcând parte din casă: un gard, un copac, etc.

Echipele puilor trebuie să prindă echipele viperelor.

Echipele viperelor trebuie să prindă echipele vulpilor.

Echipele vulpilor trebuie să prindă echipele puilor.

Copiii prinși se transformă în prizonieri și rămân în casa celor care i-au prins. Prizonierii se prind de mână, iar primul copil trebuie să fie cu mâna pe casă. Echipele lor pot încerca să îi salveze. Se consideră salvați acei prizonieri care au fost atinși de cineva din echipele lor.

Jocul se termină când o echipă întreagă este luată prizonieră. Echipele care reușesc să ia o altă echipă completă prizonieră este câștigătoare.

Conducătorii jocului sunt cei care supraveghează casele și desfășurarea jocului.

Eveniment sportiv,
București, Octombrie 2010

Eveniment sportiv,
Craiova, 1 Iunie 2009

Activități de vară, Băilești 2010

BIBLIOGRAFIE

Cadru legal general consultat:

- Legea Educației Naționale (Nr. 1/ 2011),
- Legea nr. 272/ 2004 privind **protecția și promovarea drepturilor copilului**.
- Legea nr. 678/2001 privind prevenirea și combaterea traficului de persoane(*Legea nr. 230/2010 pentru modificarea si completarea Legii nr. 678/2001 privind prevenirea și combaterea traficului de persoane*
- Legii nr. 248/2005, privind regimul liberei circulații a cetățenilor români în străinătate
- ORDIN MEC nr. 4925/08.09.2005 privind Regulamentul de organizare și funcționare a unităților școlare
- Ordinului MEC nr. 5418/2005 privind Regulamentul de organizare și funcționare a Centrelor Județene de Resurse și de Asistență Educațională
- Ordinul MECT nr. 1539/19 iul. 2007 (*publicat în M. Of. R. nr. 670/1.X.2007*)
- Notificarea MECT nr. 25.436/28 ianuarie 2008 cu precizări privind încadrarea mediatorului școlar,
- *Evaluarea statistică a traficului de persoane în semestrul I 2010 –raport Ministerul Administrației și Internelor*
- *Raportul asupra stării învățământului, 2009*”, Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului,
- *Lucrările prezentate în cadrul Conferinței Naționale” Abandonul Școlar în România” (18-20 mai, Sinaia)*
- Carta O.N.U.,
- Declarația Universală a Drepturilor Omului,
- Convenția cu privire la drepturile copilului,
- Convenția internațională privind eliminarea tuturor formelor de discriminare rasială,
- Convenția împotriva torturii și a altor pedepse și tratamente de cruzime, inumane sau degradante,
- Codul Penal
- Codul familiei

1. Grigore Delia, Neacșu Mihai, Sarău Gheorghe, Tacea Firuta, Furtună Adrian Nicolae, Putineanu Dorina, Enache Ioana, "EVALUAREA POLITICILOR PUBLICE EDUCAȚIONALE PENTRU RROMI", *Centrul Rromilor "Amare Rromentza* Editura ALPHA MDN, 2009
2. Ionescu Vasile, Sarău Gheorghe, Stanciu Filip GHID DE PRACTICI POZITIVE PENTRU EDUCAȚIA COPIILOR ROMI, Centrul Romilor pentru Intervenție Socială și Studii – Romani CRISS, București, Artprint 2004,
3. GHID PRIVIND TRASEUL EDUCAȚIONAL ȘI INTERVENȚIA INTEGRATĂ PENTRU COPIII CU DIZABILITĂȚI, CU ACCENT PE COPILUL CU DIZABILITĂȚI SEVERE SAU PROFUNDE - Proiect „Și eu trebuie să fiu elev” Asociația RENINCO Romania, Centrul de Abilitare Speranța Timișoara- Proiect finanțat prin intermediul Programului Matra – KAP al Ambasadei Regatului Țărilor de Jos la București
4. Sarcinschi Alexandra, MIGRAȚIE ȘI SECURITATE, *Editura Universității Naționale de Apărare "Carol I" București*, 2008
5. Zamfir Cătălin., Preda Marian., „RROMII DIN ROMÂNIA”, Editura Expert, București, 2002
6. Ghid de prevenire a riscurilor migrației- instrument de lucru pentru profesori Hors la Rue, FRCCF. Asociația STEA

Site-uri:

<http://www.familyresource.com>

<http://www.unfpa.org/>

www.dependenta.ro

<http://www.sanatate.lx.ro/aer/fumatul>,

<http://www.sanatate.lx.ro/alcool>

<http://www.alcoholism.org>

www.fumat.ro

http://ms.politiaromana.ro/prevenire/delicventa_juvenila/minorii_raspund.html

www.adevarul.ro

<http://www.juridice.ro/129316/modificarea-legii-privind-prevenirea-si-combaterea-traficului-de-persoane.html>

<http://anitp.mai.gov.ro/ro>

<http://www.antitrafic.ro>

<http://www.politiadefrontiera.ro>

www.ziare.com

www.HotNews.ro

CUPRINS

Capitolul I - Analiza fenomenului de abandon școlar

1. Ce este abandonul școlar?.....pag. 3
2. Care sunt cauzele abandonului școlar?pag. 7
3. Care sunt consecințele abandonului școlar?pag. 12

Capitolul II - Mediatorul școlar

1. Ce este mediatorul școlar?pag. 13
2. Care sunt atribuțiile mediatorului școlar?pag. 15
3. Cum se formează profesional mediatorul școlar?pag. 19
4. Care este activitatea propriu-zisă a mediatorului școlar?pag. 20
5. Care sunt factorii cu care colaborează mediatorul școlar?pag. 24
6. Ce rol au factorii implicați?pag. 26

Capitolul III - Rute educaționale alternative

1. Care sunt prevederile legale privind dreptul la educație al copilului?pag. 33
2. Cum se poate înscrie un copil la grădiniță / școală?pag. 34
3. Care sunt alternativele pentru un copil care a abandonat școala?pag. 36
4. Cine poate sprijini copilul?pag. 37
5. Care este rolul părinților?pag. 40

Capitolul IV - Comunicarea și managementul conflictului

1. Ce este comunicarea?pag. 43
2. Ce este asertivitatea?pag. 45
3. Ce este empatia?pag. 49
4. Ce este ascultarea activă?pag. 51
5. Care este specificul comunicării orale?pag. 52
6. Ce este managementul conflictelor?pag. 60

Capitolul V - Fenomenul migrației

1. Ce este migrația?pag. 65
2. Care sunt riscurile migrației?pag. 67
3. De ce este strada un loc de activitate și de risc pentru imigranți?pag. 69
4. Cum sunt implicați minorii în activitatea de prostituție?pag. 72
5. Care este pericolul traficului de persoane la minori?pag. 74
6. Care sunt condițiile legale de ieșire a minorului din țară?pag. 81

Anexe

- Anexa nr. 1 Acte / documente necesare.....pag. 83
- Anexa nr. 2 Articole din presă.....pag. 84
- Anexa nr. 3 Activități de animație.....pag. 91

- Bibliografie**.....pag. 94